

148

R. 2054
DE CATALO. *Ba*
NIALIBER PRIMVS.

FRANCISCO CALÇA BARCI-
nonensi Equestris ordinis viro
Auctore.

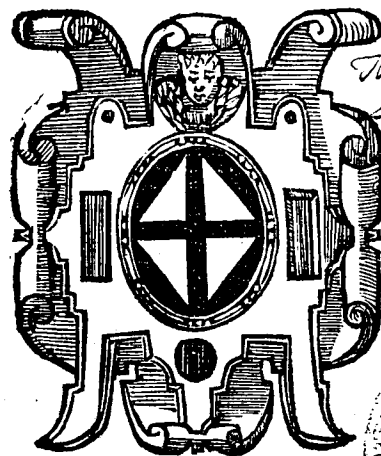
*M. del Collegio de
La Comp. de
J. de la Grana
da*

BARCINONE
Cum licentia ex Typographia Jacobi Cen-
drat. Anno M DLXXXVIII.

R. 20 54 Be
DE CATALO.
NIA LIBER PRIMVS.

FRANCISCO CALÇA BARCI-
nonensi Equestris ordinis viro
Auctore.

*M. del Collegio de
La Comp. de
J. de la Grana
da*

BARCINONE
Cum licentia ex Typographia Jacobi Cen-
drat. Anno MDLXXXVIII.

Librum hunc qui Catalonia Francisco Calça
auctore inscribitur Illustrissimi & Reueren-
dissimi Domini D. Ioannis Dymæ Loris, Barchi-
nonensis Episcopi iussu. Ego frater Gabriel Serra
ordinis minorum Prouinciæ Cataloniæ, & in eadē
diffinitor, solerti studio perlegi, nihilq. in eo Or-
thodoxæ fidei vel bene ac beate viuendi rationi di-
sentaneum reperi: proindeq. valde condignum
esse qui in lucem prodeat, arbitratus sum. Dumq.
in eo Cataloniæ primordia & incrementa, quasi
ab incunabulis, verissime elegantiq. stylo recen-
sentur, qua in patriam sit auctor beneuolentia, pie-
tate & fide constat manifeste. Qui si alijs huius o-
peris partibus, quas ipsemet auctor pollicetur
(quæ ne nos spes fallat, vehementer eum depræca-
mur) extremam adhibuerit manum, non poterit
tam immensi beneficij, Catalonia tota vlllo vn-
quam tempore immemor esse: summis enim lau-
dibus in cœlum quasi elata, ac mirifice propagata
ei in perpetuum se deuinctam cognoscat, quem
de se tam egregie meritum liquido depræhendet.
Dat. apud sancti Francisci Barchinonæ cœnobium
decimo septimo Kalendas Septembris, Anno
1588.

F. Gabriel Serra.

QVadrat cum originali idē frater Gabriel
Serra 15. Octobris. 1588.

NOS Ioannes Dymas Loris Dei & sancte sedis Apo-
stolice gratia Episcopus Barcinone, uisa approba-
tione predicta huius libri qui Catalonia Francisco Calça
auctore inscribitur, concedimus licentiam imprimendi &
diuulgandi cum in nostra Diocesi: Dat. in Palatio nostro
episcopali praesentis ciuitatis Barcinonae die xvij. mensis
Augusti anni 1588.

I. Eps Barcino.

A D M O D V M

ILLVSTRIBVS TRIVM VIRIS
generalis Reipublicae Cathaloniae conseruan-
dae, quos vulgus Deputatos appellat, domino
Francisco Grimaud equiti Perpinianensi, &
Hieronymo Çacoromina ciui Gerundensi,
tribus item ratiociniorum eiusdem Reipubli-
cae praefectis, vulgo Computorum Auditori-
bus nominatis, Ferdinando Fiualler Canoni-
co Dertusensi, Abdoni Honuphrio Come-
lles equiti Ruscinnonēsi, & Monser-
rato Grau ciui Barcinonēsi, Frā-
ciscus Calça eques Barci-
nonensis. S. P. D.

CVM ceteras omnes orbis habita-
ti non modo prouincias, & partes
praecipuas, praeterquam nonnul-
las Hispanas: sed & vrbes etiam
atq; oppida singula libris hominū
doctorum descripta, & tabulis cosmographi-
cis depicta vbilibet extare, notaq; facta cūctis
videamus: aequo animo ferre certe non po-
tuimus, viri admodum illustres, nostram Cata-
loniā, quae prima Hispaniae, neq; ea minima

portio est, illaudatam omnino, incognitamq;
multis exteris gentibus, & extra numerū Geo-
graphicarum descriptionum sic nostra in cu-
ria ac negligentia iacere. Cum enim Catalana
gens, & rerum magnitudine, & soli probitate
atq; præstantia cum cæteris populis atq; pro-
uincijs possit iure illa quidem per se se contē-
dere: indignū sane nobis esse videtur, ad eius
descriptionē nullū ex viris bonarū literarum
studiosis, quorum magna extat extititq; fre-
quentia, vnquam excitari, adduciq; potuisse,
vt Catalonia latino aliquo opere decanta-
ta atq; depicta omnium gentium populis co-
gnita quoq; efficeretur. Quamobrē post im-
petratam laboribus nostris quietē, quibus per
annos plures sexdecim in publico Barcinonē-
sium ludo literario cum Philosophiam, tum
rationem dicendi, eloquentiæq; necnō & lin-
guæ græcæ præcepta iuuentutem docuimus:
omne hoc tempus quod D. O. M. voluntate
nostræ vitæ deinceps futurum est, nostris re-
bus cognoscendis, descriptionibusq; nostræ
nationis ac prouinciæ faciendis tribuere ac di-
care constituimus. Non quidē, quod per nos,
solaque nostra opera tanta res ad finem debi-
tum perducī posse speraretur: sumus enim no-
stri

stri ingenij tenuitatis, & doctrinæ exiguitatis a-
bunde confij, sed quoniam pro nostra copia,
& rerum cognitionis paucitate posse fieri tan-
dem existimemus, vt nostro hoc quali quali
incepto excitati, permoti; complures rem
huiusmodi ad umbilicum aliquādo suscipiāt
perducendam. Quamobrem tamen si nescij
non sumus in multorum hominum graues re-
prehensiones nos esse dubio procul incur-
suros, cum quod placere omnibus nulla ratione
valeamus, tum vero quoniam in multis labi
& turpiter errare propter rerum multarum ig-
norantiam, negligentiamq; nostram nos om-
nino sit necesse: nihilominus tamen audendū
esse, animoq; præsentī & constanti esse nos de-
bere putauimus, vtpote quibus in tanto cona-
tu, in tam laudabilis operis aggressu locus ve-
niæ non sit apud plerosq; defuturus. Verum e-
nimvero vt confidentiori animo id præstari a
nobis possit: librum primum elucidationū
earū, quas ad quinque libros vsq; perducimus,
in quo de origine Catalanorum, & de Ety-
mo nominis Cataloniae ad nauicā vsq; legētium,
propter cōtradictionem quam plurimorum,
quibus occurrere pro nostra vitili contendī-
mus, a nobis est disputandum, in vestro admo-

dum illustri nomine apparere fecimus. Etenim quorum aliorum patrocinio possumus causam nostram securius, quã vestro obtinere, qui totius Cataloniæ patres estis conservatores? Et vero si operam non luisse in hoc primo volumine vestro sapienti iudicio visi fuerimus, ad reliqua expedienda volumina, in manusq; omnium illa emittēda, Deus bone, ut multo alacriores effecti erimus? At vero si quid secus euenerit, intermitteremus incaptū opus, alijq; felicioribus nobis ac eruditioribus absoluendum permittemus. Erit autem vtrūque non admodum nobis ingratum. Quamuis enim parum apti tanto operi consumādo deprehēsi fuerimus: ac propterea potius sub pudere debere videamur: duæ tamē res saltē nobis maximo solāmini sunt futuræ. Altera quidē quod per nos effectū dicetur, ut sint excitati, qui id aliquando præstiterint: altera vero quòd a tam laborioso & molesto cuius opere cessemus, & quiescamus. Etenim cum ex hoc labore neq; gloriam nobis, neq; lucrum ullum aucupemur: sed nostræ patriæ decus atque ornamentum, nostrorumq; etiam hominum non contemnendum emolumentum (non enim ad paucas res huius provincie descriptio

criptio, & Topographia utilis est futura) an per nos, an per alios nostro incepto, nostriq; æmulatione cōmotas res hæc peragatur susque deque nobis erit. Quare vos inclyta nostræ patriæ columina, atq; totius Cataloniæ Reipublicæ generalis firmissima præsidia, oro obsecro, obtestorq; ut quo animo conatus hosce nostros vobis patriæq; ipsi dicamus & consecramus: eodem a nobis animo illos pro vestra singulari virtute, benignitate, ac humanitate accipere dignemini.

FRANCISCI

FONT V. I. D. ET REGII
consiliarij in laudem libri & Ca
talonix Carmen.

Iam tua per totū, Catalonia, gloria mundū
Exeat, & cunctis sit manifesta viris.
Gens Catalana olim sublimibus inclyta factis
splendeat in quouis nunc celebrata loco.
Noscant Sauro matæ, norit Germanica tellus,
Noscat & arctous prædia nostra polus.
Audiat atq; legat, quam sis Catalonia ferri
Ipsa ferox, alijs nobilitata bonis.
Telluris prima Hispanæ tu portio cum sis:
Digna quidē es primū laudis habere locū.
Ad te deuenit primum, qui classe per altum
Aduenit Tubal: testis Iberus erit.
Ad te Romani primum venere, Gotiq;
Quod vere dici Rex Atahulphæ doces.
Quid gentes aliæ complures enumerentur:
Illarum aduentus litora nostra sciunt.
Emporiq; celebres hic sunt, hic Tarraco cūctis
Audita, hic veteri est condita Ilerda manu.
Flumē Iberū hic est, toto quod gentib⁹ orbe
Est notum, nostri gloria prima soli.

Flumine

Flumine nam ex ipso ubi nomen Iberia tota
Sumpsit, & est Græcis sic vocitata viris.
Innumeras laudes cum sis Catalonia, adepta,
Deterat has vereor ne mea Musa leuis.

DE CATALONIA A FRANCIS
CO Calça clarissimo, & ornatissimo equestris
ordinis viro edita Ioannis Dordæ car-
men ad lectorem.

Hoc opus egregium summo iam Calça labore
Compositum tradit, lector amice, tibi.
Si legis attente: multa hinc te sæpe iuuabunt,
Quæ doctè scripsit uir grauis, atq; bonus.
Hæc uelut in parua cernis descripta tabella:
Hæc eadem magno sunt facienda tamen.
Vnde sit antiquum nomen Catalonia ductum,
Explicat, exacta quod ratione probat.
Quam longè, & latè pateat Catalonia, monstrat;
Quos habeat montes, flumina, quasq; plagas.
Hanc semel, atq; iterum tractus partitur in omnes,
Designatq; suis oppida cuncta locis.
Esse salis scopulos, argenti, auriq; metallum,
Ferrumq; & fruges hac regione docet.
Barcino quos Comites, & quos Aragonia Reges:
Enumeret Comites, continet istud opus.
Non esse externis hanc gentem regibus olim,
Aut armis uictam, comprobat historijs.
Nam Gotti, exactis Saracenis, Casaris aulam

Nempe

Nempe petunt, ut se p[ro]p[ri]os, & regat[ur]
Hi sese Carolo Magno, nato, atque nepoti
Sponte sua tradunt, dantq[ue], petuntq[ue] fidem:
Pacta intercedunt, quæ iam, si forte uetusta
Esse putes nimium, nunc renouata uides:
Hinc ergo est Comitum, aut Regum deducta potestas:
Quos decet ulterius uelle parare nihil.

Ad Reuerendissimum

& Illustrissimum D.D. Ioannem Dymam
Loris Episcopum Barcinonensem.

SI patriæ pietas, si te Illustrissime præsul,
Catalanorum tangit amor populûm:
Ex per quâ antiquis actis, quæ plurima apud te
Extant digneris reddere nota aliqua.
Nâq. sumus tenebris offusi: maxima quæq[ue]
Viq[ue] latent: non est scribere vera leuc.
Ex coniecturis venari cuncta necesse est:
Exactis facile est noscere vera tamen.
Per te sit notû, Carolus quid Caluus honoris
Contulerit nostris patribus eximijs.
Quæq[ue] Ludouicus Balbus de hinc filius huius
Addiderit, nobis reddere nota potes.
Antiquis extant hæc custodita libellis:
Istorum fiat copia fida, precor.

Ad Eruditissimum vi-

rum Christophorum Caluetum Strellam
Barcinonensem Francisci Calça Bar
cinonensis Carmen.

Christophorû Strellâ multû saluere iube
Vita sit & felix, incolumisq[ue] diu. (mus:
Quid rerum faciam poteris, Caluete rogare,
Cum sic conticeam, scribere nilq[ue] uides.
Depictos comites iusserunt ponere quendâ
Pictorem, nostra qui fuit usus ope,
Necnon & Reges Aragonû, maxima in aula
Hi, deputatos dicere quos solitum est.
Detinuit labor iste diu nos: deindeq[ue] uetû est
Nostros ad libros, edere quos libuit.
Ad te mittuntur nunc prima volumina, dele
Si quid displiceat, res ea grata mihiq[ue] est.
Iudicium se quæ ipse tuû: mihi regula vera es.
Nâ tibi non quenquâ præferat vllus homo,
Qui modo te norit: tua vel prudentia quæ sit:
Et quam sis iudex rebus in hisce probus.

Ad cādidum lectorem

Auctoris Carmen.

Non epule possunt omni gratę esse palato,
Quin vix vilius, non ego diffitear.
Ut cunctis placeant, studui: sit grata voluntas,
Si minus id potui, sit voluisse satis.

Eiusdem ad eundem.

Perlege cūcta semel, te queso, cādide lector
Postea iudicio corrige quęq; probo.
Multa quidē impressor lō prudēs fecit, vt ef
Errata, innumeris emaculanda locis, (sent
Emendare fuit non promptum protius illa:
Non vitio nobis tu tamen illa dabis.
Si legis attente, prompte cognoueris esse
Typographi errores: culpa nec illa mea est.
Quod si nōnūquā dormitauerimus, æquū est
Id condonari, si leuis error erit.

Eiusdem auctoris ad

librum.

Liber, & morsus patiēter suscipe quos vis:
Cum fieri nequeat, morsibus vt careas.
Quis prohibere potest, ne suggillexis, ineptē
multa loquens, doctis nec placitura viris?
Cum cōtra sensum multorū plurima tradas,
Rhonchos, qui fiet, ne patiare graues?
Aequo animo suffer, nāq; hęc patientia tādē
Suggillatorum flectere corda potest.
Scribere nil, potuit satius fortasse videri,
Nullius nasum sicq; mouere viri:
Sed patrię pietas, & amor vehementior eius,
Istud ne fieret, passa fuere minus.
Ergo age ne sãnas hominū, ne scōmata cures:
Sat tibi sit multis te placuisse probis.

DESCRIPITIO OBITVS ILLV-

stris viri D. Vgonis Moncadae quatuor ingetium nauium actuariarum ducis, quas vulgus Galiasas appellat, qui nuper ante Caletum oppidum Galliae strenue cum Anglis pugnans, multis percussus ictibus, quam fortissimo animo, vitam cum morte commutauit,

& ne pagina vacua esset, hoc in loco digna vifa, quae opponeretur. Francisci Calça auctore.

DVxerat ingentis nauis Moncadius Vgo,
 Quam tres ingentes ius erat usq. sequi!

Dum rapido cursu flammam euadere curat

Experste moris nauis ea efficitur.

Obuerti inssit prorem, in terramq. venire

Accelerat: syries sed uetere maris:

Id enim uiderunt hostes: accedere tentant;

Eximijs praedis ut potiantur ibi.

Diffugiunt nautae, remanet dux inclutus Vgo;

Cum uaucis socijs praelia magna gerens.

Pugnatum strenue est: nec non & fortiter hosti

Obiiciens sese glandibus appetitur,

Glandibus ignitis, quas ferrea machina mittit;

Contra quas tutum nil queat esse uiro.

Si non fugissent nautae, defendere quibant

Ingentem nauem: lux quia fortis erat.

Desertum ut uidit sese, tunc protinus omnes

In mortem uires contulit, alta petens:

Vt quondam Iudas Macabaeus, Petrus ut olim

Moncada, ac medijs fluctibus alter Vgo.

CAPVT I.

ATALONIAM citioris Hispaniae partem illam, in qua longo tempore, postquam Francorum Regum auspicijs, ac armis Sarace-

norum e potestate erepta fuit, comites inclyti Barcinonis magna cum gloria sunt dominati: describere nobis institutibus non parum opere pretium visum est fore, si de nominis regionis huius origine nonnulla in initio differeremus. Nam cum sint variae, quae circumferuntur de nomine Catalanorum sententiae: non propter rem videri poterit, si non nihil lucis ad inuestigationem veritatis fuerit nostris disputationibus excitatum. Etenim magnae socordiae condemnari iure, ne dicam inscitiae, ac stupiditatis possemus; si rem tam incertam, & controuersam parum illustratam dimittentes, omnem nostrum laborem, ac diligentiam ad ea, quae facilia cognitu eun etis alijs esse possunt, ad-

A hiberemus

hiberemus. Situs enim huius regionis, partes, & insignia quæq; loca vel peragranti vires & oppida, vel historias legenti, librosq; Cosmographicos fieri possunt manifesta. Quid vero hac in questione tam obscura, & perplexa sequendum, aut quid si minus veritas potest certa deprehendi, non admittendum pro certo sit, per paucorum esse putamus demonstrare. Quamobrem dicemus de Catalanis omnium primum, ac perquiremus, qui fuerint illi, qui regioni nomen dedisse sint existimandi: tum regionem Catalanorum, quanta pars sit Tarraconensis Hispaniæ, quam citeriorem in initio Romani appellabant: quasq; partes, partiumq; particulas habeat, Deo optimo maximo beneiuuante declarabimus. Atq; , ut ab his exordium ducam, quæ sunt nostris magis nota hominibus, maxima pars gentis nostræ, neq; id nuper sane, verum a longo iam inde tempore in sententia huiusmodi fuisse deprehenditur, a qua nunc etiam non abhorret omnino, ut ab Augerio quodam Gotlâte cognominato Catalone

talone germano, vel duce quorundam germanorum dictos nos Catalanos, & regionem Cataloniam sit arbitrata, constantissimeq; asseueret. Catalonis autem cognomen Augerium tulisse quodam ex oppido (ut ipsi referunt) nuncupato Catalone, cui Regis francorum ille præsidebat beneficio, sito illo quidem in Aquitania non procul a Tolosatibus. Post illam enim nobilem Caroli Martelli victoriam, qua regem sarracenorum Abdaramenum cum pluribus quam ducentis millibus Afrorum peremit, post mortemq; Eudonis ducis Aquitanie creditur victori Martellus huic Aquitanie oppido hunc Augerium Gotlætum cum Germanico præsidio præposuisse. Atq; illum Augerium pleriq; nostrorum hominum temporibus Caroli Martelli, nonnulli vero Pipini illius filij tempestate dicunt magna cum manu sue prefecturæ, vicinarumq; gentium in hac Hispanie citerioris parte hostium è seruitute liberandam, in libertatemq; afferendam per saltum Pyreneum magno fuisse impetu primùm omnium ex Gallis

ingressum, idq; vel spõte sua aggressum, vel hortatu eius, qui rem Franciam tum gerebat permotum, vel postulationibus (vt fertur) atq; etiã pro certo apud nos habetur nonnullorum Hispanorum maiorum nostrorum, qui sese in aduentu & victoria Saracenorum in saltum Pyreneum abdidit, rogatum, occasione præsertim inuitatum tempestatis illius, qua Martellus, Francorumq; exercitus saracenos iterum Pyreneum montẽ trãgressos, & in Galliam Narbonensem ingressos, quæ tum regio Gotia nominabatur, necnon & Gotos ipsos a quibus acciti saraceni illi fuerant, in penetralia Catalonia in urbemq; Barcinonem fecerat se se recipere. Quamobrem in spem videri potest ille quidem Augerius Catalo cũ suis venisse, vt Gotorum tanta multitudo à Barcinonensibus intra urbem recepta, vna cum Hispanis saracenis seruentibus ad aduentum tanti exercitus rebelaret, contraq; hostes illos audacter arsumeret. Porro sequutos illum ducem Catalonem nouem tum viros genere, at que

que armis præceteris clarissimos narrãtis nomina quorum maxima cum eorum laude, totiusq; stirpis adhuc pene ex tantis gloria nostra ætate celebrantur. Quorum primũ fuisse aiunt Napiferum quendam a Monte Catheno, cum Galcerãdo a Pinosio, vel Pineoso, & Hugone a Mataplana, quarum Vuilielmum a Ceruaria, cum Vuilielmo Raymũdo a Ceruisione, & Petro Alemãno, Septimum vero Raymũdum ab Angularia vel Longularia, cum Vuisperto a Ripellis, & Berengario Rogerio ab Herillio. Cumq; superato saltu beneficio, ac ductu illorum Hispanorum, qui in Pyreneo mõte iam latebant, Iuncarium in campum venissent, atq; inter obsidionem Empõriarũ, in cuius vrbis spem potius venerant, fato fungi principem omnium Augeriũ illum Catalonem accidisset: traditur tũ exercitus ille vniuersus ex nouem illis heroibus vnum ante cunctos, eximium Napiferum a Monte catheno ducem, ac imperatorem summum omnium electum sibi in defuncti locum suffecisse. Sed spe

A 3 vrbis

urbis breuis capiendę destruti, rumore præterea territi copiarum hostilium maximarum aduentantium dicuntur, qui urbem tunc oppugnabant, illius obsidionem deseruisse: nihilomagus tamen propterea rediisse in Aquitaniam, sed in Pyrenei saltus tutissima loca sese retraxisse. Siue quod veriti illi fuerint, ne minus strenuè gessisse rem apud suos viderentur, minusue gnaviter, quod recepissent præstitisse: siue quod rebus in Aquitania, regnoq; franciæ commutatis, principes huius exercitus, quis locus dignitatis sibi futurus esset inter suos, non videbant: in saltu illo sibi satis tutum receptum fore sperantes, prosperiorem belli fortunã esse iudicantur expectandam. Cum igitur hominum tanta multitudo saltum illum Pyreneum occupasset, castrisq; tum loci natura, tum structura ædificiorum quam munitissimis sese contra quoscunque hostium impetus communiuisset, ac confirmasset: frequenter in proxima saracenorũ loca maiores illi nostri facies res excursus, secũdis prelijs vsi maximũ hostibus dicuntur terrore incussisse. Ve

tũ enimvero & cũ Carolus cognomẽto Martellus rerũ in Gallijs potiebatur, & cũ Pipinus huius filius in locum patris suffectus rē francicã gessit, regium deinceps nomen Romani pōtificis auctoritate cōsequutus: euenit persepè, vt foedus inter Gallos, & Affros, qui nostrã regionẽ tũ occupatam obtinebãt interueniret, atq; induciarum proinde tẽpore quietam vitã, vacuamq; a bellis maiores illi nostri in saltu eo agitarent, mortuisq; plerisq; illorũ, qui cũ illo Augerio Catalonẽ hãc in partem Hispaniæ venerant: proles tamen eorum generosa, atq; inclyta præclarũ studiũ imitata parentũ nullã benè gerẽdę rei aduersus hostes occasionem prætermittẽdam esse iudicaret. Quin frequenter illi sollicitasse traduntur Hispanos eos, qui tum saracenis seruibant, vt ad diẽ aliquã conditã sumptis vndecunq; armis vna cũ ipsa maiorũ nostrorũ manu rebellarent, seseq; in optatã audacter assererent libertatem. Quos cum metus retineret, armorumque copia nulla vspiam extaret, animique affucti

tantum laboribus diurnis, ac rusticis nulli rei minus, quam bello viderentur idonei, respondisse feruntur malle sese illa in seruitute esse, quã facinus aggredi tã periculosum: dimicarent proinde ipsi, qui nõ seruebant, regionemq; hostium è manibus eriperent: sese libenter Christianos Christianis suæ patriæ liberatoribus ad eundem modum, quo saracenis, seruituros. Hinc euenisse constans fama reffert, vt mali quidam vsus, etiam nostra tempestate audiantur: seruitutes nimirum propter eam causam præstari solitæ, seruiq; redemptionis frequenter in ore sint omnium nostrum. Quare cum Carolus cognomento Magnus Caroli Martelli nepos, Pipiniq; Regis francorum filius perfidiã nostræ regionis hominum peractus, Milonem sororis suę virum, aut, vt nostri scriptores tradũt, Rholdanum ex eadem sorore nepotem, cum frãcorum bene magnã manu nostram in hanc regionem iussisset venire: fertur per eam partem saltus Pyrenei francicus exercitus ingressus fuisse, vbi nostrorum maiorum

rum tum confidebat multitudo. Hęc autem multitudo francum ducem, exercitumq; quam libentissime sequuta, non modo fuit ausa quam longissime per ipsam Hispaniam cum francorum exercitu peruagari: verum etiam hostibus multis cæsis, captisq; dirutis etiam, direptisq; compluribus pagis, vicisq; necnon & oppidis aliquot oppugnatis ingentem prædã cum hominum, tum pecudum, rerũque aliarum agens, incolumis traditur in fines Galliæ ipsam ad Carolum regẽ frãcorum aduenisse. Neq; vero prætermittendum hoc loco videtur, tametsi in historia nostrorum scriptorum recitanda versetur, reperiri in Gallicis historijs in hoc francici exercitus ingressu expugnata fuisse oppida præcipua Emporias, Gerũdam, Aulonamq; urbem, & Zatum regem Barcinonis Sarracenum in potestatem francici exercitus venisse, urbemq; eam Addoni Saraceno commissam beneficio Caroli Magni regendam, & Aulonæ urbis comitem factum quendam Borrellum, Gerũdæ vero Rhoslagnum seu

seu Araſtagnum, & Emporiarum quendam Ermengaudium. Sed hæc utcumq; sese habuerint, narratur tū Carolus vel Rex solum, vel Rex, iamq; etiā Imperator non procul a Pyreneo saltu, quē in Hispaniam miserat exercitum expectās quadam in valle cū residua parte copiarum suarum consedisſe: vallem porro illam macram vallem solitā vocitari. Quā obrem non multos post dies lætus de re-ditu militum, de prosperoq; belli illius eueñtu mirari cœpit, cum aliud genus hominum inter suos francos (videbat enim magnam maiorum nostrorum turbam) fuit conspicatus. Cumq; hominū genus quodnam illud eſſet percunctaretur, vbi reſciuit qui nā illi eſſent, vbi reperti fuerint, tum etiam quas ob causas saltum illum occupasſent, quid præterea parētes eorum egisſent, quidue animis agēdum deſtinasſent ſuis, quoniā incolas fieri vel le huius eos regionis agnouit: traditur in memoriam tātæ rei perauſtum quoddam cænobium conſtruxiſſe, atque ex illis ſpolijs ditatum quam munificentisſime

ſine reliquiſſe, & vallem ante macram vocatam, in poſterum, atque etiam ad hæc vſque noſtra tempora pinguem appellatam: vnde Lagraſſa illi monaſterio Benedictinorum eſt nomē. Vt vero pars hæc Hiſpaniæ tota ſuo pareret imperio: traditur tum Carolus ille in comitatus quosdam eam diſtribuiſſe, comitesque propterea, vicecomites, & ductores equitatus comitores nominatos, & decuriones equitum vaſtaſſiores a noſtra gente appellatos creasſe: ſeorſum autem clarisſimis illis nouem gentis noſtræ heroibus, ſeu illuſtri eorum prolicaſtra quædam (quibus an hij ſua nomina indiderint, an a caſtris illis nomina ſint hij ſua mutuati, trahi ſolet in controuerſiam) dono fertur pro mercede, præmioque bene nauatæ in certaminibus opere Rex Carolus elargitus, baronumque titulis eos inſignitos fuiſſe: ferunt: qui nimirum non aliū, quam regem francū haberent patronum. Quam obrem parē illos putarūt multi ex noſtris maioribus potestate

potestati comitum habuisse potestatem. Admiratus autem ducis cognomēto Catalonia rex ille Carolus tam præclarum incæptum, qui citeriorem ad Hispaniam Christianæ fidei ab hostibus eripiendam tam bene magnam manum hominum coëgisset: tanti vt facinoris memoria posset omnem in eternitatem perdurare, statuisse dicitur Rex idem, vt in memoriam tanti ducis hæc nostra regio a duce Catalone Catalonia denominaretur. In sedit autem in animis hominum nostræ gētis hæc opinio tenaciter adeo, contradicere, vt quisquis audeat cælum cum terra miscere velle videatur. Id passim loquuntur pleriq; nostrorum hominum, id optimates frequenter commemorant, idque ipsum vulgus vniuersum prædicat, affirmat, & assenerat. Etenim cum nihil aliud sit traditum ab antiquis, nostrisq; maioribus, sed quasi per manus hæc sit inuulgata iam inde a primis nostris authoribus historia, tametsi nonnullis cõturbata posteritatis ignaræ falsis additamentis: quid aliud dicat gens nostra, habet plane nihil.

Quam

Quãobrẽ nemini debuerat mirũ esse rerum nostrarum scriptorem Petrum Tomicum non aliunde nomen Cataloniæ, quam a duce principeq; Catalone, deduxisse. Non enim commētum quodpiam apud se ortum prodidit nobis: sed haustã a parentibus, maioribusq; nostris suis in commentarijs, quos nobis reliquit, exposuit historiam. Qui vero cõtra scripsere, videri possunt in ea quidem re non tam cum Tomico voluisse certare, quam stylum stringere aduersus nostram ipsam antiquitatem. Nõ enim vnus Tomicus, sed vniuersus pene consensus hominum nostratum omnium videtur per eos redarguendus. Qui scribere aduersus hanc historiam cogitat, dareq; operã nititur, vt opinionem, quam nostris a parentibus, maioribusq; hauserimus funditus nostris ab animis reuellamus idem laboris, quod Hercules in monstris orbis peruicendis, & contundendis, credendus est subiturus. Quo quidem in labore tãtum abest, vt versari velim, vt ne cum hominibus meæ nationis depugnem, profitear ingenue,

ingenue, atq; etiam palam pre me feram
nihil aduersus confirmatam longissimi
spatio temporis opinionem me velle hi
sce disputationibus videri elucubrasse.
sentiatur proinde quisq; quod sibi magis
vltimum fuerit verisimile. Nihilominus ta-
men quid aduersus hanc nostram histo-
riam dicatur (vere ne, an secus, non anxie
admodum curo) postulat operis a me
suscepti ratio, vt a nobis haud quaquam
pretereatur.

C A P V T. 2.

NON defuere satis bene multi
(vel quod ipsis sapere plusquam
alijs contingeret, vel quod vul-
go recepta nequeant iudiciis ip-
sorum probari) qui reclamare sint ausi
huic tam constanti fame, tam probateq;
nostris hominibus opinioni, nomēq; no-
strum, nostraq; regionis aliunde potius,
quam ab Augerio Gotlāte Catalone de-
ductum contēdant fuisse. Nam cum nul-
lis in historiis Gallorū, nullos apud pro-
batos

batos auctores hunc Augeriū Gotlantē
deprehendant Catalonē; non possunt fa-
cere quin credant eam totā, quæ de Au-
gerio seu Otgerio, seu Rogerio circum-
fertur historiam fictam ab aliquo impo-
store, quales passim deprehenduntur cō-
plures, fabulā fuisse. Quorū è numero,
vt multos alios preteream, vir quidam a
nobis in mediū proferetur, vnde cūq; il-
le quidē doctissimus, iudicii quā acerrimi,
& auctoritatis tantę, quantę vllus alius
esse possit, Laurēius nimirū Valla, qui
in historia, quā scripsit de nō rege Fer-
dinando primo in hunc de Catalonia lo-
quutus est modum: De origine quidem
horū nominum (loquebatur autem de
Catalanis, Aragonensibus & Valentinis)
non putaram faciendum, vt redderē cau-
sam, nisi quædam de eis litteris tradita
scirē, quę mihi non plane probantur, ea ta-
mē iudicio aliorū relinquā. Atq; vt a Ca-
talonā, dē qua vetustior est narratio, quā
de Aragonia (nā de Valētia, quę nomen
antiquū retinet, nihil queritur) pri^o dicā;
aiūt fuisse Otgerū quēdā, cui nomē erat
Catalo

„ Catalo, ad debellandas Hispanias a Caro
 „ lo Martello missum cum magno exerci-
 „ tu, ac fiore Galliarū, eumq; cum vix quic-
 „ quam Hispaniæ subegisset, breue intra tē-
 „ pus morbo extinctum cum summa post
 „ eius obitum pernicie suorū. Vnde pa-
 „ rum verissimile est ab hoc viro provin-
 „ ciæ nomen impositum quam nō subege-
 „ rit, & a qua sit quodammodō subactus.
 „ Non enim calamitatis acceptæ, sed par-
 „ tē gloriæ testimonio debet impositum
 „ nomen esse pronincię. Quapropter non
 „ me pœnitet eius sentētiæ esse, vt hoc no-
 „ men nō recens sit, sed admodum vetus:
 „ cum legamus apud Plutarchum in vita
 „ Sertorij urbē quādam egregiam illic fuis-
 „ se nomine Catalonem, & eius incolas Ca-
 „ talonias nominatos. Probari non potuit
 „ tāto viro, quę de nomine Catalonię ma-
 „ iorū nostrorū auctoritate corrobora-
 „ ta vulgo circumferebatur opinio, non
 „ aliam (vt ille ait) ob causam, quam quod
 „ parum verissimile sit ab homine, qui ni-
 „ hil rerum gesserit in recipienda sarrace-
 „ norū à ditione, & imperio regione, no-
 „ men

„ men impositum fuisse provinciæ. Verū
 „ & aduersus hominum nostræ gentis opi-
 „ nionem, & aduersus eam, quam nititur
 „ vir ille doctissimus adstruere; non leue
 „ videtur esse argumentum, quod nullis
 „ in historijs, nullis in libris, aut latinorum
 „ hominum, aut hispanorum, qui modo
 „ priscis illis scripserint ætatibus nomen le-
 „ gatur hoc Cataloniæ, aut Catalanorum:
 „ non quidem ante Caroli cognomento
 „ magni imperium, non ipsius Caroli Ma-
 „ gni tempestate, non Ludouici eius filij,
 „ quin nec vix Caroli Calui temporibus
 „ vllis extant eorum ipsorum nominum
 „ monumenta vlla. Quod si non oblatam
 „ dixeris fuisse occasionem, vt mentio illis
 „ antiquis temporibus nostræ fieret regio-
 „ nis: constat quidem in historijs eorum,
 „ qui latino sermone res illorum tempo-
 „ rum scripsere frequenter euenisse, vt fie-
 „ ret sermo de bellis, deq; rebus, quæ in
 „ hac nostra regione gererentur. Hæc au-
 „ tē regio Hispania semper nominata fuis-
 „ se deprehenditur, cum ab alijs, tum ab
 „ ipso Carolo Magno in suis Diplomati-

bus, inq; testamento ipsius, & in decretis eiusdem. Id ipsum facile videre est in Ludouici Pij huius filij rescriptis, atq; etiam Caroli Calui, qui huic Ludouico successit. Horum autem visuntur epistolæ ad maiores nostros missæ, quarum sunt exemplaria in Maximi templi Barcinonensis tabularijs, quæ archiua vocantur. Quam obrem si fuit ab oppido perantiquo Catalone consequuta nomē Catalonię regio hæc nostra, vel olim id nomē habuit hæc nra regio, vel causa est explicanda, cur nuper tam magna pars citerioris Hispaniæ nomen acceperit illius oppidi, curq; ab vno illo oppido Catalone tota sit hæc nostra regio denominata Catalonia vt nimirū regnum Valentix vniuersum ab vna sola vrbe valentia. Verū enim uero id iā olim euenisse huic nostre regioni, nemo fuit ausus asserere: etenim nullis id potest librorum monumentis confirmari. Porro Catalo oppidū nullū deprehenditur in hac nostra Catalonia vniuersā extitisse: nec aliūde huc transmigrasse illos Catalonios, vbi cumq; sitū statui-

tur hoc Catalo oppidū. Etenim, quod a Plutarcho profert nobis Valla testimonium, multis vacillat illud defectibus, fideiq; parue videtur proinde habere robar. In exemplaribus enim operū Plutarchi scriptis Græcæ, atq; adeo in ipsis scriptorum Plutarchi fontibus oppidi Catalonis nulla sit plane mentio, sed potius Castulonis. Hoc autem oppidum non in citeriore Hispania, sed in vltiore sitū fuisse cū Strabo, tū Claudius Ptolemæus cū sexcentis demonstrat. Catalonē autē oppidum olim aliquod extitisse in Hispania vt nō inficias iuero: sic pernegabo eiusmodi oppidū vllum in hac nra citerioris Hispaniæ parte vnquā extitisse. Etenim in maris litore multū supra Valentix fines, atq; adeo supra nouam Carthaginē Catalon oppidum ab Stephano græcō scriptore in libro, quē scriptū ille nobis reliquit de vrbibus fuisse olim memoratur. Nam in dictione *Ὀρίσιαν* Orisiam urbem dicit esse Hispaniæ, cuius populus dicitur sit Oritanus. Additque Arthemidorum in Geographicorum suorum libro

secundo scriptum reliquisse, cum de Oritanis loqueretur, atq; de alio quodam propinquo populo eos habitasse in maritima regione, necnon & in quibusdam partibus mediterraneis, primum quidē oritanos ipsos quorum ciuitates essent in agnæ Orisîa, & Catalon. Ex hijs verbis cum coniunctos esse ostendat Arthemidorus Oritanos, & Catalonios: urbē autem Orisîā liquido satis cōstet esse multum supra nouam, vt diximus, Carthaginē, Quod ex Ptolemæo, atq; alijs Geographis potest cuius innotescere: nō est cur vereamur, ne sit Catalo oppidum vllum eorū, quæ nostra in hac regione extiterunt. Neq; enim oppidum nunc Emporiarum, quod Castellio nuncupatur antiquum illud fuisse oppidum Catalonem, quo de loquimur, quispiam prudens rerum harum fuerit ausus asseuerare. Etenim ex ruinis Emporiarum extructum hoc oppidum fuisse Castellionem manifestè nostræ Historiæ, scripturæque non admodum veteres eloquuntur. In Emporitano rursus tractu, nullom vetus

oppidum

oppidum legitur vniquam hoc nomine fuisse. Quod si quēquam mouer dictionum affinitas, vt Castellio ex Castellone, vel Catalone olim oppido, factum nomen recens videatur, proptereaq; Laurentii Vallæ defendi commode posse opinionem contendat: supra Balagarium oppidum Castellio de Farfanya, in Aragonia Castellio rubeus vulgo, Castellion Roig, in regno Valentino, Castello dela Plana, aliaq; multa hoc nomine oppida adferentur, vt non magis hoc nostrum oppidum, quod est iuxta Emporias, quā cætera pertinere vel ad castulonem, vel ad Catalonem oppidum Laurentii Vallæ intelligatur. Recētes quidem hæ sunt nomenclaturę. Vbi enim castrū aliquod extruebatur hoc nomine Castellionis vulgo, Castello, quasi castellum paruum nuncupabatur. Sed quid de Castellanis Ptolemæi dicemus? Hos populos duccarus Cardonii plerique esse contendunt: Esto. Hii ab oppido Catalone Laurētii Vallæ denominati fuisse videri poterūt. Sed quibus ea regio nota est, facile fuerit

eis intelligere propter frequētia castella inibi constructa, quorum pars maxima nūc etiam est superstes, partis bene quoq; magnę solę visuntur ruinæ, eos populos dictos fuisse castellanos. Quare si a castellis olim inibi constructis frequentibus denominati potius deprehendūtur illi Ptholemei castellani: non est cur ibi Catalonem oppidū Laurentij Vallæ collocemus. Sed, vt rē arctius premam, si ab oppido Catalonæ, vt vult Valla, dicta est Catalonia: respōderi mihi peruelim, nos cur nunc nō dicamur Catalones, aut Catalanij, vt a Lacedemone Lacedemones & Lacedemonij, a Macedone Macedonij, ac Macedones, a Sidone Sidones, ac Sidonij. Iam igitur cum hæc analogie ratio a Catalone oppido nos demontret nominandos fuisse Catalones, nos vero non Catalones vocamur sed Catalani: proculdubio aliunde videmur denominati, quā a Catalone oppido. Quare cū hic scrupulus nos male angat: superesse videtur, vt, quid dictum sit ab alijs doctis viris de hoc nostro nomine, perquiramus

mus. Sic enim poterit fortassis euenire, vt ex multorum animaduersis opinionibus aliqua uerisimilis ratio nominis deprehendatur.

C A P V T. 3.

Peris que alijs doctis viris (quibus neq; nostrorum hominū probatur historia, multoq; minus uerisimilis Laurentij Vallę uidetur sententia) vt olim a Celtis & Iberis, sic deinceps a Gotis & Alanis, qui priusquam Saraceni in Hispanias sese effuderunt, regionem obtinere hęc, placet dictos fuisse Gotalanos maiores nostros: progressuq; tēporis corrupta, vt fit in alijs plerisq; nominibus, dictione, ex Gotalanis factos Catalanos. uisq; est probabilis adeo cunctis uiris eruditis hæc Etymologia, vt, qui eam non probet, ac sequatur, ne uel micam eruditionis sapere, nedū uir doctus habendus iudicetur. Quamobrē uideas passim cū Itatorū, tū

Germanorum, necnon & Gallorum li-
 bros latine scriptos, nostrorumq; etiam
 hominum recētorum plenos nominis
 huiusmodi interpretatione. Inter quos
 quidem nobis nondum cōstare potuit,
 qui fuerit, cui primum omnium in men-
 tem venerit hęc verbi notatio, quiq; pri-
 mus hanc opinionem in animos studio-
 sorum bonarum litterarum cęperit in-
 stillare. Verum, vt nostra fert opinio, Blō-
 dus si nō primus auctor huius extitit sen-
 tentiæ, & etymologiæ: tamen is deprehē-
 ditur fuisse, qui maxime omnium sit co-
 natus, idq; operam dedit, vt politioris
 literaturę candidati in hanc adducerentur
 sententiā, ac opinionem. Is enim in
 decadibus suis inclinationis Romanorū
 libro primæ decadis septimo in hęc ver-
 ba facere cernitur modum: Athanagil-
 dus, inquit, Agilantis, (eu, vt alii eum ap-
 pellant, Agilę regis Gotorum successor,
 quo tempore Ostrogoti in Italia sunt de-
 leti, regnum Hispaniarum habebat quie-
 scētissimum, quod annos viginti duos paci-
 ficum conseruauit, & in lōga pacis quie-

te Visigotis Hispanias citeriorem vlti-
 rioremq; pacatissimas habentibus, Ala-
 ni cū Visigotis ita coaluerāt, vt in illius
 gentis nomen suum (ensim cōfuderint,
 atq; amiserint. Eos enim Alanos ostendi-
 mus noluisse cum Vandalis in Affricam
 nauigare, & postea pulsos à Sebastiano
 Valentiniani imperatoris duce ex Lusitania,
 quam sperauerant retinere, ad Visigotos
 confugisse: qui quidem Visigoti eos
 ducentes suspectos numquam vno
 in loco statum habere permiserunt: Im-
 mo ne vnquam possent aut per se ipsos
 rebellare, aut in Vandalos gentem ami-
 cam respicere, continuerunt illos in His-
 pania citeriore; qua ex populorum mix-
 tura facta est, quę ætate etiam nostra per-
 manet gentis vtriusq; nominis compositio,
 & qui eo modo incoluerant citerio-
 rem Hispaniam Gōti, & Alani nunc di-
 cūtur corrupto vocabulo Catalani. Gēs
 profecto ferocię illius, quę generi suo
 in omnibus respondeat. Et, siue casu fa-
 ctū sit, siue ex ingenio, bene habet, quod
 primam composito in nomine obtinet
 partem

ꝑ partem Gotica gens præstantior, quæ &
 ꝑ Romã capere potuerit florentissimã, &
 ꝑ capta paulo post Hispaniæ regna mille
 iam annos, supraq; licet aliquãto minus
 integre, conseruant. Atq; hæc quidẽ no-
 bis scripta reliquit Blödus. Quæ primus
 ne omnium domi suæ nata protulerit,
 an aliunde iam orta in sua transfuderit
 scripta, nobis haud quaquã fuit facile de-
 prehendere. Id vero liquet abunde cun-
 ctos viros doctos, doctriæq; elegantio-
 ris candidatos sic illam esse amplexatos
 historiam, illudq; etymum nostri nomi-
 nis: nihil vt iam sapere videri queat, qui
 cõtra sentire, atq; loqui de nobis audeat
 Catalãnis. Verum enimvero vt non po-
 test illa quidem nõ erudita, perquamq;
 apta senseri, maximeq; verisimilis nomi-
 nis nostri ratio: nihilominus tamen luto
 in eodem hætere, in quo superiores illæ
 hærent, hæc tã ingeniosa, tamq; acutata
 verbi notatio est existimanda. Nõ enim
 Gotalanorum nomen, non Catalanorũ
 auditũ fuit v̄mquam, non scriptũ, nõ pro-
 latum ante quã post Carolum cognomẽ

to magnum, tertiasq; illius progeniẽ clã-
 rere comites Barcinonens in hac nostrã re-
 gione inceperunt. Nam quãuis innume-
 ris in libris scriptum nomen Gotalanor-
 rum demonstretur: tamen eorum esse li-
 bri deprehendẽtur, qui ducetos ab hinc
 tantum annos præclara aliqua opera cõ-
 scripserunt. Quod si paulò quisquam an-
 tiquiores auctores protulerit, non erũt,
 nisi nos librorũ, quos hactenus legerim⁹
 fallit memoria, non erunt, inquam, illi æ-
 tate superiores nostro Barcinonensi co-
 mite Vulfredo, cognomine Villolo. Por-
 re qui de Gotis scripserint, deq; Alanis,
 cũ in Hispania cõsidentibus, tũ etiã alijs
 in orbis regionibus, extãt auctores pplu-
 res. Ex quibus sunt nõ pauci, qui res illo-
 rũ scripsere tẽporibus gestas ipsẽ, quib.
 ipsẽ auctores scribebant. Verum enim-
 vero nupsã in scriptis illorũ antiquorũ
 auctorum, cum Italicorũ, tũ Gallorũ, aut
 Hispanorũ nomẽ Gotalanorũ reperie-
 tur. Extãt Teletana illa cõsilia, nonnulla
 q; alia perantiqua scripta, in quibus nus-
 piam Catalanorum nomen, aut Gotala-

norum est positum. Recens est enim no-
 men hoc nostrum Catalanorū. Etenim
 initio Iberi fuimus nominati, deinde His-
 pani. Celtiberi autem, tamen si id nōnul-
 li contendant, numquam sumus appella-
 ti. Tarraconenses vero Romanorum tē-
 poribus nominati videri possumus, cum
 in hac nostra regione sita sit vrbs illa ce-
 lebratissima Tarraco, e qua sit tertia, ea-
 demq; maxima pars Hispaniæ nuncupa-
 ta Tarraconensis. Gotalani autem, aut
 Catalani, vel, vt scribunt quamplurimi,
 Catelani nuperrimum dicti fuisse depre-
 hendemur. Contigit enim recentes fuisse
 colonos illos, qui regionem hanc no-
 stram Deo optimo Maximo, diuinoque
 illius cultui restituentes nomē id ad nos
 attulerunt. Quod si dixeris nihil causæ
 esse, cur nomē recens formatum, vel ab
 antiquis Cataloniis, oppidoq; Catalo-
 ne, vel ab Alanis, & Gotis deduci non po-
 tuerit, aut coalescere: responderi poterit
 hoc nunc non agi, potueritne hoc recēs
 nomen illi esse deriuatum, aut compo-
 situm: sed num Catalanani hac in regione
 citerio

citerioris Hispaniæ ex ipsis Gotis, & Ala-
 nis coaluerimus, an ex antiquis illis Cata-
 loniis fuerimus producti. Nam quāpri-
 mum gēs nostra ex Alanis, & Gotis coa-
 luit, aut ex Cataloniis producta fuit, ne-
 cesse est, vt nomen confestim gens hæc
 nostra ex eo sit consequuta. Id porro no-
 men in vsum, sermonemq; hominum
 venisse tum primum oportuit, cum for-
 matum, productumq; fuit. In scripturas
 autem, eorumq; libros, qui res gestas ho-
 minum æternis consecrant monumētis,
 nomen huiusmodi nusquam venisse repe-
 ritur, nisi post expulsos ab hac nostra re-
 gione Saracenos, haudquaquam vero
 antehęc tempora. Quę cum ita sint, illud
 solum inquirendum videtur, num aliun-
 de quam à Catalone duce, aut oppido,
 aut etiam Gotis & Alanis esse videri pos-
 simus Catalani nominati. Verum enim-
 uero priusquam me ad id peruestigandū
 accingo: non præteribo non de fuisse qui
 bus placuit non tam commode nos de-
 nominatos fuisse a Gotis & Alanis, quā a
 Catis & Alanis Catalanos. Sic enim fieri
 non

non oportebit dictionis corruptio-
nem. Et verisimilius est à dictionibus
magis cognatis, & similibus, quam ab a-
lienis, & dissimilibus, cum maxima litte-
rarum mutatione nomen aliquod noua
gram deriuari. Quamobrem vnum illud
occurrit spectandum, eequando Cati in
Hispanijs, aut gallijs vixerint cum Ala-
nis: quando Alanos cohabitasse cum Go-
tis extra omnem est controuersiam. Id
vero num in Aquitania cōtigerit, an ve-
ro in hac nostra citeriore Hispania dedu-
ci potest in disputationem. Sed de Catis
nemo, quod sciam, tradidisse legitur eos
per se venisse vnuquam in Hispaniam. Il-
los autem partem esse gentis orientalis
Goticæ, ac proinde cum Gotis venisse
potest ex aliquorum probatorum aucto-
rum scriptis demonstrari. Gotos enim
ipsos tradunt aliqui ex probatis auctori-
bus Getas fuisse dictos, Getasque ipsos
cognominatos Catos. Quamobrē nō s̄
sunt, qui dicāt a Gotis quidē, sed illis, qui
Cati sint cognominati, & Alanis d̄ nomi-
natos maiores nostros fuisse Catalanos,

CAPVT. 4.

ED quoniā vnde prodierint
Goti, qui in Hispaniarū provin-
cias irruerunt, a Gotiane sita
in insula scādinauia oceani ma-
ris Septentrionalis, quod & Germanicū
& Baltheū nominatur, vt Haolaus Ma-
gnus episcopus illorum cum nonnullis
alijs septentrionalium rerū scriptoribus
contendunt, an a Scytia Europæ, veluti
pleriq; alij doctorum scriptorū asserunt
controuersum esse video: de ea re, quæ
patū facere nostro instituto videtur, hoc
in loco non cenleo esse disputādum: sed
de Catis solis num commixti cum Go-
tis in Gallias ac Hispanias vnq̄ aduene-
runt. Etenim si iuncti cū Gotis vsipiā Cati
fese cū Alanis cōmiscuerunt: nemini du-
bium, nisi nimiū stupido poterit esse nos
ex Catis & Alanis nuncupatos fuisse Ca-
talanos, atq; multo facilius, quā ex Gotis
& Alanis. Blōd⁹ igitur ipse, aduersus quē
nūc disputare instituiamus, in lib. decimo

„ Decadis primæ hæc verba scripta reli-
 „ quit: sarracenis eo conflictu (loqueba-
 „ tur autē de victoria secunda Caroli Mar-
 „ telli in Gallia Narbonensi contra sarace-
 „ nos præliantis) ita territis, vt intra Pyre-
 „ næum arma Caroli Martelli formidarēt:
 „ omnis regio, quam Visigoti, & eis coha-
 „ bitantes paruæ Alanorum, minimè Sue-
 „ uorum reliquæ in citeriori Hispania, &
 „ in Gallia possidebāt, Caroli & exercitus
 „ præda mansit. De bacchatus autem toto
 „ in Visigotorum regno Caroli exercitus
 „ postquā cæde, prædaq; saciatus est Nar-
 „ bonæ, Agathes, Nemausi, & Bitterrarū
 „ excidio deserunt. Namq; eas vrbes fran-
 „ ci incensas, dirutasq; penitus desertarūt.
 „ Ita omnes Visigoti regno (in Vasconia,
 „ Narbona, Tolosa, & ceteris ciuitatibus
 „ proximis annos trecentos continuato
 „ imperio) priuati ita exterminati sunt: vt
 „ præter eorum particulam, quæ in Barci-
 „ nonensium protectionem confugit visi-
 „ gotorum nomen ubiq; fuerit extinctū.
 „ Significauit nobis hijs quidē verbis Blō-
 „ dus cum Alanis nō solos cohabitasse Go-

tos, vt non necesse sit ex Gotis & Alanis
 nos factos fuisse Cataianos: sed & Sue-
 uos etiam, quos libro primo eisdē de-
 cadis excitatos fuisse ait vna cum Alanis
 & Vādalis per Stilliconem, vt Gallias in-
 uaderent. Sueuos porro vna cum Van-
 dalis, & Alanis eam Galliarum partem,
 quæ Aquitania dicta a Ligeri amne ad
 Pyrenæum, Britannicumq; mare expor-
 rigitur, populationib; ait, incendijq; scō-
 dasse: animum etiam eis fuisse Pyrenæo
 transmissio Hispanias irrumpere, qui Py-
 renæi claustra ingressi prouincias vlti-
 oris Hispaniæ inter sese fuere sortiti, vt
 Vandalis Betica, Alanis ac Sueuis Luci-
 tania sorte obueneret. Hæc igitur cum
 nobis tradat Blondus, si Catos gentem
 quandam Sueuis commistam demon-
 strauerimus, cum Alanos Sueuis coniu-
 ctos fuisse constet: Catos Alanis commi-
 stos fuisse demonstratum erit. Quamob-
 rem Blondum plura nobis de Sueuis cō-
 memorantem audiamus: Vādalis, inquit,
 in Africam nauigātibus, & Visigotis re-
 lictam ab illis Beticam recipientibus, A-

Iani & Sueui Lusitaniam deferentes propter arma Sebastiani comitis Valentina niimperatoris ducis in Visigotorū tutelā ad Beticam confugere. Quoniā igitur per Blōdum, auctoresq; alios, quos Blōdus sequitur, nobis manifestū fit in Hispania sic semper fuisse coniunctos Sueuos cum Alanis, vt idē consilium armorum, aliarumq; rerum habuerint: superest, vt Catos in ipsis Sueuis extitisse probādum esse videatur. Etenim sic demonstratum erit potuisse per commodē, per facileque cucnre, vt ex Catis & Alanis, Catis, in quā, qui erant inter Sueuos nostri prodierint maiores appellati Catalani. Hi vero num in Betica, an vero iam in Lusitania sint ex Catis & Alanis facti Catalani: an vero postmodum in hac nostra regione, quemadmodū Blondus voluit, quando de Gotis & Alanis loquebatur, demonstrare: an vero alibi, investigare nō hoc tēpore sum sollicitus: in consequenti nostre orationis cursu fiet id, vt spero, quā manifestissimū. Quoābre mvt quales fuerint inter Sueuos Cati (qua de re nūc est suscepta

suscepta disputatio) cognoscamus: quid de Catis scriptum præclari reliquerint auctores enarrabimus.

C A P V T. 5.

Enones (inquit non parū locuples testis Strabo libro de situ orbis tertio) Sueuorum natio partim intra, partim extra sylvam habitant Getarū genti cōtermina. Sueuorū autē gēs amplissima è Rheno, siquidem vsq; ad Albini loca depalcitur, quemadmodum Eumondou Lancosergi. Nunc autē isti trāsflaviū in fugam cōpulsi exciderunt. Commune autem est omnibus, qui hunc tractum incolunt, vt alio facile migrent, & propter victus tenuitatem, & propter agrorum ignauarum colendorum, & propter inopiam pecuniarum. Cumq; in tugurijs habitent, indiem habeat supellectilem, plurimam e pecoribus trahunt alimoniam, sicut & nomades, eorumque instar domesticum in carris tollentes instrumen-

„ tum, quocunq; fors tulit, & opinio suis
 „ cum armentis conuertuntur: hi autem a
 „ lij etiam Germaniæ populi indigentia la
 „ borant Cherusci, Cati, Gamabrinj, Char
 „ tuarij. Quid cum Sueuis confine habeāt
 „ Cati, quid cum illis commune ex Strabo
 „ nis verbis hisce nobis significatur: Quare
 „ quid Plinius quoq; libri quarti naturalis
 „ historiæ cap. 14. dicat de Catis eisdem, vt
 „ q; Sueuis commisti Cati ipsi fuerint, ac
 „ vicini videamus: Germanorum quinq;
 „ sunt, inquit, genera, Vindili, quorū pars
 „ Burgūdiones, Varrini Carini, Guttones:
 „ alterum genus Igæuones, quorum pars
 „ Cimbri, Teutoni, ac Cauorum gentes:
 „ proximi autem Rheno Istæuones, quorū
 „ pars Cimbri mediterranci: Hermio
 „ nes, quorū pars Sueui, Hermuduri, Cati
 „ Cherusci. Ex horum duorum præclaro
 „ rum auctorum testimonijs dilucide po
 „ test deprehendi Sueuos quidem Catos
 „ non esse, vicinos tamen Sueuis, cum ali
 „ quo commigrarunt cum illis cōmistos
 „ Sueuorum nomine esse intelligendos.
 „ Etenim facilè potest credi, verisimileq;
 „ proinde

„ proinde esse, vt propter viciniam addu
 „ cerentur Cati facillime, vt quo se trans
 „ fundere Sueui decreuissent, se ipsos Ca
 „ ti vna cum Sueuis transferrent; vtpote
 „ quos Sueuorum vicinia, & amicitia vna
 „ cum ipsa inopia, & indigentia cōmutan
 „ das ad sedes inuitarent. Præsertim
 „ cum ad motus Vandalorum, Gotorum,
 „ & Hunnorum, quotiescūq; illi sedes mu
 „ tare constituerunt innumeras alias vicin
 „ as gentes conspirare semper solitas lega
 „ mus. Etenim Vandalos sequuti fuisse
 „ dicuntur Burgundiones, Saxones, Alani,
 „ Sueui, Quadi, Gepidæ, Heruli, aliæq; na
 „ tiones, vt apud ipsum Blondum videre
 „ perfacile est, quam plurimæ. Quamobrē
 „ non parum erit probabile vna cum Sue
 „ uis Catos in Gallias primum, deinde in
 „ Hispanias venisse. Quare Gallicæ cuius
 „ dam Historiæ scriptorem non contem
 „ nendum Robertum Senalem Arboricē
 „ sem Antistitē in libri prioris perioce vn
 „ decima, quod Cataloniam a Catis, & A
 „ lanis dictam audeat afferre, non est cur
 „ dignum reprehensione censere debeat.

mus. Huius autem Roberti Senalis ver-
 ba non erit præter rem subijcere, ne quis
 nos putet pro nostro nos arbitrio testes
 citare. Neminem latet, inquit, Hispaniã
 totam partim fuisse Vandalignam, par-
 tim Alanicam, partim etiam Gothicam.
 Id est duntaxat nomina Vuandalusiæ ab
 Vuandalis in Betica, & Catalaunia, vul-
 go Catalogne a Catis, & Alanis. Sed pau-
 lo superius dixerat iam idem Robertus
 Senalis a Catis & Alanis, alias verò Gotis
 dictam esse Cataloniam. Hic autem cū
 dixisset a Catis & Alanis dictam Catalo-
 niam, volens doctis viris satisfacere a Ca-
 tis, inquit, alias verò a Gotis dictam Cata-
 loniam, idq; vel quod putaret Catos ip-
 sos Gotos esse, vel quod sese voluerit ad
 doctorum virorum accommodare sen-
 tentiam. Quæ quidem utcumque se ha-
 beant, nihilofecius tamen illud videtur
 confectum non esse causam ullam, cur
 rō nos a Catis & Alanis dictos fuisse Ca-
 talanos contendamus. Quamobrem ut
 nos non pœnireat generis Catorū quid
 de Catis traditum sit a Cornelio Tacito
 describere

describere haud quaquam grauibimur.
 Ultra hos, inquit, Cati initium sedis ab
 Hercinio saltu inchoant, non ita effusis,
 ac palustribus locis, ut cæteræ ciuitates,
 in quas Germania patefcit. Durant siqui-
 dem colles, paulatimque rarefcūt, & Ca-
 tos saltus Hercinius prosequitur, simu-
 latq; deponit. Duriora genti corpora,
 stricti artus, minax vultus, maior animi
 vigor. Multum ut inter Germanos ratio-
 nis & solertię, præponere electos, audi-
 re præpositos, nosse ordines, intelligere
 occasiones, differre impetus, disponere
 diem, vallare nocte, fortunam inter du-
 bia, virtutē inter certa numerare: quod-
 q; rarissimum, nec nisi ratione discipli-
 næ concessum, plus reponere in duce,
 quam in exercitu: omne robur in pedite
 quē super arma ferramentis quoq; & co-
 pijs coonerāt. Alios ad præliū ire videas,
 Catos ad bellū, rari excursus, & fortuita
 pugna. Equestrīū sane vitorū id propriū
 cito parare victoriam, cito cedere: velo-
 citas iuxta formidinem cunctatio, pro-
 prior constantię est. Et alijs Germanorū

„ vsurpatum populis, rara ex priuata cu
 „ inſq; audientia apud Catos in cōſenſum
 „ vertit. Vt primū adoluerint crimen; bar
 „ bamq; ſummittere, ne niſi hoſte caſo
 „ exurere vorium, obligatumq; virtuti o
 „ ris habitum ſuper ſanguinem & ſpolia:
 „ reuelant frontem, ſeq; tum demum pre
 „ tia naſcendi retuliſſe, dignoſe; patria, &
 „ parentibus ferunt. Ignauis, & imbecilli
 „ bus manet ſqualor, fortiſſimus quiſque
 „ ſi rē in ſuper annulum, ignominioſum
 „ id genti, velut vinculum geſtare donec
 „ ſe cæde hoſtis abſoluat: plurimis Catorū
 „ hic placet habitus. Iamq; canēt inſignes,
 „ & hoſtibus ſimul, ſuiſq; monſtrati: om
 „ nium penes hos initia pugnarum. Hæc
 „ prima ſemper acies viſu noua; nam nō
 „ in pace quidē vultu mitione manſue
 „ ſcunt. Nulli domus, aut ager, aut aliqua
 „ cura: prout ad quemq; venere, aluntur,
 „ prodigi alieni, contemptores ſui, donec
 „ exanguis ſeneſtus tam duræ virtuti im
 „ pares faciat. Faciunt hæc, quæ tam mul
 „ ris verbis d̄ Catis Tacitus eloquutus eſt,
 „ vt non minus animoſos, & audentes Ca
 „ tos

tos, quā Gatos fuiſſe intelligamus. Qua
 re non parum veriſimile fuerit Catos cū
 Sueuis habitantes, quādo ſimul Sueuos
 cum Alanis contigit coniungi, commi
 ſcerique, ſic virtute animi potuiſſe excel
 lere, vt ab hijs ſolis, & Alanis dicti puten
 tur noſtri maiores Catalani, non autem
 Sœu Alani, Aut quod nominis compoſi
 tio non adeo, atq; Catorum & Alanorū
 illis placeret: aut quod ex illa Sueuorum
 aliorumq; populorum coniuncta in v
 num populum multitudine, nomine ſo
 lorum Sueuorum apud Blondum, alioſ
 que auctores nobis designata, primi Ca
 ticum Alanis per mutua connubia coe
 leſcentes in vnam gentem, cæteros in eā
 dem nomenclaturam perduxerunt.

C A P V T. 6.

ED quoniam non veriſimilē
 propterea duximus Laurentij
 Vallæ ſententiam, nec Blondi
 doctōrumq; pene vitorū em
 nium

nium, quòd nomen hoc nostrum recēs
 admodum sit, & si a Gotis & Alanis co-
 iuisset, vel si ab oppido vetusto Catalo-
 nie deriuaretur, necesse erat iam tum ve-
 nisse in ora, atq; scripturas plurimorum,
 cum ante aduentum Sarracenorum Go-
 ti cum suis Alanis Hispanias vniuersas
 maxima in pace obtinebant: quis nō di-
 xerit nos cū nostris Catis, & Alanis hinc
 debere facessere? Cur minus laborare in
 hac interpretatione nominis existimabi-
 mur, quam in illis, si nō antiqua causa po-
 test adferri ad recentis nominis forma-
 tionem? Certè si non potest a Gotis & A-
 lanis deriuatum dici Catalanorum no-
 men, eo quòd nusquam legantur Gotola-
 ni, aut Catalani in libris ante comitū Bar-
 cinonensem conceptum dominatū scri-
 ptis: poterit itidē pernegari, cum par sit
 ratio, Catalanos ex Alanis & Catis fuis-
 se denominatos. Sit quantumcumq; so-
 lers, quantumcumq; peracuta, & quam
 accommodatissima hæc nostri nominis
 interpretatio, in qua nulla fiat litterarū
 mutatio, nulla corruptio dictionis, con-
 ueniant

ueniāt præterea partes nominis integræ
 ipsi integro nomini quam optime ita vt
 nihil supra fieri tamen nihilo magis de-
 bet verisimile, vt Catalani dicamur ex
 Catis & Alanis, si cum illi coalescere cœ-
 perunt, non iā vocari cœperint Catalani.
 Cur enim ante Vuisfredum comitē, cui
 Guifrepelos nos factū fuisse nomen de-
 cantamus: nati ex Alanis, & Catis nuspiā
 in proborū auctorem libris antiquis di-
 cti reperimur Catalani? Certe, si rem vo-
 lumus penitus introspicere, si Goti & A-
 lani eramus, vel Cati & Alani, Cati, in-
 quam, inter Sueuos Alanis coniunctos
 viuētes, cū aduenere saraceni, cur antea
 nomen Catalanorū non habuimus? Cur
 post illos expulsos, atq; e dominio huius
 prouincię deturbatos Catalani vocari cœ-
 pimus? Etenim ante aduentū saracenorū
 eam oportuit fieri, quæ traditur a Blon-
 do, Gotorum cum Alanis commisionē.
 Nam post Saracenos hanc regionem oc-
 cupantes qui potuit eiusmodi fieri com-
 missio? Quam si tum volumus factā fuis-
 se sateri, & Cati, vel Goti cū Alanis iā ante

Saracenorum aduentum commisti nomen hoc nobis reliquerunt: quærimus, cum aduentantibus saracenis perierint ex nostris præstantissimi quique præliâtes, & si qui eorum potuerunt iterum euadere furorem, sese montes in Pyrenæos illi quidem receperunt, aut in Aquitaniâ, aut Narbonensem in Galliam, reliqua vero plebs imbellis pugnans in seruitutem saracenorum ipsorum venit. post deictos autem, & hinc expulsos saracenos: quærimus inquam, an nomen nobis Catalanorū fecerint mortui olim Cati, vel Goti & Alani, an plebs Hispanorū, quæ seruebat saracenis, an illi Hispani, qui sese montes in Pyreneos receperūt, an vero aliqui alij, qui bellum cum saracenis ipsis gerentes tandem huius nostræ regionis liberatores extiterūt? Et vero eos, qui iam mortem obierant ante nostræ Hispaniæ excidium, quis dicet nomē disse nobis, vt Catalani nominemur? Nō enim Catalanos ante saracenorū in Hispaniam ingressum vllos dictos fuisse vnquam hæc in regione legimus. Quamobrem

rem post expulsos hostes nostræ religionis Mauros, cur inde adducemur, vt existimamus a Gotis, vel Catis & Alanis coalescentibus aliquando in Hispania in vnâ gentem nos dictos Catalanos? Nā cum prius nūspiam legamur nos fuisse dicti Catalani post hostes hosce deictos: cur hoc nomen potius, quam aliud nobis visum fuit fuisse imponendum? Et enim, si non fuerat antea nobis id nomē vti cōuenire, post Saracenos hinc profligatos, quinam potuerunt esse, qui nostri nominis sint existimandi fuisse inuentores? nō certe Hispani illi, qui saracenis seruebant. Etenim illi ipsi nostris liberatoribus eandem dicuntur seruitutē seruiisse. Non etiam id nomen peperere nobis Hispani, qui sese in Pyrenæum saltum receperant, elapsi nimirum ex saracenorum ingruentium conflictibus. Nā cum non admodum multi illi fuerint, tolli non potuere liberatores esse, & huius nominis inductores. Et si soli illi videtur potuisse esse, causa nulla est, cur, cum antea Catalani, vel Gotolani nūquam fuerimus

rimus dicti, post liberatam hanc regionem nos dictos voluerint esse Catalanos. Iam igitur si neq; Goti vel Cati, & Alani, qui priores Saracenis hanc obtinebant regionem, nobis hoc nomen reliquerunt, non plebs ipsa Saracenis primo deinceps etiam & ipsi liberatoribus feruens, nō illi Hispani, quos legimus fuisse nonnullos, qui saltū Pyreneū pro muro contra Saracenos occuparūt: super est, vt aliunde nomen Catalanorū deductū fuisse aut mememus. Quamobrem aliis quibus doctis viris a Castellis innumeris in hac regione extructis distiprimū Castellani post Catalani duabus litteris signa, & lābda ex pūctis fuisse videmur. Alijs vero a Castulone oppido alijs autem ab oppido Castellione denominati credimur fuisse Catalani. Quamobrem mirandum non videtur, cur in multorum doctorum virorum scriptis non Catalani sed Catalani scribamur. Verum enim vero si post octeptam introduci comitatum recentiorum, ac Barchinonensium dominationem factum nobis id nomē fuit

fuit quemadmodum factum fuisse rerū gestarum demonstrant monumenta: vt pote in quibus non deprehendimur vocati Catalani, multoq; min⁹ Catalani ante comitis Vuifredi cognomento Villosi principatum: quærenda videtur nihilominus causa, cur ex illius comitis tempore, aut a Castellis tam multis huius regionis, aut ab oppido Castulone vel Castellione Catalani, vel Catalani simus appellati. Non enim comes hic Vuifredus cognomento Villosus, non etiam parens huius Vuifredus idem cum filio nomen habens Castulonis aut Castellionis dominus factus fuit, sed Barcinoris vrbs: cum alioqui Castellionis oppidi (si vllū tum erat in hac nostra prouincia oppidum Castellio) dominus Emergandus quidam comes Emportarum deprehendatur eisdem illis temporibus existisse. Porro Castulō oppidū Beticæ, non autē Tarraconensis Hispaniæ vrbs fuit. Quā obrē nec a Castulone, nec a Castellione oppidis denominari potuimus Catalani aut Catalani. A castellis autē illis quæ frequētib., vt sola nra regio plura habuisse

videatur, quam vniuersa ipsa reliqua Hispania (Quæ Castella Titus Livius commemorat propter latronum multitudinem quam plurimam iam tum fuisse extracta, cum Romani cum Annibalis ducebus bellum gerebant) quicumque volet asserere, debet ille rationem reddere, cur regio hæc Castella, seu, ut nunc loquimur Castilla non fuerit quoque denominata: sed Catalonia. Etenim si regnum Castellæ, & castellani a Castellis hoc nomen sunt consequuti: Nos quoque, si nomen id sumus nostris a Castellis adepti, Catalani quidem dicti videri possumus. Sed regio cur non est denominata Castella, vel saltem Catalania? Præterea nostri primi comites, quorum temporibus hoc nomen audiri captum est, quid causæ habuere, ut habitatores Hispaniæ nominatos antea Gotos, aut Visigotos, necnon & Hispanos a Castellis, Castellanos, seu Catalanos dicēdos deinceps iudicarent? Præsertim cum ex illis Castellis pleraque in potestate adhuc essent Saracenorum. Etenim nostræ regionis maxima pars,

hoc

hoc est tota noua Catalonia longo tempore Saracenorum esse perseverauerit, postea quam maiores nostri appellati fuerunt Catalani. Ex decem enim comitibus, quorum primus fuit Vulfredus Villofus, postremus omnium Raymondus Berégarius princeps Aragonum, necnon & Dertusæ, Ilerdæque Marchio cognominatus; nouæ Cataloniae fuisse traditur expugnator. Quare causa nulla videtur existisse, cur a Castellis nostri maiores sese voluerint Catalanos nominari. Etenim apud nos qui denominantur a Castellis Castellani quidem dicuntur in initio, deinceps vero Castellani, & tandem Catalani, minime vero Catalani. Quæ obrem, hæc cum ita sese habeant, eo videmur adduci, ut valde incertum, valdeque incognitum esse putemus nostri nominis interpretamentum. Nos enim placet eruditis viris, quæ de Augerio Caralone vulgo circumfertur apud nos historia. Neque vero satis probari potuit altera Laurentij Vallæ sententia oppidum per antiquum Cataloniaem, & populos Catalonios

D lonios

Ionios ex Plutarcho adducēs. Tertia ve-
ro magis his verisimilis apparēs opinio
claudicare etiam est deprehensa, nimis
rum quæ de Gotis seu Catis & Alanis ex-
cogitata fuit peracuta illa quidē opinio:
non etiam a Castellis videmur potuisse
denominari Castellani, ac deinceps Cate-
lani, quin nec ab illis, quos tradit Ptole-
mæus in hac nostra regione, Castellanis,
quos interpretes Ptolemæi putāteos es-
se populos, qui nunc sunt apud nos ho-
mines ducatus Cardonæ: nō etiam a Ca-
stulone oppido vetustissimo, non a Ca-
stellione recenti verbo quispiam modo
mēte constet nos dixerit ductos esse Ca-
talanos. Sed age an nō videri poterimus
a Lelætanis, aut vt scribunt alij Laletanis
appellati, mutatis nonnullis litteris Cate-
lani? minime gentium, vt ex hijs, quæ di-
centur posterius, fiet manifestum. Quā-
obrem videtur superesse, vt quoniā his
non successit vijs, alia agrediamur neces-
sarium sit via aliqua. Non enim temere,
non sine causa aliqua dictos nos Catala-
nos arbitrabimur, regionemq; nostram

nunc

nuncupatam Catalonia. Subitq; illud
in mentem, vt annotemus, si Catalani di-
cimus, cur nō regio dicta est Catalonia?
tum si regio Catalonia dicitur, nos cur
non appellamur Catalones, aut Catalo-
ni, aut Catalonij, sed perpetuo, ex quo re-
gio dicta est Catalonia, vocati nos su-
mus Catalani? Num ideo id euenire cre-
demus quoniam regioni nostræ nomē
positum est vnam ob causam, nobis ve-
ro populisq; nostris nomen inditum est
ob causam longe aliam? Res si perfectō
solerti ratione perquiritur, nō exiguam
videbitur in se continere difficultatē. Ve-
rum quoniam partes nostræ nunc esse vi-
dentur, omnē vt lapidē moueamus, cun-
cta peruestigemus, demusq; operam, vt
neruos omnes intendamus, non nihil vt
verisimile adducatur, quo possit tāta que-
stio, rerumq; ignorata veritas fieri paulō
manifestior: in medium proferre haud
quaquā verebimur id, quod diu multūq;
nobis cogitatib⁹ tandē occurrerit. Illud
vero si diuinationis potius nomine quā
solertis inuestigationis veritatis dignum

D 2 videri

videri debet: erit illud sat scio nō parum
 efficax, & accommodatum ad permouē
 dos saltem virorum doctorum animos
 ad veriora conquirenda, & demonstnan
 da. Quamobrem non pœnitebit nos hu
 ius laboris, nec pudebit, si minus vera vi
 debimur attulisse, tamen præter alios om
 nes aliqua animaduertisse, per quæ pos
 simus ad veritatem propius peruenire.
 Non enim facile patere veritas huius rei
 potest, neq; deprehendi aditus ad ipsam
 veritatem eruendam: sed palpanriū mo
 re in tenebris, si quo modo reperire vesti
 gia veri quæpiam possimus, exponemus
 nonnulla, quæ maxime omnium videri
 possunt in tanta rerum caligine proba
 bilia.

C A P V T . 7 .

Quoniam autem consensus to
 tius nostræ gentis, cum præsen
 tis, tum verò superiorum æta
 tum ad Augerium Catalonē
 rem

rem aduocat, doctorum autem hominū
 sententia, non aliquorum, sed fere om
 nium prorsus rem ipsam vult ad Gotos,
 seu Catos, & Alanos pertinere: fieri qui
 dem videtur, vt in cōtrouersiam veniat,
 fides ne sit habenda potius constanti fa
 mæ nostratium, quam hominum erudi
 torum opinioni, ac sententiæ. Nostros
 haud quidem negare possum parum po
 litioris litteraturæ studiosos fuisse, ma
 gisq; armis deditos, ac Martis cultores
 extitisse quam litteris, Palladiue operam
 dedisse. Verum enimvero nihilo magis
 propterea vincere debet doctorum ho
 minum opinio, quam nostrorum tamen
 si ineruditorum virorum historia. Vt e
 nim vetus est apud Hispanos omnes ver
 bum, plus sapit stultus domi suæ, quam
 sapiēs alienæ. Etenim multo certius pos
 sunt constare res nostræ hominibus no
 stris nullas res scriptas a maioribus suis
 primis habētibus, sed per manus traditas
 quædam opiniones, & historias, quam
 externis populis inscijs nostrarum rerū.
 Quod si coniecturis, atq; argumentis cō
 tendant

tendant dandum esse locum, quibus demōstrare pessimus a Gotis, & Alanis nos dictos Catalanos: non deerunt, qui contradicant, & asserant plus fidei mereri cōstantē famam, nostratum hominū, quā verisimilia doctorum virorum argumēta. Quamobrem cum eo adducti esse videamur, vt deliberare nos oporteat, vtrū vtri sit præferendum, consensūque virorum eruditorum, an auctoritas gentis totius nostræ: ne cum eruditis stans gentem meam deseram, neue cum mea gente parum sapere videri vitis eruditis possim: elegi per viam quādam mediam incedere, vt dicam & gentem nostram, & doctos omnes a vero non omnino procul esse. Nam & a Gotis seu Catis, & Alanis deductum nomen esse potest Catalanorum, & nos ab Augerio illo Catalone dicti videri possumus Catalani. Diui immortales, quid hoc sibi vult monstrari? Quinam fieri potest, vt vera dicant non minus nostri maiores, & vniuersa gens nostræ, quā eruditorum scripterū, hominumq; omniū eruditorum cōsensu?

sus? Rē ipsam quæso putemus. Nō est enim de nihilo nostros homines, non dico præsentēs hosce, nec præsentū partes, sed maiores illos, & antiquiores, qui proximi fuere primis patriæ nostræ liberatoribus, non inquam est de nihilo Augeri Catalanis historiā illos iā tum suis decantasse liberis, indeq; illā omnem ad posteritatem fuisse propagatā. fuisse nāq; credēdus est, vt res ipsa videtur loqui, fuisse credendus est aliquis, siue Augeri⁹, siue Rogerius, siue Otgerius, aut Othogerus, siue alio nomine vocatus dux hominum eorum, qui primi regionem ab Afris, fideiq; hostibus occupatā ad Christianos reuocare statuerunt, & contendērūt. Coloni vero qui huc transmigrarūt, atq; hic habitare studuerunt, non franci, non Itali, non germani fuisse sunt existimandi. Exercitus namq; Caroli Martelli, Pipini, Caroli Magni, regumq; Francorum aliorum ex hominibus cōstitisse deprehenditur, qui finitis bellis soliti erāt se se cum suis ducibus in Franciam, hoc est in Galliam Celticā, ac Belgicā, atq; a deo

in Germaniam recipere. Non enim Barcinonem receptam a Gamiro rege Saraceno Lodouicus Caroli magni filius suo exercitui habitandā, custodiendāque reliquit, sed Barae cuidā, seu, ut alij eum nominant, Bere comiti facto, Gotiſq; custodibus illam traditur dedisse incolendam. Quod quidem ex historia regū frācorum, quæ Annoniana dicitur, ut cætera taceam, facile est cuius deprehēdere. Vnde vero hic Bara, seu Bera prodijſſe est existimandus? Vnde hi Goti, quibus custodia vr̄bis Barcinonis cōmissa fuit? Ex Pyrenæis nimirum montibus, ex Gallia Narbonensi, ex Aquitania. Etenim Hispani, qui Saracenis seruibant, seruire ad eundem modum iisdem custodibus fuerunt coacti. Quamobrem nō est cur ex ipsis seruiantibus Hispanis quispiam contendat positas vr̄bi Barcinoni fuisse custodias. Neque tamen negauerim ex illis ipsis Hispanis seruiētibus quā plurimos ad eō ingenio, prudentiaq; valuisse, ut eo tēpore, quo rex Ludouicus urbem Barcinonem eripuit ē potestate Saraceno

Saracenorum, ipsi inter custodias vr̄bis præcipuas constituerentur. Verum enim vero Goti, quibus tradita vr̄bis Barcinonem fuisse dicitur, non alij videntur intelligendi, quam qui monte in Pyrenæo in Gallia Narbonensi, atq; in Aquitania superstites erant, progenies videlicet eorum, qui fugientes arma Caroli Martelli Barcinonensium fidei sese, quemadmodum Blondus cum alijs quā plurimis narrat, olim commiserunt, compositisq; deinde in Gallia rebus in Aquitaniā in Galliamq; Narbonensem patriam suā redierant, quā & septimaniam, & Gotiam comperimus in libris historiarum Gallicarum fuisse nominatam. Verum enim vero non credibile illud fuerit adductos fuisse omnes Gotos, quotquot in Aquitania, vel Narbonensi Gallia, tunc erāt, ut suis relictis patrijs sedibus in hanc nostram regionem vniuersi transmigrarent. Colonias igitur aliquas nonnullasque eorum Gotorum venisse in hanc regionem incolendam verisimile fuerit. Quare nomen nostrum (quod non videtur

tur esse antiquum, neq; ab his, qui ante Saracenos Hispaniam occupantes flourerunt, nobis relatum: sed ab ipsis liberatoribus huius regionis introductum) perquirendum videtur, quorum populorum Gallie nomini maxime videatur congruere, & simile esse. Sic enim nobis facile poterit contingere, vt qui fuerint primi nostri maiores possimus aliqua ratione subodorari. Et vero in Aquitania non procul a Tolosatibus oppidum quoddam, seu municipium extitisse fertur nomine Catalaunum: iuxta quod planicies quaedam sita nomen fertur accepisse, & eam planitiem campos Catalaunicos appellatam fuisse aiunt. Nomen autem huiusmodi, quod oppido illi inditum fuisse legitimus, a Catis seu Gotis, & Alanis verisimile quam maxime fuerit fuisse derivatum. Etenim demonstrabimus in Aquitania olim habitasse Gotos, habitasse Alanos & Sueuos, ac proinde Catos gētem cum Sueuis coniunctā. Ex populis porro hisce Catalaunis profectos fuisse colonos in hac nostrā regionē maiores nimirum

mirū illos nostros, multa sunt illa quidē, si modo velimus mēt es ab his non omnino nostras abducere, quæ possint liquido demonstrari. Illa vero comodiore loco posterius a nobis sunt his adijcienda. Nūc autē illud videtur potius spectandū quā fuerit horū dux colonorum. Nostræ quidē historię ducē fuisse commemorant Augeriū quendā Gotlantē Catalonem, atq; aliqui Rogerium cum vocāt, pleriq; vero nostrum malunt eū Otgerū seu Othogerū nominare. Hūc autē Germanum fuisse aiūt, & Catalonem quidē cognominatū ab oppido cui præerat Catalone. Nos vero hoc oppidū, seu municipiū non Catalonē vocatū contēdimus fuisse, sed Catalaunū, & ipsum ducē Augeriū non Catalonē, sed Catalaunū esse iudicamus appellandū. Verum enim verò cū vulgaris noster sermo ex Catalauno faciat Catalo: ex eo euenisse contēdimus, vt Augerius ipse Catalaunus Otger catalosita nra vulgari, seu vernacula lingua vocitatus, Et oppidū Catalaunū, cui ille Augerius præerat, lo castell Catalo sit a nris homini

hominibus appellatum. Hæc autem cū ita se habeant, facile est videre, atq; cognoscere quamobrem nostræ historiæ tradant Catalanos ex Aquitania hanc in regionem transmigrasse, & cum duce venisse Augerio Gotlâte Catalone cognominato. Catalani porro illi Catalauni quidem tum vocabantur, ex oppido nimirū Catalauno, & campis Catalaunicis huc ad nos aduenientes. Nomen autem huius oppidi, seu municipij quam habere possit ætymologiam facile est demonstrare. A Catis enim & Alanis formari potuit quam commodissime. Quod si maus a Gotis & Alanis, esto, Gotalanū fuit dictum ab initio: deinde vero Catalanum seu Catalaunum. Hoc enim certò constat ex Antiquorum auctorū scriptis oppidum hoc Catalaunum fuisse vocatum. Hoc verò facile est conijcere ex Catalano, seu Gotalano gentis illius male pronunciantis vitio factum Catalaunum. Vnde campi propinqui ei oppido sint etiam Catalaunici appellati. Quamobrem populi illi Aquitanix cum Auge-

rio illo duce transmigrâtes nostrâ in hæc regionē in causa fuerūt, vt nos Caralani dicamur, non quidē ab Augerio Catalone, sed a municipij illius nomine, & a campis Catalaunicis id nominis consequuti. Oppidum autem illud, camposq; a Catis, & Alanis tulisse olim nomen posterius notū faciemus. Quamobrem nos a Gotis seu Catis & Alanis Catalanos fuisse denominatos, dici vere quidem poterit. Dici etiam poterit vere ab illo duce Augerio Gotlante, qui nostros maiores ab Aquitania huc traduxit, nomen hoc nos fuisse consequutos. Etenim si dux ille huc non duxisset Catalaunos: hæc Hispanix pars nunquam vocata fuisset Caralonia, neq; nos id nominis quod habemus haberemus. Ex eo vero quod Augerius ille ab Aquitania maiores nostros Catalaunos huc traduxit, regio hæc nostra nomen accepit quod nunc habet, & nos a Catalaunis facti sumus Catalani. Et quia Catalauni illi ex Gotis seu Catis & Alanis Catalauni facti fuerāt: nos quoque a Gotis seu Catis & Alanis dici possumus

sumus fuisse denominati. Catalones vero haud quaquam dici potuimus. Etenim a Catalanis non potuimus commode Catalones denominari, sed Catalani vna littera, v, deposita. Regio vero a Catalaunis dicta fuit Catalaunia, & cum diphthongus, au, verti debeat in, o, ex Catalaunia facta est Catalonia. Quare ex Catalauno oppido Aquitanix, atq; etiam a campis illis Catalaunicis maiores nostri vocati Catalauni cum suo duce Augerio Gotlâte Catalauno, hoc est duce Catalaunorum, & oppidi Catalauni præfecto, ac gubernatore dedere nomen hoc nobis, vt dicamur Catalani, & regioni, vt Catalonia sit appellata, minime vero Catalania. Quoniam ex Catalaunis non potuimus fieri, nisi Cataloni, vel Catalani, Et quia male sonabat Cataloni nomen, remansit altera pronuntiatio Catalanorum: Ex Catalaunia verò commode visa est cadere, au, in, o, mutata diphthongo Catalonia. Hæc autem cum maximo opere congruere videatur horum duorum nostrorum nominum interpretationi,

solum

solumque supersit, vt vel testimonijs aliquibus, vel argumentis non omnino aspersionis confirmetur: operæpretiū esse video, vt hæc eadem oratione fusiore, ac probabiliore reperamus.

C A P V T. 8.

NON sum nescius nihil aliud ad nostram hanc nouam Historiā, interpretationemq; nominum desiderari posse viris ab omnibus doctrina præditis, quam vt auctores aliquot probatę fidei in medium proferam, qui dicāt ab Aquitania transmigrasse in hanc nostram regionem coloniam aliquam populorum Catalaunorum, eorumq; qui in cāpis inhabitabāt Catalaunicis. Verum enimvero cum id mihi nō sit integrum præstare: tamen quid legerim, quid uēprehēderim, vnde poterim adduci, vt id crediderim faciā oratione necōsequēti manifestū. Primū oppidū nobile nrs etiā tēporib. extate belgica in

Gallia

Gallia videmus, quod Catalaunum vulgo, sed a doctis Catalanum appellatur. Huius porro episcopus dictus Catalaunensis, vnus est ex duodecim illis quos pares Franciæ appellant. Et vero præter hoc oppidum illud fuisse olim traditur iuxta Tolosam urbem, & campos illos Catalaunicos celebres, vt ex historicis graphis pleriq; & magis verisimilia narrantes demonstrant, ob victoriam, quã Gotti, franciq; cum duce Romanorum Etio de Hunnis, & rege illorum Athila reportarunt. Et horum quidem duorum oppidorum vtrum vtro prius conditum fuerit, & vtrum vtrius extiterit colonia: non remur huius esse loci disquirere, contenti demonstrasse Catalaunos in Gallia fuisse, atque etiam nostra hac tempestate exrare. Ex ipsis autem Catalaunis populis colonos venisse olim nostram in hanc regionem tradit ex nostris scriptoribus Petrus Tomicus, qui narrat ex Gallia Aquitania venisse cū Augerio duce plura quã viginti quinq; millia Catalanorū. Et Catalanos ille quidē eos appellat, nō Catalaunos

launos, sicuti ducem Augerium principē nominat Otgerum Catalanem ab oppido, vt hi dicūt, Catalone, cui præerat nomen habentem. Neq; id mirum: quoniã scribens lingua nostra vernacula populos illos ita appellauit, vt nostra vulgari lingua erant appellandi. Sed præter hūc auctorem id ipsum constans fama gētis nostræ refert, ea scilicet, quæ de Augerio Gotlante Catalauno, seu Catalone criçū fertur. Præter hos autem Catalaunos, qui venisse huc traduntur cum illo duce Augerio, scribunt complures docti viri, Blodus nimirum, Nauclerus, M. Antonius Sabellicus, quin & historia illa Annoniana Ayzonem nobilissimū quendam visigorum, quem Aydonem aliqui, alij verò Naydonem vocant, præfectum Aquitaniæ, cum aliqua manu illorum quibus præerat, ac quibus suadere potuit, vt ad suos cognatos in Hispaniam transmigrarent, venisse olim ex Aquitania in hanc partem Hispaniæ, urbemq; dolo cæpisse Aufonēsem, multaq; huic oppido castella proxima eaq; quam munitissima,

regionemq; hanc omnem regi Ludouico Caroli Magni filio eripere conatum: nisi per Bernardum Barcinonis tñ comitem fidum regi Ludouico, præstantissimumq; ducem conatibus illius itū fuisset obuiam. Et vero tamen si fuerint irriti conatus Ayzonis, illumq; male perire oportuerit: colonos tamen illos, qui cum Ayzone ab Aquitania huc venerant, nihil oportuit hinc remigrare in Galliam. Etenim relicto malo duce potuere cum suis cognatis Catalaunis, qui cum Angerio huc prius aduenerāt, in fide regis Ludouici perseuerare. Hæc autem cum ita se habeant, nec parui momēti haberi debeat famæ tam antiquæ testimonium: non videtur esse cur vereri debeamus asferere nostros maiores è Gallia venisse appellatos Catalaunos, a quibus regiō dicta sit Catalaunia, & nos Catalani, & ex Catalaunia sit facta dictio Catalonia. Alio qui si Catalani dicimur, vndeunque nobis id obtigerit nomen, cur regio non debuit nominari Catalania? Ac rursus si

Cata-

Catalonia dicta est regio, cur nos Catalones, aut Catalonij non sumus vnquã vsquam appellati? Non aliam sane ob causam, quam quod ex Catalaunis, v. vocali dempta, quæ fuerat prius vitio gentis Aquitanicæ adiecta, cum a Catis, & Alanis oppidum fuit denominatum Catalaunum nos dicti fuimus Catalani. Ad eundemque modum ex Catalaunig nomine factum fuit nomen Catalonia. Sic enim a Mauro deductum est nomen apud nos Moro, & a sancto Paulo, sancto Pol, & a caule, Col, & ab Augerio, Oger, & a causa, Cosa, & ab auro, Or, atque a gaudio, Goig, & a pauco, Poc, & huiusmodi sunt sexcenta alia. Est enim naturale nobis Hispanis itidem, atque Gallis, necnon & Italis vt, au, in, o, vertatur: peculiare vero nobis est Catalanis, vt, o, in, v, commutemus. Quamobrem ex Catalonia, quæ a Gallis, & Italis dicta est Catalogna, a nobis est facta, Catalunya, vel Catalugna, sic ex Bolonia, & Bologna, Bolugna vel, Bolunya, ex Scalonia &

E 2 Scalogna

Scalogna Scalugna vel Scalunya. Quare cum hæc ita sese habeant, nobis nunc superesse videtur, vt quænam sint vltius animaduertenda, & adnotanda exponamus. Et verò hoc loco nobis illud videtur ostendendum, non cum Gotis hac in nostra parte Hispaniæ Alanos olim cohabitasse, falsumq; in ea re fuisse Blondum, sed in ipsa potius, de qua sæpe loquuti fuimus, Aquitania. Quod quidem vbi fuerit demonstratum, liquidò constabit illud aliud Gotalanos, quos docti viri nostram gentem, nostrosq; maiores fuisse contendunt, Catalaunos potius Aquitaniæ extitisse, quam Gotos vltos, & Alanos hoc nostra in regione coalescentes. Illi verò ducem habentes primū Augerium Gotlantem Municipio Catalauno præfectum a Carolo Martello, deinde autem tempore Ludouici regis Francorum ducem habentes alterum Ayzonem Visigotum: videri poterunt nostri maiores profecti fuisse ex Aquitania, atq; ex ea parte, vbi Catalauni habitabāt, huc transmigrasse. Hoc autē, vt constare manifestius

manifestius possit, demonstrare & illud conuenit iuxta Tolosatium urbem municipium quoddam fuisse Catorum & Alanorum, quod Catalaunum credi debeat fuisse vocitatum. Id verò fieri potuisse ex eo constare potest, quod Goti non sola in Hispania dominabantur, atq; viuebāt, sed & in vniuersa Aquitania. Quamobrem Alani, Sueni, & Cati permitti viuere inter Gotos, vt Blodus, alijq; Historiographi tradunt, nō in parte aliqua Hispaniæ, sed in Aquitania cohabitauisse censendi illi quidem erunt. Ex qua re fieri videtur & illud quodam modo conspicuum, si Goti post Romam urbem direptam, Aquitaniam prius occupatam obtinuerent, ac deinde sese per vniuersam extenderunt Hispaniam; cohabitantes verò Goti, vel Cati cum Alanis vel in Hispania, vel in Aquitania gentem producere Catalaunorum, & quæ oppidum seu municipium habebat Catalaunū: fieri inquam id videbitur conspicuum, Catalaunum oppidum Galliæ Belgiæ coloniam esse putandam, alterorum nempe Aquitanorum

sanorum Catalaunorum. Etenim vnde nam aliunde prædijisse censendi sunt, hi, qui in Gallia Belgia superstites ad huc sunt populi Catalaunenses, ac Catalauni vocati? Verum enimvero id cum dicere facile non sit, vndenam scilicet prædierint, qui sunt in Gallia Belgia Catalaunenses: non desunt, qui negent in Aquitania Catalaunum oppidum vllum extitisse, populoque vlios vocatos Catalaunos. Etenim si in Aquitania Catalaunum oppidum vllum vnquam fuit, debent nunc videri vsquam illius oppidi ruinæ, debet aliquis fidedignus adferri auctor, qui huius oppidi alicubi meminerit, debet planities illa camporum Catalaunorum iuxta Tolosates hac etiam nostra tempestate apparere. Sed neque sunt iuxta Tolosam vlli campi Catalaunici, neque vestigia vlla Catalauni antiqui illius, vt aliqui contendunt, apparent oppidi, neque mortalium illic viventium vlli notitiam Catalaunorum habent populorum. Catos ergo vel Gotos, & Alanos coaluisse in Aquitania nequaquam potest pro veris mili

mili, vt nonnulli volunt, haberi. Testimonijs igitur cuiusdam scriptoris Græci Agathij, Rafaelis etiam Volaterrani, aliorumque quamplurimorum, victoriæ Hunnorum illam tam celebrem negant per multam partem fuisse a Gotis, francis, ac Romanis in Catalaunicis cæpis iuxta Tolosam sitis, sed iuxta Rhemeneses populos Belgicæ Gallicæ, iuxta oppidum Troiam situm in Campania. At verò Catalaunenses illi Gallicæ Belgicæ, & populi Catalaunicorum illorum camporum quando dicentur venisse, aut quam ob causam, ad hanc nostram regionem incolendam? Hæc igitur cum ita se habeant, non ab alijs videbuntur nostri illi maiores dicti Catalauni, quæ a coalescentibus in Hispania, Gotis & Alanis. Quod quidem si verum est, frustra sumpta est omnis nostra opera. Quamobrem ne verberare aërem vel se videat, actumque prorsus agere, de municipio, vel oppido Catorum, & Alanorum iuxta Tolosates olim sito, deque Catalaunicis ipsius cæpis, operceptum erit primum omnium hoc loco disputationem interponere.

CAPVT. 9.

IT Catalaunum quidem oppidum, vel castrum si quis perquirat hoc tempore in Aquitania: haud facile fuerit vestigia vlla, aut notitiam illius comperire. Quod que magis nostram disputationem difficilem reddit, si quis volet ex antiquis scriptoribus, nedum ex recentioribus deprehendere, vbi fuerit id oppidum: operam ludet prorsus. Nihil enim iuxta Tolosates huiusmodi facile erit reperite. De campis autem Catalaunicis apud dictos viros cum presentes, tum antiquos quam frequentissima est illa quidem mentio, sed admodum varia. Etenim alij campos Catalaunicos iuxta Tolosates in Aquitania constituunt, alij verò in Gallia Belgia iuxta Rhemenses. Quod si campi quarantur nunc aliqui iuxta Tolosam: non reperiuntur illic vlli admodum spatiosi quoque versus te còvertas: campos autem illos Catalaunicos tradunt Galli scriptores

res esse quam longissimos latissimosq; nihilominus tamen locus extat, Les Catalenchs nomen iuxta Tolosates habēs. Quamobrem perdifficile fuerit in tantarum obscuritate veritatem ipsam in lucem eruere. Verum enim verò sint hæc de Catalauno oppido, deq; Catalannicis campis incerta quantumcunq;: quoniã tamen illud exploratissimum est in Gallia Catalaunū aliquod oppidum fuisse, atq; etiam nostra ætate esse, camposque Catalaunicos: nostros maiores, quorum gratia nos Catalani dicimur, neq; id valde pridem, sed post recuperationem regionis venisse ex Gallia videtur esse quã maxime verisimile. Item & illud Gotos, seu Catos & Alanos nō in Hispania, sed in Gallia in vnam gentem Catalanã coaluisse. Nam cum ante aduentum Saracenum in Hispaniam, nulla pars Iberiæ Catalanos habuisse comperiat, Catalauni verò, ac Catalani in Gallia fuisse legantur iam multò ante illum Saracenum aduentum, si ex Gotis vel Catis, & Alanis dicti sunt Catalani: quis erit tam

parū prudēs, vt illā nominis Catalanorū ætymologiam non ad Gallos sed ad Gotos & Alanos Hispanienses cōtendat esse referendum. Hoc autē si nobis libenter concederetur, nō erat causa vlla, cur diutius in hac disputatione nos immorari sit necesse. Sed quoniam facile id dandum haud quaquam remur: propterea necessarium est, vt de oppido Catalauno Aquitanix prolixius disputemus. Hoc enim oppidum si constare potuerit extitisse olim in Aquitania, maximū momentum nobis est allaturum ad demonstrandū a Catalaunis Aquitanix populis nos fuisse nuncupatos Catalanos. Quoniam igitur ex eo probat Blondus ex Gotis, & Alanis coalescentibus in vnam gentem olim factos nostros maiores in hac ipsa nostra regione Catalanos, quoniam Alani ex Lusitania descendentes sese fidei Gotorum tradiderunt, Goti verò ne vnquam rebellare illi possent, in medio cōfidere Alanos iusserūt, hoc est in hac nostra regione, quæ media erat inter Aquitaniam a Gotis possessam, & vltiorem

Hispa

Hispaniam: quoniam igitur, inquam, ex eo Blondus suam de Gotis & Alanis cōfirmat opinionem: nullus propterea videri nobis potest auctor cōmodior, quā Blondus idem ad demonstrandum oppidum quoddam extitisse iuxta Tolosates ipsorum Alanorum propè cāpos Catalaunicos, quod Catalannum fuisse nūcupatum est rationi quam maxime consentaneum. Et verò si propterea iussi fuerūt a Gotis Alani cōfidere in medio, hoc est in hac citeriore Hispania, ne vnquā respicerent Alani ad Vandalos gentem amicam, neue ipsi per se rebellarēt: illud necessario fieri oportuit, vt Alani cū suo rege suos pagos, suaq; oppida in hac nostra haberent Catalonia. Quamobrē in illo valde celebri Hunnorum bello, quando Theodoricus Gotorū rex, Thorismūdusq; huius filius vna cum Alanis, Alanorumq; rege se cum Meroueo Francorum rege, & Etio Romanorum duce coniunxit ad pugnam illam quam nobilissimam, quam cum Athila rege Hunnorum in campis Catalaunicis narratur depugnasse

depugnasse: oportuit sane, vt tum Alani relictis suis vicis, oppidisq; in Hispania ceteriore cum rege superato saltu Pyreneo in Galliam vbi nullos habebant ipsi vicos, nullumq; oppidum, aduenirēt, societatemq; belli cum Gotis habentes in aliena regione nihil animi haberēt ad rebellandum aduersus Gotos, cum ipsisque Hunnis conspirandum. Verū enim uero res longe aliter sese habuisse tradita est. Etenim Alani cum rege Hunnorum conspirare voluisse dicuntur in illo praelio, & oppidum quoddam habuisse tum tēporis iuxta Tolosam urbem rex ipse Alanorum traditur ab Abladio historiographo, quem admodum ex historia, quam Blondus ipse conscripsit cuiuslibet facile est cognoscere. Quare Blondi

” historiam ipsam audiamus: Post multas,
 ” inquit, commissas minoribus in locis, &
 ” oppidis cum cædes, tum rerū omnium e
 ” tiam sacrarum direptiones, secunda ad
 ” Aurelianos Athila fecit Castra, sed duxe
 ” rat interea in Vasconiā Etius, & Roma
 ” nas legiones cum Theodorici apud To
 losam

Iosam sedentis, Visigotorumq; copijs Iosiorum copias summo studio contrahebat. Quod cum intellexisset Athila, primo quid faceret dubius sui se fertur. Nā qui semper parui fecisset Visigotos, Alanos, Sarmatas, Saxones ab Hunnis sæpe superatos, fugatosq; Gallos item, & Francos accedentes facile spreuisset, nisi summam Etij virtutem, & rei militaris peritiam sibi cognitam timuisset. Conuertit ergo animum homo Barbarus ad gētis stoliditatē, & haruspice accito exta ritu patrio inspicere curauit. Haruspice autem dubium praelium, ac magnam suorū cædem portendi renunciante in praelium, exarsit haud quaquam dubius, quin sublato, vt significari existimauit Etio, si etiā maiorem sui exercitus partem amisisset cum reliquijs copiarum, ac supplementis, quæ facillimum duceret comparare vrbis imperio potiretur. Qua adductus spe amissa Aurelianorum obsidione in Vasconiam quoq; duxit. Oppositi tales, tātique exercitus, quantos in Europam nullos vnquam conuenisse constat: in subiectis

„ iectis Tolosæ campis, Catalaunicos tūc
 „ vocabant, aciem in hunc modum, prout
 „ refert Abladius, struxere. Athila mulie-
 „ rum, puerorumq; turbam inter carros
 „ quorum vis maxima eius exercitui ine-
 „ rat, ad proximos colles primum se mo-
 „ uit, & inde structa a pertis campis acie se-
 „ se cum Hunnis medium locauit: Ostro-
 „ gotos verò reges Valamirem, Theode-
 „ mirem, & Vindemirem sinistro, Ardari-
 „ cum Zepidū dextro cornibus præfecit:
 „ structuros autem Theodoricum, Etium
 „ tardauit comperta Singibaris Alanorū
 „ regis perfidia, quem reiciuerunt ab Athi-
 „ la corruptum constituisse, cum primum
 „ pugnam conferi cæptum esset ex corni-
 „ bus, in quorū altero locari se sperauerat,
 „ ad hostes transire: & laborantibus in præ-
 „ lio Romanis & Visigotis a tergo instita-
 „ re. Veriti tamen duces, ne, si in perfidum
 „ Singibarem acerbius decernerent, Ala-
 „ nos pessimo loco, & tempore ab aliena
 „ rent exercitui, dissimularunt. Singibare
 „ q; quid fieret ignorāte Municipij, quod
 „ Tolosæ proximū ille obtinebat, portas

ab

ab exteriorē parte obice munierunt, &
 „ stationes, ne Hunni possent ingredi, addi-
 „ derūt. Ipsum verò regem cum Alanis cu-
 „ rarunt acie media inter auxilia contine-
 „ ri. Theodoricus exinde cum Thorismū-
 „ do filio, & Visigotis, ne Ostrogotis con-
 „ currerēt, sinistrum: Etius cum Romanis,
 „ & Burgundionibus, ac Meroueo franco
 „ rum rege dextrum cornu tenuere. Enim
 „ uero quæ Blōdus ex Abladio huius præ-
 „ lij eximio descriptore nobis hunc in mo-
 „ dum retulit, aperte monstrant illa quidē,
 „ Alanos cum suo rege Singibare non in
 „ colas fuisse tēpore prælij illius nostræ Ca-
 „ taloniæ, sed sedē suam, & Alanorū sacrū
 „ municipiū obtinuisse iuxta Tolosam, cā-
 „ posq; illos, quos a Gotis seu Catis, & A-
 „ lanis dictos fuisse contendimus Catala-
 „ nicos. Id verò Municipium quod aliud
 „ fuisse credemus, quam oppidum Alano-
 „ rum illic in Aquitania inter Gotos vi-
 „ uere permissorum. Nomen autem mu-
 „ nicipij propterea habuisse apud Ablad-
 „ dium, quoniam vt Romani ius mu-
 „ nicipij multis vrbibus, oppidisque dabant;

sic

sic tunc Goti recipientes Alanos suam
 in fidem oppidum illud sic inhabitandū
 Alanis tradiderunt, vt municipium esset
 appellandum, Alaniq; proinde ipsi mu-
 nicipes, & participes iuris Gotorum ha-
 berentur. facere verò res huiusmodi po-
 tius, quam villa alia potuisse videtur, vt A-
 lani sic municipes, & participes iuris Go-
 tici effecti cum Gotis ipsis coalescentes
 temporis progressu in Catalanos, ac Ca-
 talaunos tãdem euaserint. Verum enim-
 uero potuit & illud euenire, vt Cati, qui
 erãt inter Sueuos in illo municipio cum
 Alanis commisti oppido illi nomen per-
 pserint Catalauni, vt Catalaunum oppi-
 dum sit ex eo nuncupatum. Campi ve-
 rò, quia propinqui erãt dicto oppido Ca-
 talauno, Catalaunici propterea sint pro-
 culdubio vocati. Et plane nomen cam-
 porum Catalaunicorum manifestū, no-
 tumq; nobis facit iuxta eos campos op-
 pidum aliquod extitisse vocatum Cata-
 launum, a quo sint campi ipsi denomina-
 ti Catalaunici. Ex historia porrò Abladij,
 belliq; Hunnorum Alani deprehendun-
 tur

tur iuxta campos illos Catalaunicos mū-
 nicipiū obtinuisse: Cati verò Sueuis cō-
 mixti cum Alanis creduntur cohabitaſ-
 se. Nō parum igitur verisimile videri de-
 bet ex Catis, & Alanis, aut ex Gotis, & A-
 lanis factos in Aquitania eos, quos maio-
 res nostros, & liberatores huius regionis
 fuisse contendimus Catalaunos. De Bel-
 gico porrò Catalauno oppido, quod no-
 stra etiam tempeſtate extat, ac floret, cū
 suo nobili episcopo Catalaunensi nō est
 cur vereri debeam afferere nomen illud
 Catalauni accepisse a Catalaunis Aquita-
 niæ olim coloniam aliquam in Belgiam
 mittentibus. Et cum a lōgo iam tempo-
 re Catalauno oppido, populisque Cata-
 launis Aquitania careat, id cur sit factum
 mirari neminem oportet, cum profectē
 duæ Coloniae Catalaunorum ex Aquita-
 nia, quarum altera Belgicos fecerit Cata-
 launos, altera verò ac posterior Hispa-
 nos progressu temporis vniuersos ad se
 ex Aquitania attraxerint Catalaunos.
 Quod autem ex scriptoribus hi prelium
Hunnorum & campos Catalaunicos ad
F Belgiam

Belgiam Galliam referāt, illi vero ad Galliam Aquitaniam: non est cur magno pere nos oporteat conturbari. Eum enim cum in Aquitania nulli sint a longo iam tempore visi audiuere Catalauni, extent autem nostra etiam etate eiusmodi populi in Gallia Belgia: propterea, qui scribunt, facile potuerunt adduci, ut gloriam illam Hunnici belli ad Catalaunos Gallia Belgicæ malint esse conferendam.

C A P V T. 10.

Verum enim uerò cum parum nostra intersit nota facere, quæ controuersa, parumq; certò de clarata reperiuntur de bello Hunnorum, deq; Catalaunicis campis, ad Belgiam ne pertineant, an uero ad Aquitaniam: cum magis uerisimilia sint, quæ tradidit Blondus ex Abladio de Municipio regis Alanorum iuxta Tolosam sito, quæ quæ dixit idem Blondus de Alanis in citiore.

teriore Hispania iussis a Gotis confidere: statim factum aliqua ex parte muneri suscepto a nobis uideri poterit, qui de monstrandum id solum recepimus ex Catalaunicis Aquitanicis maioribus nostris nos Catalanos fuisse cognominatos. Etenim si uerba Blondi, quæ ex Abladio ille recitauit, nostram sententiam comprobant: uigulatus suo gladio Blondus erit, neq; aliorum nobis opus fuerit ad miniculo auctorum, Quamobrem Blondum ipsum proteste producetes de monstrauisse dici possumus Catalanos dictos fuisse ex Catalaunicis, qui cum Augerio illo Catalauno ex Aquitania huc transmigrarunt: Catalanos rursus ex Gotis seu Catis, & Alanis fuisse nominatos illos quidem, qui erant in Aquitania. Qua ex re & nostræ gentis uera esse historia demonstratur, & eruditorum uirorum opinio ostenditur nihil cum ea controuersia habere: Quamobrem finis poni posse comode huic susceptæ a nobis disputationi uideri posset, si eorum usus habenda esset ratio quibus ex probabilibus argumentis sit fides.

Verum enimverò cōplures futuros certò scio, quibus nihil hactenus videri possumus præstitisse. Etenim cum nullos auctores magnæ fidei producamus afferētes ex Catalaunis Aquitanicis nos dictos ac denominatos Catalanos, utpote qui non sint repertu faciles, somniasse illis videbimur nec quicquam fide dignum protulisse. Omitto illos, qui campos Catalaunicos, & oppidum Catalaunum in Aquitania quærunt, quibus rem pergratam facturum videbar, si ex Strabone, Plinio Ptolemæo in Aquitania illa fuisse aliquando demonstrauiſſim. Quod cum non fecerim, operam luisse prorsus sum ab illis iudicandus. Quamobrem hactenus nimirum prolixam orationem faciētes, ac propterea multis molestam, ac odiosam; facere tamē nō possumus, quin producamus etiam hanc disputationē multò longius, ut, si non omnibus, plerisque tamē satisfacere voluisse aliquomodo videamur. Ac primum quidē de Augerio illo Gotlante Catalauno cum illis nouem heroibus Catalaunos ex Aquitania

nia ducēte in hanc Hispaniæ partem, est quod verba facere nos multa oporteat: propterea quod non desint, quibus parum probētur, quæ de ingressu Catalaunorum, & nouem heroum, quos Barones appellant, cum suo principe Augerio Catalauno seu Catalone, apud nos sunt decantatissima. Hæc enim si liquidò constarent, veritasq; pura nullis interpositis tenebris illam obscuriorem reddentibus ad nos peruenisset: non fuisset cur nobis hic labor in scribendo, alijs verò in nostris legendis, ac dijudicandis esset subeundus. Verum enimvero quoniam annorum superiorum infelicitas, nostrorum verò maiorum cura, ac diligentia maior in armis, quam in litteris effecerunt, ut res præteritorum temporum parum sint posteris certæ traditæ: nostræ videntur esse partes, ut in hac tanta rerum obscuritate falsa pro veris non tradentes in discussione verorum elaboremus. Quod enim maius iudicium hominis insipientis, ac stulti potest existimari, quam verbis velle facere, ut quæ vera

non sunt, pro veris tamē apud omnes habentur? Quamobrē cū ea, quę de ingressu nostri Augerij principis traduntur, nō aliunde nobis nota sint, quā ex maiorū nostrorū perantiquo sermone, quem Petrus Tomicus, nōnulliq; alij nostrates Historiographi recitauerunt: operępretū fuerit ex tā multis, quę sermo ille parū probata videtur tradere, perquirere, quę nam speciem præ se ferre aliquam verisimilis sint existimanda. Etenim cū nullis publicis priuatisue, ac auctēticis instrumentis cōprobari valeant, careant verò testimonijs fidei probatę auctorum: sola superest disputatio illa, quę ex coniecturis, & verisimilibus nos ad inuestigationē veritatis manuducit. Quare de nomine Augerij primum illud videtur animaduertendum diuersitatem pronuntiationis nihil debere nos conturbare. Siue enim Augerius pronuntietur, siue Ogerius, siue Rogerius, siue Othogerus, siue Otgerus, vnus semper intelligitur dux Catalaunorum ex Aquitania huc transfugantium. Etenim vnum solum est nomen

nomē a varijs vniē pronūciatū: An enim in, o, mutatur a bonis, & ab alijs cōtrario modo ex, o, au fieri sol. Vnde & ex Augerio Ogerius, & ex Ogerio fieri Augerius potuit: & ex Ogerio Orgerus, seu Othogerus, & ex Ogero Rogerius, & ex Rogerio Ogerius. Ogerij autem, & Rogrij multi deprehenduntur extitisse in Gallia, multi etiam in hac nostra Catalonia. Quamobrem nihil videtur obstare, quo minus hoc nomine dux aliquis Catalaunorum olim credatur potuisse extare. Quin potius extitisse olim multos apud nos, atq; etiam extare nostra hac tēpestate Ogerij nomine, videtur illud quidem arguere Ogerium, vel Augerium olim aliquem fuisse percelebrem virum, cuius nomen non sint passi nostri maiores obliuioni tradi. Deprehenditur enim in nostris illis maioribus studium maximum in nominum quorundam curiosa conseruatione. Sic in familia Cardonia Raymundus Felcus, in Moncadijs seu ijs qui a montechateno habēt nomen Gasto, & Napifer, aut Dapifer:

in illis qui denominati sunt a Crucillis; Gilibertus: in alijs familijs alia nomina reperiuntur quam maxime diligenter cōseruata. Quare non leue duxerim argumentum propterea fuisse multos apud nos Ogerios, quoniam princeps ille Ogerius Gotlantes maxime celebre nomē hoc inter nos reliquerit. Cognomē porro Gotlant, seu Gotlantis Germanū vocabulum est: quamobrē vel Germanus, vel dux Germanorum est ille noster Ogerius existimatus. An autem illi nouē heroes Germani fuerint omnes, an Aquitanici non facile dixerim. Verum enimuerò, si famam sequimur, germanos dicemus eos fuisse. Sed cur nouem tantum celebrantur? De numero quidem, de nominibusq; eorum non parua est contentio. Etenim, si princeps Ogerius cum pluribus quam viginti quinque milibus Catalaunorū venisse traditur, proculdubio multo plures, quam nouem viri præstantes armorum gloria inter illos eminuisse sunt iudicandi. Qui verò fuerint illi, nullæ tradunt historiæ. Quamobrem

rem, cum fama per antiqua euulgauisset strenuos aliquot heroes cū Ogerio principe venisse, viderentq; recentiores rerum nostratium scriptores nouem familias maxime in Catalonia excellere: facile fuerunt adducti, vt existimarent principes illarum familiarū nouem Barones fuisse cum principe Augerio, seu Ogerio ex Aquitania huc transgressos. Id verò contigerit ne primis auctoribus illarum nouem familiarum, an alijs, quorum nomina tēporis longinquitate sunt oblitterata: potest quidem duci in cōtrouersiam. fit enim sæpe, vt gloriam aliorū scriptores, recētiore in alios transferāt. Verum tametsi controuersa sunt hæc, quæ de nouem Baronibus traduntur: Et enim & Gallia suos habuit nouem inclitos heroes, vnde & nostri scriptores potuerunt de nouem alijs inclytis Baronibus Cataloniae verba ad eundem modū, quo Galli facere, & ex familijs magis illustribus nouem heroes eligere: nihilominus tamen ex Aquitania Catalaunos venisse in hanc partem Hispaniæ hūc principem

cipem virum secutos Augerium seu Ogerium maxime videri potest esse veri simile. Etenim et si nostris hominibus multa res causam dedisse deprehendantur, cur in nouem baronibus, atque quam plurimis non omnino veram historiam tradiderint: tamen in ingresso Augerij Gotlantis Catalauni ducis Catalaunorū Aquitanicorum nihil deprehēdi potest, propter quod constans fama falsam historiam nobis proposuerit pro vera arbi trādā. Etenim fama nouē Gallorū herorū institutio præterea Caroli nouē comitū in Aquitania commouere potuerūt nostros scriptores, vt, quæ alibi contigerāt, crediderint in Catalonia ad eundem modum cōtigisse. Quinam autem hi nouem Galli heroes fuerint, si quis roget, intelligat eos esse, quos vulgus ignarus duodecim pares nominat, & equites duodecim mensæ rotundæ, nimirum Rholdanum, Reginaldum, Oliuarium, & reliquos. Non enim hi duodecim pares fuere. Etenim sex presules, tres dukes, & tres comites duodecim erant pares. Neque equites duodecim mensæ ro

tundæ: quoniam illi Regis Arrusi Anglici equites fuerunt, sed nouem in clyti heroes Galli fuerunt barones dicti, quibus mendaces scriptores attribuerunt, quæ erant equitum mensæ rotundæ, & duodecim parium. At verò quid permouere quæso potuit, vt Augerium quendam nobis fingerent? Quid permouere, vt tam multa millia Catalaunorum Aquitanicorum traderent eum principi hoc Augerio ex Aquitania in hanc Hispaniæ partem transmigrasse? fortassis Aydonis seu Ayzonis præfecti Aquitanici aduentus? At verò Ayzo venisse in Hispaniam cum suis Aquitanicis traditur Ludouici Pij tempestate: Augerius verò Gotlantes temporibus Caroli Martelli. Et ille quidem venit, vt regionem in libertatem Christianorum redire faceret: Ayzo verò operam dedit, vt liberata iterum in seruitutem Sarracenorum restitueretur. Iam igitur negari non potest Aquitanicam gentem in hanc regionem olim transmigrasse. Etenim de aduentu Ayzonis seu Aydonis Aquitanici præse

præfecti præter Annonianam historiam extant scripti Blondi, Naucleri, & Marci Antonij Sabellici libri, aliorumq; multorum, quibus id nobis est factum perquã manifestum. De ingressu verò illo omnium primo Augerij Gotlantis, & Catalaunorum constans extat fama, a primis nostris maioribus ortum accipiens, & quasi per manus tradita posteris ad hãc perducta vsq; ætatem nostram. Extant præterea aliqua vestigia, & argumenta, quæ consequenti nostra oratione nota fient. Quamobrem non omnino aspernenda videri potest nostra hæc nominis Cataloniae etymologia, vt a Catalaunis Aquitanicis dicatur deriuata Catalonia.

C A P V T, II.

Historiam quidem Augerij Gotlantis Catalauni ab Aquitania Catalaunos maiores nostros hanc in partem Hispaniæ ducentis multas ob causas par est, vt amplexan-

plexandam ab omnibus censemus. Primum quod nihil aliud habeat nostra gens vel scriptum ab externis auctoribus, vel traditum suis a maioribus, quam hunc antiquissimum sermonem de principe Augerio, & nouem heroibus & Catalanis ab oppido Catalauno, seu, vt nostri loquuntur, Catalone iuxta Tolosam sito huc aduētantibus. Deinde quoniam maxime conuenire reperiuntur, quæ traduntur iu hac historia cum scriptis Historiographorum Gallorum, & auctorum aliorum quorumcunq;. Etenim omnes tradunt post illam irruptionem Saracenorum in Hispanias transmigrantium, in Gallijs Carolum Martellum bellum gessisse cum Eudone Visigotho duce Aquitanicæ: Eudonem autem Saracenos ab Hispanijs in Gallias acciuisse, sed postea mutato consilio, coniunctis suis armis cum Caroli Martelli copijs maximam cladem, ac internitionem eisdem Saracenis intulisse: deinde vero post mortem Eudonis ducis Aquitanici rediisse in Aquitaniam Caroli Martelli exercitum, multaq;

multaq; oppida expugnasse. Quæ cum
ita se habeant, quid obstat, quo minus
sint vera ea, quæ his subiiciunt nostræ gē
tis Historiographi, nimirum in exercitu
illo Caroli Martelli Germanos aliquot
insignes armis viros extitisse, quibus sit
oppidum Catalaunum cum campis Ca
talaunicis iuxta Tolosam sitis traditum,
inter quos princeps omnium esset Au
gerius quidam, seu Ogerius, Gotlant, seu
Gotlantes, cui ex oppido Catalauno sit
factum cognomen, vt dictus sit Oge
rius Catalaunus, & Oger Catalo a vulgo
nostratum hominum. Quibus historijs
Francorum aut Gallorum contradicere
hæc reperiuntur? Quas ob causas fabulo
sa, & cōficta ab impostoribus aliquibus
hæc iudicabuntur? An quia nullum vn
quam fuit in Aquitania iuxta Tolosam
oppidum Catalaunum, nulli campi Ca
talaunici? At verò longe aliter rem se ha
bere demonstrant cum Gallicæ, tum a
liorum scriptorum historiæ. An ergo
Augerij vel Ogerij nomen aliquos of
fendit? Enimvero Ogerios præclaros vi

ros multos extitisse tradunt historiæ.
Quamobrem nulla causa est, cur fictus
noiter Ogerius sit existimandus. Sed es
t: aduersus nos dicat aliquis: Neque fa
milia huius Augerij seu Ogerij in hac Hi
storia tradita est, neque patria, neq; alia
præterea multa, quæ erant ad descriptio
nem tanti ducis per necessaria. Respon
deo id ipsum maxime confirmare hanc
ipsam de Augerio nostro historiam. Ete
nim si confixisset aliquis eam addidisset
procul dubio omnes circumstantias, ne
q; tam detruncata hæc tunc fuissent no
bis tradita. Nunc verò cum vetus sit quæ
dam eius principis memoria per manus
hominum tradita: reliquæ solum illius,
& quasi vmbre quædam ad nos peruene
runt. Quod si mouentur aliqui nouem
baronum quadam suspitione parum ad
mittenda iudicantes, quæ de illis sunt tra
dita, quibus non pauca videntur contra
dicere: dicimus non propterea reiicien
da esse, quæ dicuntur de nostro Auger
io, deque Catalaunis venientibus
huc ex Aquitania. Etenim in recitanda
de

de aduentu maiorum nostrorum historia, multa potuerunt inseri, quæ vera nequaquam ad eum modum quo narratur euenerunt. Namque in clytos aliquos barones claruisse inter Catalaunos, qui huc ex Aquitania transmigrarunt, par quidem est, ut existimetur: eos verò nouem fuisse, illaque nomina eorum extitisse, quæ narrantur, id potest vel falsum credi, vel saltem non mediocriter esse controuersum. Verum enim uerò quid in causa fuerit, ut nouenarius numerus a nostris scriptoribus sic probaretur; facile est, ut iam alias admonuimus, cognoscere. Etenim nouem barones, seu heroes inter Gallos fuere olim decantatissimi. Carolus præterea magnus in Aquitania nouem comites narratur creasse. Ea cum ad notitiam nostrorum hominum perueniunt, facile fuit illa transferri ad Catalanos, & cum gloria nouem præclararum familiarum ingens in Catalonia esset, primos duces illarum familiarum dignos putarunt nostri scriptores, quos socios Augerij illius in clyti principis fuisse assererent. Et

fortassis

fortassis vel omnes, vel saltem pleræque illæ familiarum ortæ sunt ex ducibus illis, & socijs nostri Augerij. Nouem uero fuisse illos tum, cum uenit Augerius, neque hijs plures, neque pauciores, id fieri non potest eruditius uiris admodum probabile. Nihilominus tamen, quæ de Augerio principe, deque Catalaunis ex Aquitania huc uenientibus memorijs maiorum nostrorum constant, firma, rataque possunt semper permanere. Quæ quidem si reciperentur ab omnibus, non longius esset producenda, quæ de origine nominis Cataloniae haberetur a nobis disputatio. Illud que facile omnes crederent Catalanos dictos nos fuisse Catalaunos ab Aquitanicis. Catalaunos porro Aquitanicos a Goticis, uel Catis, & Alanis in unam gentem coalescentibus, fuisse denominatos. De principe uero Augerio Catalauno non est, quod nos mirari oporteat nullam apud auctores magni neminis uispiam extare memoriam. Nam cum in prælijs Gallicis non ille primum locum obtineret, in bello uero Hispano mori ei contigerit in

G

Empo.

Emporiarū vr̄bis obsidione, idque prius quam quicquam in ditionem francorū perueniret factum ex eo oportuit, vt res illius intacta in Gallia fuerint: in Hispania vero per pauca remanserit de eo cōmemorata. Etenim neq; sepulchrum illius vsquam visitur, neq; fueritne Germanus natione certo scitur, neque alia vlla, præterquā oppido Catalauno iuxta Tolosam sito præsedisse, & cum magna manu Catalaunorum venisse in hanc regionem: iter vero illius fuisse per fluminis Garunne ripas. Quam obrem ad vallem Arenensium & ad Palearenses illi contigerit primum omnium peruenire. Et quoniam sedes Vrgellēsis illis in montibus erat cum suo episcopo, ac canonicis, & reliquo clero: cœnit, vt per aliquid temporis inibi Catalauni illi conderint, indeq; per Sardaniam emissi, & deinceps in campum rotundum, ac oppidum Bisuldunū, de oppugnanda Gerūdavrbe cogitarint. Verū multitudine hostiū deterriti in vr̄bē Emporias sese dicuntur contulisse. Ibi vero priuati suo Duce Augerio narrantur ducē aliū sibi creasse,

ē cuius nobili familia creduntur propagati hi, qui nomen a Montecateno habent, relicta vero obsidione Emporiarū sese in Sardaniā receperunt, & in sede Vrgellēsi cōsides dux ille nouus comitis creditur habuisse nomē. Huius porro filius Ermengaudus a Mōtecateno, aut nepos potius illius, cū temporibus Caroli magni ad oppugnandā vr̄bē Barcinonē aduenit francicus exercitus cū suis Catalaunis strenuam operā regi francorum nauans obtinuisse creditur, vt Borrello comite creato Aufone, & Rostagno Gerūdē Ermengaudus ipse comes quoq; Emporiarū a Carolo magno fieret. Blondus autē Nauclerus, M. A. Sabellic⁹ cū Annonio, d̄ hoc Emporiarū comite verba faciētes in n̄s prolotione aliquātulū sunt varij. Vt cūq; tū hęc sese habeant, Catalauni illi alios duces ac comites nō deprehēduntur habuisse. Et in tractū illū Emporitānū venisse tradit Catalaunorū eorū pars bona, a qb. progressu tēporis nomē vniversa hęc regio sit cōsequuta Catalaunię, & deinceps Catalonia. Quæ proles vero facit superstes illi Ermēgaudo nō tradit

immo sine liberis defunctus dicitur; quã obrem comitatus Emporiarum peruenit ad quendam Vgenam seu Pontium, Comitatus autem Vrgellensis ad Suniarum Vnifredi Piloſi filium. Sed quinam ex illius familia nunc poteſt extare ſuperſtes propago, ſi mori Ermengaudum cõtigat ſine prole vlla? Quoniam quidem Ermengaudus ille fratres habuit, & patruos non difficile fuit id eueniſſe. Et verò quoniam vel fratres, velex fratribus, aut ex patruis nati caſtrorum aliquorũ domini effecti fuerant; ex eo putamus eueniſſe, vt baronum tantum titulum hi, qui dicuntur huius eſſe gẽtis olim deprehendantur obtinuſſe. Et vero quæ de noſtris maioribus Catalaunis ex Aquitania huc proſectis retineri ex antiquitatis memoria potuerunt, hæc tantum ſuperſunt, quæ Petrus Tomicus ex Antiquorum ſcriptis decerpens nobis in ſua hiſtoria nota fieri curauit.

C A P V T. 12.

Quoniam

Quoniam igitur, propter quas cauſas euenire potuerit, cognoscimus, cur præter conſtantiem perpetuo famã gentis noſtræ ea, quæ de Augerio principe ſunt tradita, paſſim tamen ex libris doctorũ virorum conſtare nequeant; adduci debere videamur omnes, vt non falſum ſermonem, ſed veram hiſtoriam hanc, quæ de Augerio principe inter nos circũfertur iudicemus. Eius enim viri famam rãdiu inter nos in totaq; noſtra gente perſeueraffe non eſt proſecto de nihilo exiſtimandum. Etenim quid cauſæ potuit eſſe noſtris maioribus, vt eiufmodi fabulam tanquam veram hiſtoriam amplexarentur? Et quidem ſi nullus Augerius Catalanos duxit ex Aquitania in hanc citriorem Hiſpaniam a Saracenis recipendam, vndenam potuit Augerij vilius Catalauni, ſeu Catalonis notiua noſtros ad maiores peruenire? Illis, qui figmentum aliquod aſſerunt id eſſe, vel cur ſint falſa, quæ de Augerio principe tradita ſunt, demonſtrandum eſt: vel vnde occaſio hal-

Lucinādi euenerit est aperierendū. Id cum nec faciant, nec facere possunt, cur nostrę gentis famā, & testimonium censebunt esse repudianda? Cur nostros maiores tanta bellicę rei prudentia pręditos dignos cõtendant, quos mendacij tã impudentis condēnare debeamus? Quoniam iniquient impudentissimū mendaciū de conditore vr̄bis Barcinonis Hercule, deq; nona barcha, a qua sit hęc nostrā vr̄bs Barchinona quasi barcha nona appellata, nō minus pertinaciter amplexata est gens Catalana, quam, quę de Augerio p̄ncipe sunt euulgata. Verū enim uerò res lōge alia hęc est, nihil omnino ad rē hanc nostram, qua de agimus, faciens. Et enim cōmune vitium est omnium ciuitatum, vt ciues earū de origine vr̄bis sue fabulas pro veris historijs nobis obtrudant. Deinde pleręq; vr̄bes modo sint a licuius glorię, & dignitatis ad Herculem solent sua prima fundamēta referre. Pręterea legitur apud Strabonem, aliosque complures auctores felices esse cū nauē nauibus Hercules ipse nauigare. Quod

fortassis

fortassis alicui sciolo dedit olim occasio nem, vt cum Barchinonam audiret dici hanc nostrā vr̄bem, ab aliqua nona Barcha deriuatū hoc nomen fuisse existima uerit. Quamobrē ad naues Herculis nomen respiciens facile potuit ille quisquis fuit confingere, quę de nona barcha, id est naue hoc ad litus nostrum appellēte circumfertur, fabulam. Verum, quod omnium maxime animaduertendū est, non sunt Barcinonenses, neq; Catalani fabulę huius auctores existimandi. Etenim multo antiquiores video scriptores Hispanię vltioris fuisse scriptoribus huius nostrę citerioris Hispanię. Comenta vero huiusmodi apud illos deprehēduntur. Neq; verò illos a nostris ea accepisse crediderim: sed nostros poti⁹ ab illis desumpsisse. Quattuor libros scriptos reliquit Alfonso rex Castellę de reb. Hispanicis, vbi multis verbis nobis tradit hęc de Hercule, deq; origine Barcinonis orōnē. Sed quid Alfonso regē Castellę citē? cū eo cōplures legāt in vltiori Hispania. multò antiquiores hęc s̄ nra vr̄be Bar. cōscribētes

G 4 Quam

Quamobrem illis primis huius fabulę in
uentoribus facile potuit contingere, vt
venirent vidētes cum barcha nona mul-
tam affinitatem nomen nostrę vrbis Bar-
cinonę appellatę habere, legissent verò
cum nouem nauibus herculem naviga-
re solitum, venirent, inquam, in suspicio-
nem primum, deinde verò crederent ex
nona naue Herculis hoc est barcha no-
na factam urbem Barchinonam: præser-
tim cum liquido cōstaret tum ex fama,
tum ex varijs auctorum Græcorum, La-
tinorumq; historijs Hercules aliquos di-
uersis temporibus in Hispaniam aduen-
tasse. Quamobrem cum tam multę sint
causę, quę potuerint antiquos illos in
fraudem inducere, vt mēdacia huiusmo-
di comminiscerentur de Hercule, de no-
uemq; barchis, & de nona barcha, vt illi
loquuntur, quę nomen dedisset nostrę
vrbi Barchinonę: in nomine verò Cata-
loniæ declarando, & interpretando nul-
lę similes causę deprehendantur interue-
nisse; restare videtur, vt longe aliam ratio-
nem ducamus huius nostrę historię, at-
que

que illius fabulę ex historiographis His-
paniæ vltioris profectę esse habēdam.
Quare non, si faciles fuerunt in hoc am-
plexando barchę nonę figmento, credi-
bile videri propterea debet nostros ho-
mines eadem facilitate fuisse adductos,
vt confictum illum Augerium in celum
tollerent, ductoremq; Catalaunorū ea-
dem falsa credulitate asserēt. Non enim
causę vllę apparent, cur confingi noster
Augerius potuerit, que madmodum ad-
duci causę confingēde Barchenonę pos-
sunt: quę manifestę facile cuilibet que-
ant esse. Quamobrem prætermisiss hisce
Herculis, vt Plinius ait, fabulis, & homi-
num vltioris Hispaniæ commentis, pu-
ram putam historię nostrę veritatem;
quę de nostris maioribus Catalaunis, &
eorum principe Augerio inter nos circū-
fertur perquiramus, regionēq; perscrute-
mur, vt hætenus egimus, cur sit & quan-
do dicta Catalonia. Verum enimvero
quoniam ante inclytorum comitū Bar-
cinonensium tempora non reperitur ce-
lebre fuisse Catalanorum nomen, atque
adco

ad eò nomen huius nostræ Catalonia: O peræpretium videtur esse, vt spectemus historias probatæ fidei scriptorū, & peruideamus quænam tradantur in illis de rebus nostræ huius regionis. Magnam enim lucem illæ sunt allaturæ ad obscuram hanc nostram disputationem.

C A P V T. 13.

A primum quidem ante Gotorū aduentum ad conuentū Tarraconensem pertinuisse traduntur pleraq; huius nostræ regionis oppida: nullum porro auditur illorū fuisse cōmune omniū quale hoc est Catalanorum nomen. Etenim cōmunia tū fuere nomina Iberia, Hispania citerior, Hispania Tarraconensis. Particularia vero locorum ad Cataloniam pertinentium erant. Deus bonæ, nomina quamplurima, Cerretanorum, Emporitānorū Sardaonum, Cōseranorum, Indigitanorum, Lartholeætarum, Lelatānorum, siue

ue Leætānorum, Co setānorum, Ilarcānum, Ilorgetum, Lacetanorū, Ico citānorum, Ausetanorū, Bargusiorum, Aostānorum, Castellānorum, ac aliorum etiā nonnullorum. Catalonios vero populos neq; Plutarchus a Laurentio Valla citatus, neq; auctor alius vllus vnquam ad hanc nostram citerioris Hispaniæ partem spectasse tradidisse cognoscitur. Post Gotorum autem aduentum nobis haud quaquam cōstare potuit, qualem habuerint nostræ Cataloniae loca distributionem. Sunt tamen qui scriptum reliquerint extremis Gotorum temporibus Barcinoni creatos fuisse a regibus Hispaniæ comites, quod ipsum Ilerdæ, alijsque insignibus oppidis euenisse ad eundem modum, patet, vt existimemus. Contra Sarracenos autem Barcinonem referunt sese longo tempore inuictam præbuisse. Verum quæ temporis tandem progressu hac lege de ditionem fecerit, vt tradita hostibus vrbe liceret ciuibus extra urbem viuere in seruitute Sarracenorum futuris.

Quis autem fuerit ex Afris, qui victoriã huius vr̄bis sit consequutus, ac proinde eius dominium, nondũ potuit nobis notum fieri. Rex tamen Athinus quidam ex Saracenis memoratur, a nonnullis Athinas appellatus, qui tempore Caroli Martelli huic nostrã regioni præsidens, cum magna Saracenorũ manu Auinionem Gallie Narbonensis vr̄bem Goticũ iũsdam Mauranti hortatu, atq; opera occupauit. Sed inde a Carolo Martello exurbatus Narbonẽ perijt, cui suppetias ferens Amorreus Rex ex Africa aduentans, in prælio in valle Corbaria nuncupata dicitur mortem obiisse. Athinus autem clam ab oppido Narbone elabens, fertur rediisse in vr̄bem suam Barcinonem. Cum vero seiret francicus exercitus in Gotos Gallie Narbonensis omnes, illi ad regem hunc confugientes narrantur sese fidei Barcinonensium commendasse, Atque ad eum modum è furore Martelli euasisse. Huic autem Athino, qui post illius extremũ diem successerit, non constat. Verum ætate Carolico

gnomen

gnomento magni duo de gubernatione vr̄bis Barcinonis narrantur acerrime contendisse, Sarraceni illi quidem, quorum alteri Addo, alteri Zatis fuit nomen. Id nõ aliũde crediderim cuenisse, nisi quod prioris pater proxime imperiũ illud obtinisset, Zatis verò parens gubernator huius vr̄bis prius illo extitisset. Indigne igitur ferens Zatis potiores partes esse æmuli sui Addonis, cum antea omnes Saraceni Cordubẽ regẽ, vt summum omnium principem, obseruarent, ac reuerterentur: nihil veritus fuit vt Addonem prorsus deturbaret ab vr̄bis regimine venite in Galliam ad Carolum Magnum pacificẽs cum illo, vt beneficio ipsius Caroli permitteretur vr̄bis Barcinonis Zatis ipse esse gubernator. Quod consequutus, cum aliquot annos quiete regnasset, opera Addonis æmuli accusatus infidelitatis apud Carolum priuatus fuit. Zatis ea dignitate, & Addoni vr̄bis Barcinonis restituta est gubernatio. Ad Zatis verò rebellem capiẽdum missus dicitur e Gallia firmissimus francorum exercitus, cũ

quo

quo manus Catalaunorum maiori no-
strorum, quæ tum saltum Pyrenæum ob-
tinebat coniuncta Cataloniam veterem
dicitur omnem in ditionem francorum
regis redegisse. Cumq; opulētissima Bar-
cino in potestate Saraceni gubernatoris
permitteretur esse, Aufonæ comes Bor-
rellus quidam ex Gotis quidem, & Ge-
rundæ Rhostagnus creati dicuntur. Er-
mengaudus autem a Montecatheno du-
ctor Catalaunorum Comes antea voca-
tus a nostro Petro Tomico Vrgellensis
(etenim cum in saltu Pyrenæo Catalau-
ni considerent, vrbs autem hæc principa-
tum in eo saltu obtineret, comitem Vr-
gelli eum Ermēgandum fuisse oportet)
beneficio huius regis Caroli comes etiā
Emporiarum factus, cum exercitu Cata-
launorum Emporitani tractum vni-
uersum occupauit. Castrum autem Car-
donæ, & castrum Castellas suos pro-
pugnatores eum firmissimis præsidijs tū
accepisse narrantur. Quænam autem fue-
rit gēs quæ tractū horū castrorū tū occu-
pauit, necnon & Aufonę capū nō est faci-
le

le nūc nobis cōiecturis vllis cognoscere.
Catalaunos autē eos fuisse haud quaquā
credi decet: propterea quod Catalauni a
suo duce Ermēgando ne vel latū vnguē
abscedere voluisse sunt existimādi. Quā-
obrem solus saltus Pyrenæus, & tractus
Emporitani longe lateq; patens Cata-
launos tum habuisse est iudicandus. Ete-
nim saltus ille solos tū Catalaunos reti-
nuit, qui non fuerunt ad bella vtilis: Em-
poritan^o verò tractus reliquos armis ge-
rendis, & prelijs idoneos ad se videtur at-
traxisse. Quare neq; regio hæc nostra no-
men Catalaunię tum potuit accipere, ne-
q; aliunde nomē nouū vllum acquirere.
Etenim cū nulli franci hic cōsiderēt, nul-
li Itali, nulli Germani, nulli Burgūdiones
(exercitus enim hūc missus a frācorū re-
ge, vbi depugnatū erat confestim redire
patrios ad lares properabat) necesse fuit,
vt partim Catalauni saltus Pyrenęi occu-
patores, partim Goti Gallię Narbonēsis
huius nostrę Hispanię citerioris a Sarace-
nis recuperatæ habitatores fierent.
Quamobrē tametsi essent in saltu Pyre-
næo, & in tractu Emporitano Catalauni

nondum tamen hæc nostra regio Catalaunia poterat ea tēpestate vocitari: Gotia vero, si nomen yllum accipere tum illam oportuit, videtur eo tempore fuisse nuncupanda. Nam Amalricus, quem nostri Aymaricum nominant, vrbis Narbonis vicecomes seu procomes a Carolo Magno creatus. Bortellus autem comes Aulonæ, & Rhostagnus comes Gerūdæ cum propugnatoribus castri Cardonæ, & castri Castraserras, seu Casserres, alij non potuerunt illi quidem esse quam Goti ex Gallia Narbonensi huc transmigrantes. Verum enimvero quoniam Barcinonametsi Carolo Magno subdita, Saracenorū adhuc erat: tractus verò Emporitanius a Catalaunis possidebatur; nulla ratione fieri potuit, vt hæc regio nomen yllum eo tempore adipisceretur. Gotia enim cum Gallia Narbonensis tum vocaretur: hæc regio Gotia nullo modo potuit vocari. Quamobrem Hispaniæ nomen adhuc deprehenditur ea tempestate retinuisse. Sed quid denouem comitibus, vicecomitibus, comitoribus, & va-

suasio

suasoribus hic dicemus? Etenim si Cataloniam vniuersam in hos magistratus distribuit Carolus cognomēro Magnus, quemadmodum Petrus Tomicus tradidit, & nostra gēs affeuerat, Catalaunim porro per vniuersam hanc regionem resperfi erant: Cataloniam hanc nostram partem hispaniæ vocari iam tum oportuit vel a principe Atgerio Catalone sumētem nomen, vel ab ipsismet eam occupātibz Catalaunis. Verum enimvero res longe aliter sese habuit. Etenim neq; Catoli magni tempore, neq; aliorū duorum posteriorum regum tēporibus hæc nomina audita fuisse deprehenduntur; neq; proinde est verisimile in nouem comites, vicecomites, comitores, & vassalfores a Carolo distributam esse hanc tum prouinciam, etiam si postea sit deprehensa sic distributa aliquando fuisse. Quamodrem, vt filium huius historiæ cōtinuetur, ad Addonem ad Gubernationē Barcinonensis vrbis restitutum regrēdiānt. Is per aliquot annos post Zatim æmulum expulsū quiete in possessione suæ gu-

H

bernatio

bernationis viuebat, cum Ludouicus Caroli Magni filius rex Aquitanix factus, exercitum in urbem Dertusam ducens, in urbem Barcinonem ingredi non est a Saracenis permissus. Quod ægro animo ferens Ludouicus regressus a bello Dertusensi per Saracenos Narbonis urbis incolæ egit, vt inuitatus Ado relicta Barcinonis urbis custodia suo fratriueli Gamiro Narbonem urbem ad quoddam solène festū adueniret: vbi captus in potestatē Ludouici regis venit. Id autem cum rescituere Barcinonenses Gamirum regulum creant, & ad Cesaraugustanos, & Cordubenses petitum auxilia mittūt. Ludouicus verò, priusquam subsidia vlla possent aduenire, cum triplici accelerat exercitu, quorum primus angustias locorum occupauit, aduētum auxiliōrū prohibiturus, alter verò Barcinonē obsidione premebat, cui Rhostagnus Gerūdæ comes prepositus fuisse est cōmemoratus; in tertio verò rex erat ipse ad omnes opportunitates paratus. Vbi igitur nulla sibi adesse viderunt Barcinonēses

auxilia

auxilia, hostem autē pertinaciter obsidionem producere, qui iam per bienniū nocte sub pellibus egisset, in summa rerum inopia de se se dedēdis cepere capere cōsilia. Missitantur, qui de pace agant: placet regi Ludouico, vt urbs non a Saracenis, vt hactenus: sed a Christianis habitetur. Quamobrem fuit regi Gamiro permissum vt habitaret extra muros veteris urbis in loco vbi nunc sunt ædes Henrici Agullanæ: ex qua quidem re vicus nomen habet, & vicus regis Gamiri nuncupatur: vulgo, Lo carrer del Regomir; & alius deinceps vicus a Saracenis retinet acceptū nomen, vocatus vulgo, Lo carrer dels Sarrains, hic porrò vicus ille est qui a via lata ad fontem Angeli vocatū pertenditur. Quid? nonne in angulo domus doctoris Çaragossæ extat caput lapidem faciem reguli Gamiri refferens? Ludouicus igitur rex Aquitanix in urbem Barcinonem ingressurus ex Masquita Saracenorum (sic enim Mahometani suum fanū appellant) ædē sacrā confici iussit, cui⁹ esset nomen sanctę crucis.

eam eodem magnifice ornari curauit; Ioānes episcopus eius factus fuit; canonici, regulares dicti, quadraginta creati; vrbs comes Gotus quidā factus est Bera, vel Bara nomen habens, Gallorum historię Beram, alię Beronem, sic & Baronem a lię potuerunt vocare. Præsidiū vrbi custodiendæ totum Gothicum dicitur fuisse positum. De Catalaunis verò nihil habemus, quod hic loqui valeamus, nondum Barcino parte vlla ad Catalaunos pertinebat, sed solus saltus Pyrenæus, vt sæpe diximus, & Emporitani tractus. Post mortem autem Caroli cognomento Magui, cum regnū francorum, & Romanum imperium ad hunc regem Ludouicum peruenisset: eum oportuit Aquitaniam, in qua regnabat antea derelinquere. Illo igitur Galliæ parti quendā Ayzonem Visigotum præficiens Ludouicus, procul quam maxime profectus, occasionem dedit, vt Goti de eripiendâ hæc nostra regione Ludouico regi consilia inter sese inirent. Aizo ad regnum Hispaniæ adspirabat. Goti Galliæ Narbo-

nensis

nensis, qui in hac regione erant, id vt fieret dabant operam. Verum enim verò accusatus Bara comes Barcinonēsis apud Ludouicum imperatorem, & accersitus elegit Monomachiam. In ea victus crimen est passus, & propterea iudicio consilij regij cōdemnatus causam videtur dedisse, vt apud nos hostes regis Barę, & proditores nominentur. Cum ergo periculum perdendæ huius partis Hispaniæ Ludouicus intellexisset, comitem Barcinonis creatum Bernardum quendam ex gente Gotica Galliæ itidem Narbonēsis per quam strenuum virum. Huius tanta virtus extitit, vt Gerūda, & Emporiæ, & Barcino in fide Ludouici Regis permanerint, partibus alijs huius regionis ad Ayzonem deficiētibus: propter quod fuit per aduentum Ayzonis multum deuastata hæc regio. Quamobrem facessentibus hinc Gotis illis Galliæ Narbonensis, qui partes Ayzonis sequuti fuerant, locus datus fuit Catalaunis habitatoribus Pyrenæi montis, & in tractu Emporitano cō-

sedentibus, vt per vniuersam hanc regio-

H 3 nem

nem sese effundere inciperent, inuitati præsertim ab alijs Catalaunis Aquitanicis, qui cum Ayzone ipso aduenerant. Sed comite Bernardo euocato ad custodia regis Ludouici, quidã Vuifred^o Got^o comes Barcinonis credit in locũ Bernardi illius fuisse susceptus. Traditur hic antequam comes fieret inhabitauisse vallem in confluentis regione, dominumq; fuisse castri cuiusdam, cui Reia est nomẽ. Huius filius Vuifredus cognomento Villus, seu Pilosus patris non fuit successor: verum Salamonem factum post necem Vbifredi patris comitem occidẽs cemitatum Barcinonensem recuperauit. Et cum apud Carolum Caluum frãcorum regem esset Normanorum tum bello occupatum, & Saraceni in regionem hanc nostram irrupissent, peneq; vniuersam regionem suam effecissent, dono cõcessam hanc sibi vniuersam a rege Carolo prouinciam fertur suis viribus, ac copijs recuperauisse: quã tamen comitis titulo vtq; regis francisci Beneficiarius esset cũ

vniuersa

vniuersa sua stirpe possessurus. Genus huius donationis Iuris consulti feudum nobile seu honoratum appellant. At verò cum iunari a rege Carolo Caluo nequiverit Vuifredus, cumq; vniuersa hæc regio Saracenis plena nihil opis Vuifredo ex Gallijs venienti ferre posset: quis non facile credat Catalaunos in Aquitania ad huc extantes omnes sequutos hunc comitem ad cognatam gentem suam è seruitute Saracenorum liberandam fuisse? Quamobrem cum primos Catalaunos ex Catis seu Gotis, & Alanis coalescẽtes Aquitania habuerit, colonia missa vna in Belgiam, altera verò cū Augerio Gotlante in Hispaniã traducta, rursus exhausta maxime Catalaunis ipsa Aquitania propter Ayzonem Hispaniam occupare meditantem: mirum nemini videri debet, si prorsus sequẽtibus Vuifredũ comitem illis, qui supererant, Catalaunis omnibus prorsus priuata, neq; id dudũ, sed iã ab illis antiquis tẽporibus nulla nunc vestigia Catalaunorũ aquitania habeat.

H 4 Qua

Qua etiam ex re & illud est facile perci-
pere, quare tanta confluente ex Aquita-
nia in hanc partē Hispaniæ multitudine
Catalaunorum, nomen Catalaunia tan-
dem regio hæc nostra acceperit, & nos a
Catalaunis illis simus vocati Catalani, &
regio deinceps sit dicta Catalonia.

C A P V T. 14.

Verum enim uerò cum non de-
futuros videā; quibus hæc pa-
rum argute a nobis disputata
videantur: dicantq; non solos
Catalaunos, sed ex vniuersis Gallijs innu-
meros populos huc confluxisse, & Belgi-
cos, & Celticos, & Aquitanicos, & Pro-
uinciales, quin & Germanos, & Anglos,
ac etiam Italos: porro ex antiquis Hispa-
nis numerosa multitudo superstes erat,
tamen si Saracenis seruiens, & ex iisdē an-
tiquis Hispaniæ incolis multi sese in mu-
nissima quædam loca receperant, qui
sele exercitibus francijs coniungentes
ad

ad victoriam ex Saracenis comparandā
non paruum adiumentum sunt illi putā-
di attulisse: Quamobrem nō satis plene
causæ videntur redditæ, cur a solis Cata-
launis, qui multis doctis vitis videntur
numquam in Aquitania extitisse, nos di-
cti simus Catalani: eas obres maximum
operæpretium facere videbimur, si ple-
nius causas hæc reddiderimus, satisfacienteq;
aliqua ex parte his, quibus non
potest placere nos a Catalaunis denomi-
natos, operam prorsus non luisse repe-
riemus. Ac primum quidem illud om-
nium potissimum animaduertendū pro-
ponimus, ex tam multis, tam varijsq; gē-
tibus, quæ huc sese contulisse cum exer-
cibus regum francorum leguntur: non
aliani gentem potuisse facere, vt nomen
nouū hæc pars Hispaniæ acciperet, quā
illam, quæ eo animo huc commigrabat,
vt fixas sedes in ea esset habitura. Quam-
obrem cum constet Gallicis ex hitorijs
solitas omnes gentes exercituum fran-
corum finitis bellis cōtinuo sese suos ad
penates recipere, Catalaunos verò cum
multis

multis Gotis ex Narbonensi Gallia perti-
naci constantia colonos huius Hispaniæ
tractus esse voluisse: non erit cur mirum
esse possit ex solis Aquitanicis Catalau-
nis nomen nouum hanc partem Hispa-
niæ accepisse. Sed cur non & ex Gotis?
Quoniam Narbonensis Gallia iam a lō-
go tempore Gotia appellabatur. Quam
obrem totus tractus Rossellionensis, in
quo maxime abundabant Goti, pars Go-
tiæ erat. Catalauni verò Pyrenæum sal-
tum, hoc est Sardanium, sedem Urgellē-
sem. Palearienses, cum valle Aerenesio-
rum in initio occupauerant, & Capsiriū
cum regione Confluentana: sed nondū
Catalauniæ nomen exortum vsquam fue-
rat. Vbi vero ex Catalaunis illos montes
occupantibus bellico saiuuentas cū suo
comite Ermengaudō cognominato à
Montecatheno, cumq; suis comitoribus
& vasuafforibus in campos Emporitani
tractus descendit, & Saracenis deuictis
sedes figere firmas in ea parte Hispaniæ
nostri maiores ceperunt: tunc Catalau-
nia regio Catalaunorū audiri fuit cepta:
Gotia

Gotia vero nequaquam. Etenim, in Em-
poritano tractu rari Goti sese cum Cata-
launis coniunxerant. Quamobrem eos
Gotos, qui ex Gallia Narbonensi sese in
Hispaniam effuderant, Barcinonem vr-
bem, Aufonam, Castrum Cardonæ, Ca-
strum Casta Ferras occupauisse Historiæ
Gallicæ demonstrant. Hi porro Goti cū
dispersi per varia loca cum Hispanis illis
qui Saracenis seruiant cohabitarent,
nullam causam potuere dare, vt nomen
ab ipsis hæc regio nouum acciperet. Ca-
talauni autem in tractu Emporitano co-
ceruati non potuere id non efficere. Oc-
cepit igitur Emporitanus ille tractus ex
Catalaunis inibi cōsidentibus vocari Ca-
talaunia. Cumq; ea gēs idioma haberet
suam differens illud quidem non nihil
ab idiomate Gotorum Narbonensis
Galliæ, differens a sermone Hispano-
rum, qui Saracenis seruiant, differēs ab
omnibus alijs hominibus: sensim tamē,
nescio qua vi obtinere cepit, vt per vni-
uersam regionē, & prouinciā hanc nostrā
hoc

hoc idioma diffunderetur, ac vbiq; ex illis Catalaunis extarent incole, atq; ad eū modum pedetentim est effectū, vt a Pyrenço saltu ad Rubricatum vsq; flumen interiectum spatium Catalaunia sit vocitata, ex indeq; ipsa Catalonia. fecisse vero hoc Catalauniæ nomen nouum ita exortum videtur, vt ex Aquitania reliqui Catalauni, tametsi multo temporis spatio, huc tamen sese omnes tandem transtulerint, & penitus vacua Catalaunis Aquitania remanserit: etenim cognatio illos huc attraxisse putanda est. Eamq; ob causam fieri videmus, vt ex Gallia Narbonensi vicina admodum nobis, ex Celtica, ex Belgia non tam frequentes Galli ad nos veniant, nobiscunq; habitent, quā ex Aquitania illisq; locis, qui sunt Tolosæ vrbi circumfusi. Nam cum iam olim cæptus fuisset fieri hic cōfluxus propter cognationem illorum Catalaunorum: natura gētem vicinam nostris qui olim illic fuere, Catalaunis inuitante, persecerat ad hanc vsq; diem frequens illorum Gallorum ad nos cōfluxio, & aduētus.

Et

Et cum Cantabri, Nauarri, Aragonenses vicini Gallis sint, non minus quam nos Catalani: id nequaquam experiuntur. Quamobrem illud, inquam, animaduertendū magnopere videtur, quid permouere potest Gallōs illos Aquitanicos, vt huc sese tam libenter conferāt, quod mihi maxime apparet demonstrare nostros maiores olim Catalaunos fuisse Aquitanos. Maiores porrò nostros illos intelligo, in quibus summum viguit olim studium, vt hæc nostra provincia a Saracenorū seruitute liberaretur. Hos autem nullos alios par est intelligere, quam, vt sæpissime diximus, Aquitanicos Catalaunos. Etenim cum ex Catis, aut ex Gotis & Alanis coalescētes quidam homines campos illos Catalaunicos, & oppidum Catalaunum solum obtinerent, & quasi in alieno solo retenti parum libere pro animilibitu res gerere permetterentur: in magnam gentem exercentes non admodum quieti esse poterant. Quamobrem in Belgiam olim missa iam vnā bene magna colonia fuerat. Tempore igitur

tur Caroli Martelli cum liberi a Domino ducis Aquitanici Augerium illum Gotlantem, & aliquot strenuos Germanos sibi præpositos haberent: facile potuerunt adduci, vt ad recuperandam Hispaniam citeriorem Christianoq; cultui restitucendam permouerentur, ac inflammarentur. Augerium autem principem, & germanos illos heros multos sunt causa, quæ potuerunt ad id faciendum inuitare. Primum quod in Aquitania consistentes soli inter hostes quamplurimos in maximo periculo esse videbantur: Eudo enim Visigotus, vt dux vniuersæ Aquitanie imperauerat. Hæres huius Vnaysarius, quem alij Gayferos nominant, vel Hunoldus, cum non bene sese cum Carolo Martello gessisset, arma Caroli Martelli in sese conuertit. Sic enim ait Annonius: Eudo dux mortuus est. Hoc audiens præfatus princeps Carolus, inito consilio procerum suorum, denno Ligera fluium transit, & vsque Garumnam, & urbem Bardegalensem & Castrum Blauiam veniens occupauit. Hoc

in

in tractu occupatæ partis Aquitanie a Carolo Martello campi Catalaunici cum oppido Catalauno traduntur extitisse. Nostri Historiographi commemorant tum a Martello campos Catalaunicos cum Catalauno oppido Augerio Gotlanti, & germanis quibusdam fuisse traditos custodiendos, & gubernandos. Id sane nobis ex Gallicis, aliorumue scriptorum historijs non innotuit, sed solæ nostræ Catalonicæ historiæ describunt, ac enarrant. An verò fides sit habenda illis trahi potest in controuersiam. Nilominus tamen optimo quique iudicio præditi maxime nostris historijs huiusmodi assentientur. Cum enim hæc nullo repugnent modo his, quæ per alios probatos scriptores tradita sunt: constans autem Catalaunorum omnium fama, cum præsentium, tum prætorum illorum pro certissimo, ac sibi exploratissimo asseueret: nulla causa esse potest, cur non ab omnibus hæc pars historiæ fidem mereatur.

Iam

Iam ergo cum Vuayfarius dux filiusque Eudonis, aut Hunoldus Aquitaniam obtineret, præter ea quæ in ditionem Caroli Martelli venerant: nõ satis quietam habitationem illam Augerius, & Germani illi equites futuram sperabãt. Animi porò Catalaunorũ, quibus præsidebat Augerius, præferoces, & ad gerendum bellum aptissimi multum spei rei bene gerendæ illi principi, germaniæq; equitibus dabant. Commigrare igitur aliquo desiderantes Catalauni illi Aquitanici maiores nostri, Augerius verò, & Germani equites, qui cum illo principe eò venerant, non oppido illo Catalauno contèti præ animorum suorum egregiorum magnitudinẽ facile facinus tam præclarum aggrèdiendum conceperunt, seseq; ad præstandum illud accinxerunt. Hos igitur si maiores nostros fuisse agnoscimus, & primos ex Gallia ingressos in Hispaniam confidentesq; in Pyrenæo saltu Caroli magni temporibus cum francico exercitũ agrũ Emporitaniũ, vt nostræ Historiæ tradunt, occupasse: non est cur de

beamus

beamus viterius perscrutari, vndenam nos Catalani possimus videri denominati. Sed roget nos hic fortasse quispiam, cur Emporitaniũ tractum primum omnium factum Catalaunorum maiorum nostrorum dicam, cũ Rossellio pars omnium prima videatur a Sarracenis fuisse recuperata. Hoc autem si verum est, cur Rossellionensis regio non prima vocabitur Catalonia? Quoniam inquam, nõ in potestatem Catalaunorum Rossellionensis regio venerat, sed, vt iam alias a nobis indicatum fuerat, in potestatem Gotorum Galliæ Narbonensis transferat, a Saracenis tamen prorsus illa quidem habitata. Sardia vero, sedesq; Vigellensis, Palearienses item, & vallis Arenensium Catalaunorum primũ omnium fuerunt illæ quidem: verum Catalauniæ nomen illæ regiones nondum habere cæperunt: propterea quod in saltu illo Pyrenæi montis latentes tum Catalauni parum clarum nomẽ per orbem vniuersum habebant. Post victoriam vero, quam ingressi iam in Hispaniam facere consequu-

ti, tunc coeperunt esse celebres, & illorū
 propterea regio Catalaunia sensim cœ-
 pit nominari, sensim inquam: propterea
 quod neq; Caroli Magni, neq; Ludou-
 ci Pij, neq; Caroli Calui temporibus cite-
 rior hæc Hispania aliud nomen habuisse
 legitur, quam Hispaniæ. Annonianæ ve-
 ro Historiæ interdum marcham Hispani-
 æ, ac limitem nominant hęc nostram
 veterem Cataloniam, interdum verò si-
 nes Aquitanorū. Sic enim in libro quin-
 cto sub finem capituli quarti scriptū ex-
 rat apud Historias illas: Ordinavit autē,
 inquit, Carolus nimirum magnus illo
 tempore in finibus Aquitanorum circū-
 quaque firmissimam tutelam: nam ciui-
 tatem Ausonam, Castrum Cardonā, Ca-
 staserram, & reliqua oppida olim dēserta
 munivit, habitariq; fecit, & Borrello co-
 miti cum congruis auxilijs tuenda com-
 misit. Capite porro 11. de Bernardo co-
 mite Barcinonis hæc narrantur: Bernar-
 dum catenus Hispaniæ partium, & limi-
 tum comitem cameræ suæ præfecit. Rur-
 sus libri quarti cap. 100. idem Bernardus
 comes

comes his verbis dicitur ad custodiā Re-
 gis Ludouici ab vrbe Barcinone iussus,
 fuisse transigrare: Bernardum inquit,
 illæ historiæ, comitem Barcinonæ, qui ea-
 tenus in Marcha Hispaniæ præsidebat, ca-
 merarium in palatio suo constituit. Ca-
 pituli autem 115. hæc etiam sunt verba: Lo-
 tharium filium suum cum magnis fran-
 corū copijs ad Hispanicā marchā dire-
 xit, & cōpetto quod saraceni ad marchā
 venire timerent, redeunte ad Aquitaniā
 fratre, ipse ad patrem Aquisgrani reuer-
 tur. Capite vero 114. cum de damnis fit
 sermo, quæ per Ayzonem rebellem Mar-
 chæ Hispanicæ inferebantur: cōtra eum
 dicitur imperator Ludouicus filium suū
 Pipinum Aquitaniæ regem cum im-
 modicis Francorum copijs regni sui
 terminos tueri præcepisse. Quod ita
 factum fuisset, nisi ducum desidia, quos
 Francorum exercitui præfecerat, tar-
 dius quam necessitas postulabat is,
 quem ducebant ad Marcham, venisset
 exercitus. Item paulò inferius 115, qui ad
 Marcham Hispaniæ mittendi erāt, quid

vel qualiter agere deberent imperavit.
 Paulò item superius hæc sunt scripta: im-
 perator Helisacharem præbyterum, &
 abbatem, & cum eo Hildebrandum, at-
 q; Donatum comites ad motus Hispani-
 cæ Marchæ componendos misit, ante quo-
 rum aduentum Ayzon Saracenorum au-
 xilio fretus multa eiusdem limitis custo-
 diis aduersa intulit, atq; assiduis incur-
 sionibus in tantum fatigauit, vt quidam
 illorum relictis, quæ tueri debuerant ca-
 stellis, recederent: defecitq; ad eum Ba-
 ræ seu Beræ filius Vuillemundus, necnō
 & alij complures nouarum rerum genti-
 litia leuitate cupidi. Iunctiq; Saracenis
 Ceretaniam, & vallensem rapinis, atque
 incendijs quotidie infestabāt: cumq; ad
 fedandos, ac mitigandos Gotorum atq;
 Hispanorum in illis finibus habitantium
 animos Helisachar Abbas cum alijs ab
 imperatore missis multa, & propria indu-
 stria, & sociorum consilio prudenter ad-
 ministrasset: Bernardus Barcinonæ co-
 mes Ayzonis insidijs, & eorum, qui ad eū
 defecerant, calliditati, & fraudulētis ma-
 chinatio

chinationibus pertinacissime resisteret,
 atq; eorum temerarios conatus vitos
 efficeret, exercitus a rege Saracenorum
 Abdiramano ad auxilium Ayzoni feren-
 dum missus Casaraugustam venisse nū-
 ciatur. Ex his tam multis a nobis ex li-
 bris Annonianis citatis locis liquido cō-
 stat nostram hanc regionem nūquā Go-
 taloniam, sed Hispaniam, aut marcham
 Hispanicam, aut partes limitetq; Hispani-
 cæ, aut fines regni Aquitanici fuisse tem-
 poribus illorum francorum regum no-
 minatam. Marchæ porrò nomen Goti-
 cum esse facile est suspicari, ex qua qui-
 dem dictione Marchionis nomen est de-
 riuatum, vt sit nimirum Marchio, cui ali-
 qua sit marcha tradita, & commissa cu-
 stodienda, & gubernanda. Marcham ve-
 rò limites, seu portum interpretatur, vn-
 de marchiones illi putantur esse, qui Gæ-
 ce dicuntur liminarchæ, hoc est portuū,
 seu limitum regni custodes, & governa-
 tores. De his verò sic loquitur historia
 Annoniana libri quinti ca. 2. Accersuit
 filium iam bene equitantem cum omni
 populo

„ populo militari relicto tantum Marchio-
 „ nibus, qui fines regni tuentes omnes, si
 „ forte ingruerent, hostium arcerent in-
 „ cursus. Hos autē Marchiones libri quar-
 ti cap. 113. custodes limitis hispanici no-
 minat: interea, inquit, Pipinus Rex fi-
 lius imperatoris, ut iussus erat cum suis
 optimatibus, & Hispanici limitis custo-
 dibus Aquiligrani venit. Hos autem Mar-
 chiones non alios, quam comites ipsos
 huius nostræ regionis, par est intelligere.
 Non quod nesciam diuersos esse titulos
 Marchionum, comitumq; , sed eam histo-
 riam Annoniam comites interdum mar-
 chiones appellare declarant verba eius-
 dem libri cap. 109. vbi legimus: Comites
 „ Marchæ Hispanicæ trans Sicorim flu-
 „ uium in Hispaniam profecti vastatis a-
 „ gris, & incensis quamplurimis villis, & ca-
 „ pta non modice præda regressi sunt. Nā
 cum Marchæ Hispanicæ comites nomi-
 nat, & comites pro Marchionibus, &
 marchiones pro comitibus accipi sole-
 re manifeste demonstrat. Totam igitur
 provinciam, hoc est Hispaniæ partem
 illam

illam, quæ ditionis regum Francorum
 facta fuerat, Marcham Hispanicam fuisse
 dictam est hinc quam exploratissimū.
 Eiusdem autem lib. 4. Historiæ Anno-
 nianæ cap. 85. Barcelona, inquit, ciuitas
 in limite Hispanico sita, quæ alternan-
 te rerum euentu nunc francorum, nunc
 Saracenorum ditioni subijciebatur; tan-
 dem per Zaima Saracenum, qui tum eā
 inuaserat regi Carolo magno reddita
 est. Marcham ergo Hispanicam, limi-
 temq; Hispaniæ cūm Barcinonem, tum
 etiam Catalonia nostram veterem di-
 ctam manifestum est tum extitisse. Ve-
 rum enim uerò cum Historiæ Annonia-
 næ dicat ad sedandos, & mitigandos Go-
 torum, & Hispanorum in illis finibus ha-
 bitantium animos: est quidem animad-
 uersione dignum, ut, quinam sint intel-
 ligendi hi Goti, disquiramus. Etenim
 Annonius omnes habitatores huius
 tum Prouinciæ uidetur ille quidem
 Gotos, & Hispanos solum appellare.
 Vbi ergo erant Catalauni? Et Goti
 illi quinam quæso sunt accipiendi?

Gotalani nimirum dicēt illi, qui nos Catalanos contendunt ex Gotis & Alanis denominatos. Sed, si id est admittēdum, Hispani quibusdam erunt existimandi Nonne Gotalani, qui, vt horum fert opinio, ante aduentum hostium fidei Aff. orum in ipsa viuebant Hispania? Nōne ipsi Hispani sunt intelligendi? Verum, cum fusiori oratione hęc indigeant, nouo quodā sumpto principio de eis agamus.

C A P V T. 15.

NON sum quidem nescius Annoniana verba illa varias in partes trahi posse, multisq; sensibus accommodari, quantumcumq; sint illi inter se diuersi. Etenim nonnullos scriptores video, inter quos noster est Carbonellus, noster etiam Frāciscus Tarsifa, qui scribunt nostram hanc regionē Catalonię vocatam fuisse olim Gotiam. Quamobrem hoc in loco Gotos nō verentur Gotalanos Hispanię gentem quandam

quandam interpretari. Hispanos autem dicent eos, qui non ex progenie Gotorū erant, sed ex antiquis Hispanię habitatoribus, qui ante Gotorum ingressum incolę erant: progenies videlicet fœnicum, Carthaginensium, Græcorumue, ac Latinorum, aliarumue antiquarum gentiū quę narrantur in Hispaniam incolendā diuersis partibus venisse. Verum nostra longe alia est sententia. Gotos enim non intelligendos esse Gotalanos eos, quos hi volunt, cōcedemus. Non enim apud Annonianam Historiam hi Goti, de quibus Annonius loquitur, ipsius Hispanię gens aliqua erat, sed gens potius Gallię. Est enim apud hunc scriptorem Gotia Gallia illa Narbonensis. Quare Goti illi, & Hispani in illis finib⁹ habitātes, in quibus res Ayo Visigotus turbabat, sic sunt inter se, nostra vt fert opinio, distinguēdi, vt Hispani intelligantur hi, qui Saracenis seruerāt & e seruitute illorum fuerant liberati: Goti verò Gallię Narbonensis homines, quibus reges francoiū post captam Barsinonensem hęc regio-

nem

nem, & partem Hispaniæ inhabitandam dederant. Quamobrem & ipsos Catalaunos Aquitanicos Gotorum illorum nomine contenderim esse comprehendendos. Etenim cum in Aquitania inter Gotos ipsos viuerent, & ex Gotis & Alanis dicti Catalauni a multis credantur, Gotorum nomine ab Annonio significantur. Et quamquam hi, qui Aquitaniam obtinebant, Visigoti vocarentur: tamen frequenter dicuntur Goti ab Historiographis, & Gotorum nomine intelliguntur. Quas ob res Hispanos apud Annonium homines natos in Hispania, illicq; altos & educatos accipiemus, tam quidem eos, qui venerant in Saracenorum potestatem, quam aliquot alios, qui sese munita aliqua in loca subdlexerant: Gotos verò illos, qui ex Gallia Narbonensi, & Aquitania cum Ludouico in Hispaniam ingressi fuerant, aut cum alio francico exercitu, & quibus reges Francorum oppida expugnata, e manuq; Saracenorum recepta custodienda, & administranda tradiderant. In hunc enim modum

dum loquitur de his Annonius libris. ca. 4. Porro post hæc Bara, seu Bera comite, Barcinoni ob custodiam relicto cū Gotorum auxilijs hyemand gratia ad propria remeauit. His ergo verbis cum Annonius asserat hæc Gotorū auxilia Barcinoni custodiendæ relicta urbem iam in potestate regis frãncici positam firmiter reddidisse: Par quidem esse viderur vt intelligamus cæteras vrbes, atq; oppida, ac castra, quæ in potestate illius regis venerant, similibus Gotorū auxilijs redita fuisse firmiora. Verū enim uerò hæc Gotorum auxilia quid aliud suspicabimur fuisse, quam Gotos ex Aquitania, & ex Gallia Narbonensi cum Francico exercitu ad inhabitandam hanc regionem transmigrantes? Et gotiam cur nostram ipsam Hispaniam dictam credemus? Liquido enim constat apud Annonium, & alias Gallorum Historias Gotiam Galliam esse Narbonensem, & ipsam etiam Aquitaniam. Quare Bernardus comes creatus post comitem Baram, seu Beram Barcinone, deinde ad custodiam

diam regis Ludouici vocatus Marchio
 Gotiæ scribitur ab ipso Annonio fuisse
 factus: tempore nimirum illo, quo Barci
 nonis comes Vuifredus erat ille, quē no
 stræ historiæ primum tradunt Barcino
 nis fuisse comitem. Cum hoc ergo tem
 pore Marchio Gotiæ esset Bernardus: Go
 tia non hæc Hispania, sed Gallia illa Nar
 bonensis erat intelligēda. Annonius præ
 terea libri quarti cap. 114. Defecit, inquit,
 ad Ayzonem & filius Baræ seu Beræ no
 mine Vuillemundus, nec non & alij cō
 plures nauarum rerum gentilitia leuita
 te cupidi. In his verbis gentilitiæ leuitatis
 gentem indicat, quæ sit solita nunc stare
 pro francis regibus, nunc contra francos
 rebellare. Hoc autem propriū fuisse Go
 torum Aquitaniæ, Galliæq; Narbonēsis,
 & Annonius, & alij scriptores notum fa
 ciunt. Goti enim Aquitanici contra Ca
 rolum Martellum regem Cordubæ Ab
 derramenum in Gallias acciuerant: Go
 ti verò Narbonensis Galliæ regem Athi
 num in urbem Auenionem, atq; Nar
 bonam aduocauerant. Idem ipsi vtriq;

Goti septies contra Pipinum Caroli Ma
 gni parentem traduntur rebellasse: con
 tra verò Carolum Magnum Hunoldus
 Aquitanicus: contra Ludouicum Ayzō
 ipte. Quamobrem cum tantam experi
 rentur francorum reges in plerisq; Go
 tis infidelitatem: verisimile videtur esse
 inter omnes Gotos Catalaunorum emi
 cuisse fidelitatem, illorumq; proinde gē
 tem maxime omnium cultam, & proba
 tam excreuisse adeò, vt vniuersa hæc re
 gio ab his acceperit nomen, simulq; pro
 inde nos ex maioribus illis nostris Cata
 launis dicti, vt nunc dicimur, Catalani.
 Verum enim verò cum in libris multo
 rum scriptorum ordinis non inferioris
 nos scripti legamur Catalani secundam
 syllabam e vocali obtinente, minime ve
 rò Catalani: aliunde potius videri possu
 mus denominati, quam a Catalannis.
 Quamobrem haud quaquam dissimula
 ri debet vel a Castellis, quæ sunt in hac
 parte Hispaniæ vel Liuiio teste innumera,
 vel a populo antiquo Castellanorum, cu
 ius Prolemæus meminit, placere aliqui
 bus

bus nos vocitatos esse CateLANOS. Etenim si initio dicti fuimus Castellani: Deinceps quam facile fieri potuit, vt dicemur CateLANI. Præterea si Hispaniæ vltioris viri Castellani ex quibusdam Castellis sunt denominati, Et Hispania ipsa vltior Castellæ, & vulgo, Castilla: cur nos vel a nostris antiquis Castellanis, quos Ptolemæus in hac nostra regione collocat, & viri docti populū ducat⁹ Caridonæ interpretantur, vel a Castellis tam multis non fatebimur appellatos fuisse nostros maiores CateLANOS? Etenim si illi Hispani, qui in aduentu Saracenorum sese in Castilla recipientes, strenueq; pugnantes effecerunt, vt franciscus huc veniret exercit⁹, regioq; hæc nostra à seruitute Maurorum liberaretur, ex suis tam multis Castellis Castellani fuere vocati: nos quidem nomen videmur proculdubio inde accepisse, vt nunc dicamur CateLANI. Quamobrem cum hæc nobis sic ad manum esse poterant, nō erat, cur in alijs sententijs examinandis distorqueremur tantopere, ac moraremur. Verum

enim

enimuerò cum liberum esse omnibus velim in hac tam obscura, & cōtrouersa quæstione decernere quēmq; iuxta animi sui sententiam: nemini velim molestum, ingratumq; esse, quod nos hanc opinionem non amplectamur. Etenim multa sunt, quæ id fieri prohibeāt. fama primum nostræ gentis, quæ ab Augerio Catalone viginti quinque millia Catalanorum ex Aquitania huc ducente nos dictos Catalanos commemorat. Hæc porrò cum vna perpetuoq; constans, ac nunquam euariata ad hæc vsq; tempora perseuerauerit; procul hinc iubere factessere videtur hanc tam præter opinionem nostram omnium etymologiam. Quid enim Laurentius Valla vir alioquā tam de bonis literis benemeritus, quid alij sexcenti viri eruditissimi, ille quidem cum suo oppido Catalone, alij verò cū suis Gotis, & Alanis; Quid quæso apud nostram gentem consequuti sunt? Numquam gens nostra recedere veteri ab opinione, sententiaque voluit. Quamobrem hoc argutum cuiuscunq;

primum

primum extiterit commentum (neminē enim lacerari, ac damnari mea oratione velim) nullum periculum est, ne gens nostra, vt veritatis manifestæ promptuariū admittat, amplexetur, ac sequat̃. Deinde illi, qui sese loca in tutissima receperunt, non castella, sed antra quædam videntur potius occupasse, in illisq; latuisse. Quid? loca munita apud nos omnia castella appellantur? nonne sunt fortia? nonne sunt bastita? nonne sunt fortalitia? liceat quæ se mihi verba ipsa ponere, quibus maiores nostri vsi fuisse deprehendantur. Cur igitur a quibusdam locis quibus nomen fuit Castellorum, quam ab antris, a bastitis, a fortalitijs, a forcijsq; illi fingētur Castellani denominati? an quia a Castellis potuerunt denominari, propterea denominati maiores nostri Castellani iudicabuntur? Hispaniæ vltioris homines a Castellis Castellani sunt denominati, ergo & Hispaniæ citerioris incolæ ad eundem modum sunt a Castellis Castellani, deinceps verò Catelani existimandi nominati? Hæc quidem vera futura etant, si

causa

causa par, eademq; ratio vtrobiq; vigeret. Illi nullas alias causas habent, cur potuerint Castellani videri vocati, præterquam Castella quædam vrbis Burgorū: nos verò habemus causas innumeras, & maxime probabiles, cur Catalani, & non Catelani simus vocādi. Quid autem nos huc adferre quæ hactenus enarrauimus iuuabit, si, qui legerint superiora, nō sexcentas alias causas nostri fuisse nominis fateantur? Et a Castellanis quidem, qui putantur Cardoniani tractus esse populi, vocati esse non possumus Catelani. Et enim omnia illa Castella corruisse cōstat ad aduentum Saracenorum. Nam, vt refert Annonius Carolus cognōmento Magnus ordinans illo tempore in finibus Aquitanorum circumquaq; firmissimam tutelam ciuitatem Ausonam, Castrum Cardonam Castaserram & reliqua oppida olim deserta communiuit. Si igitur in aduentu francici exercitus deserta fuere hæc Castella, qui potuerit esse hi Castellani a quibus nos simus denominati Catelani? Præterea Castella, si villa

k

fuere

fuere illa tempestate, cum mauri huc ingruerunt, omnia deprehenduntur venisse in potestatem Saracenorum, præter paucissima montis ipsius Pyrenæi. Quamobrem multò fuit difficilior huius nostræ provincie recuperatio. Iam quis illud non videat vltiorem Hispaniam propterea vocaram Castellam, quoniam apud urbem Burgos in quibusdam munitissimis Castellis sese quidam a Saracenorum inuasionem tutati sunt. Quare illi merito Castellani potuere vocari, & regio Castella castellorum, & deinde per declinationem primam Castella Castellæ, vulgo, Castilla. Et cum in initio comes esset Castellæ creatus, & Rex Nauarræ progressu temporis illum comitatum per uxorem fuisset consequutus, & filium natu minorem, Ferdinandum vocatum, regem Castellæ creasset, Ferdinandus verò rex Legionensis per uxorem itidem factus fuisset; euenit, vt magis placuerit nomen Castellæ quàm Legionis, indeq; solùm Castellæ nomē vtraq; regna cōprehēdit. His verò regnis cum addita fuerint alia
quam

quã plurima, semper Castellæ nomē solùm remanens vniuersam vltiorem Hispaniã dēpta Portugallia suo significatu expressit: nō ob aliud quidē, quam quod vniuersa hæc Hispania in ditionē venerit eius, qui rex Castellæ erat nominatus. At in hac nostra Hispania citeriore, quæ & Tarraconensis appellabatur, horum nihil simile contigit. Nulli enim Castellani imperium vllum habuisse reperientur apud nos, qui porregantes illud vniuersæ regioni dederint nomen. Nam si id euenisset, quemadmodum ignari rerum nostrarum aliqui forte contendunt, a Castellanis facti nostri homines Catalani regio nē vocassent Catalaniã. At vero regio semper dicta deprehenditur Catalonia, nō ergo a Castellanis sumus existimandi nomē hoc nostrum traxisse. Etenim si proprietatem nostri sermonis anima inuertimus: a castellanis nos nō solemus formare Catalanos, sed vtiã superius annotauimus, Castlanos, atq; inde Carlanos, & a Castellanis nō Cataloniam, sed Castellaniã; deinde Castlaniam, & Carlaniam deriuamus.

Quamobrem cum Cataloniae nomē nūllā ratione patiatur nos a Castellis possē denominari Catelanos; causam aperiamus, cur tamē passim scripti reperiamur Catelani. Et vero tanti momenti hoc argumentum nominis Cataloniae putandum est esse, ut causa nulla alia sit existimanda mouisse superiores nostros Catalanos, ut Cataloniae nomen ab Augerio Catalone contenderent esse deducendum. Etenim optime nouerant nostros maiores ab Aquitania cum Augerio illo aduenisse, & Catalanos, seu Catalaunos illic fuisse vocitatos: sed quoniam a Catalanis facienda erat Catalania, nō autem Catalonia; propterea nūspiam commodius putarunt nomen Cataloniae deduci potuisse, quam a duce Catalone. Quare cum optime cōstaret illis nostros maiores antiquissimos Catalanos fuisse nūcupatos, si tamen in Cataloniae nomine bene deriuando tantopere turbati sunt, quanto magis illos perturbari oportuisset in Catalanorum dictione? Et quidē Catelani non a Castellanis quidem, sed a Cate

ā Catalanis demutata dictione dicimur ab aliquibus, nimirum a Valentinis. Et enim Valentinorum hoc peculiare est, ut e loco, a, multis in locis pronuncient, & scribant: idq; adeo vrget, ut & ex nostris plerique idem ad exemplum illorum faciant. Iam ergō quando Alfonso Aragonius rex quartus Neapoli uiuebat, turba magna virorum eruditorum, qui aulam illius regis frequentabant, multum consuetudinis cum Valentinis habebat, utpote maxime bonarum litterarum studiosis. Et cum a Valentinis nos dici Catelanos viderent: inde effectum fuit, ut in doctorum plerorumq; scriptis Catelani pro Catalanis nominemur. Quamobrem cum veram huius scriptiois causam videamus: non est cur de Catalaunis Aquitanicis maioribus nostris existimādis sententiam commutemus.

C A P V T, 16.

Quoniam autem ex Aquitania,
 ac proinde ex Gallia Catala-
 nis maiores nostros profectos
 huc transmigrasse contendi-
 mus: quærendum videtur de Idiomate
 Catalanorum antiquorum, è quo hoc
 nostrum, quo utimur, tametsi valde im-
 mutatum, ortum tamen habuisse negari
 haudquaquam possit: quærendum, in-
 quam, videtur, consentiēne fuerit cum
 sermone illorum Aquitanicorum, & cã-
 pis Catalaunicis vicinorum Gallo-um,
 an magis cum alijs Gallia sermonibus
 cognationem habere illud quidem de-
 prehendantur. Et verò dicturos sat scio
 continuo plerosq; nostrum massilien-
 ses, & Occitanae linguæ populos omnes
 magis similem linguam habere linguæ
 nostræ, quam illos Aquitanicos, idque
 adeo, vt ex provincialibus Massiliensi-
 bus potius, & ex Occitanae linguæ homi-
 nibus nos hunc sermonem consequuti,
 quam aliunde simus existimãdi. Quam-
 quam enim illos, Galli cum sint, ex Gal-
 lorum

lorum aliorum commercijs multa Gal-
 lica verba habere oporteat; sic tamen in
 loquendo nobiscum illi consentiunt, &
 nos cum illis, vt pene vnius gentis, ac na-
 tionis vtrique esse videamur. Verum e-
 nimuerò si rem ipsam altius repetimus,
 & sermonem illum primorum Catala-
 norum, qualis extiterit, consideramus:
 noster antiquus ille sermo cum sermo-
 ne Aquitanicorum consentire maxime
 iudicabitur. Hoc autem vel ex eo mani-
 festum omnibus potest esse, quod anti-
 quus noster sermo non Catalaunicus,
 vt nunc nominatur, non provincialis, sed
 Limosinus fuit appellatus. Id vero eue-
 nisse non ob causam aliam credi par est,
 nisi quod eorum erat hominum sermo,
 qui Limosini dicuntur. Limosini por-
 ro sunt, aut qui Limosium oppidum in-
 colant Electensis diœcesis, aut qui sunt
 Lemouices, vulgò dicti, Los de Limo-
 ges. Lemouices verò illi ipsi sunt,
 qui vicini erant Catalaunis Aquitani-
 cis, & cum hi Lemouices Limosini,

vulgo nunc etiam vocentur, & Limosiu
 oppidum colonia horum sit existiman-
 da, & nas propterea nostrum antiquum
 sermonem Limosinum vocauimus, quo-
 niam idem esset, atq; sermo ipsorum Le-
 mouicum: hæc certe res vna inter innu-
 meras argumento nobis maximo vide-
 tur esse ad opinandum nostros maiores
 Aquitanicos fuisse Catalaunos. Etenim
 a Limosio oppido Electensis episcopa-
 tus noster sermo Limosinus haudqua-
 quã potest esse vocatus: propterea quod
 Limosium oppidum non peculiarem si-
 bi vllum sermonem habeat sed commu-
 nem vniuersæ linguæ Occitanæ. Quare
 nulla causa est, cur ab vno oppido, ac nõ
 a tota prouincia nomẽ debeat accipere.
 At verò si a Limosinis Lemouicibus di-
 citur noster antiquus ille sermo vocita-
 tus Limosinus: id propterea factum in-
 telligemus, quoniam in illo soldò, in quo
 fuerant olim Catalauni, nunc non alij ex-
 tent, quã Lemouices, seu Limosini. Sed
 quid de illo antiquo nostro sermone Li-
 mosino vocato dicam? Idem ne per vni-
 uersam

uersam Cataloniam putandus est extitit
 se? Minime gentiũ: sed solus sermo Em-
 poritanorũ Germanus fuit Limosinus.
 Rossellionẽies enim cũ populis Occita-
 næ linguæ, vt nostra tempestate, ita olim
 deprehenduntur valde similem sermo-
 nem habuisse. Emporitanorum autem
 antiquissimus sermo hic ipse est, quem
 Limosinum verum ac Germanum no-
 minamus. Cum enim Catalauni, non cũ
 vlla alia gente commisti in Emporitano
 agro confederũt: in alijs verò Cataloniæ
 partibus Catalauni quidem habitauerunt,
 sed cum alijs gentibus commisti sermo
 syncerus Emporitanorum fuit, aliarum
 verò partium Cataloniæ non item. Alię
 enim partes a Gotis, & gentibus Occita-
 næ linguæ contaminatæ, aliæ verò a vici-
 nis Aragonẽsibus, Aliæ verò ab antiquis
 Hispanis ac ab alijs etiam gentibus con-
 fusæ idioma Limosinorũ atq; adeò anti-
 quorum Catalaunorum haudquaquam
 exprimere perfecte, consumateq; potue-
 runt. Proinde nostra tempestate Virgellẽ-
 ses, & Ibericẽses, seu Dertusani valde dif-
 ferentes

ferentes in loquendo reperiuntur ab ip-
 sis Emporitansibus, & hi valde iuat diuersi a
 Rossellionensibus. Nos verò Barcinonē-
 ses siti in medio inter Emporitanos, &
 Urgellenses ab vtrisque atque adeò ab om-
 nibus alijs Catalanis maximopere discre-
 pamus. Quamobrem si ad antiquum Ca-
 talanorum idioma recurimus, a quo
 nunc profus videmur abijisse, si tamen
 recurimus ad illud, cum non Prouin-
 ciale, non Narbonense, nō Tolosanum,
 non Gallicum dicatur, sed Limosinum:
 reddit manifestum nobis hæc Limosini
 sermonis appellatio, vnde credere nos o-
 porteat denominatos fuisse Catalanos.
 Quare illud nunc quærendum videtur
 reitare, ac inuestigandum, cum nomen
 Cataloniae cæpit hæc regio habere, qua
 ratione, quoue modo id euenerit, con-
 sensuue procerum nostræ gentis id vt
 fieret decernētium, an regis alicuius Frã-
 cisci decreto, & iussu, an verò comitis
 Barcinonensis constitutione aliqua, an
 potius fortuita aliqua, & temeraria causa
 alijs vt sit in nominibus? Simul autē atque
 fuerit

fuerit a nobis de ea re disputatū agemus
 de comitibus, principibus Cataloniae no-
 minatis, propter quos dictus est princi-
 patus Cataloniae, qui primi omnium illi
 fuerint, quorū primū: ac (quod maxime
 presentē ad rē facit) fuerintne Catalauni,
 & Aquitanici, an alterius nationis existi-
 mandi. Et verò quoniam ex historijs ip-
 sis id nobis constare non potest, recurrē-
 dum videtur ad diuinandi, atque per con-
 iecturas, & argumenta quedam conijciē-
 di viam, & rationem. Et quidem qua ra-
 tione factū sit, vt nomen nouū hæc pars
 Hispaniæ acciperet, Cataloniaque nomina-
 retur, si ex historijs nos cognoscere oport-
 teat: nihil illi quidē nobis adiuuētī sunt
 allaturæ. Etenim neque Gallorū libri vlli,
 neque Italarū, aliatūve gentiū quicquam
 ea de re in se cōtinent, quo possimus in
 hac quæstione verū aliquid cōprehēdere,
 præter hoc vnū, nimirū ex decreto regū
 Francorū nūquam fuisse constitutum, vt
 hæc regio nomen huiusmodi haberet.
 Quod si ad nostros venimus Historio-
 graphos, ad nostrasque leges antiquas, si
 mul

mul & illud constabit non comitis vllius
 sanctione aliqua, non procerum nostræ
 gentis decreto nomen fuisse huiusmodi
 positum huic nostræ regioni. Verum e-
 nim uero quid de Petro nostro Tomico
 dicam? cui visum fuit nominis huius au-
 ctorem fuisse Carolū cognomento Ma-
 gnum, qui in memoriam Augerij Cata-
 lonis hanc regionem decreuerit dici de-
 bere in posterum Cataloniam? Hic etiã
 cum Philomenam quendam Caroli Im-
 peratoris a secretis citer, apud plerosque
 nostræ gentis homines, multum auctori-
 tatis in ea re, & assensus est assequutus.
 Sed quoniam ille cum suo Philomena
 parum prudens in illis dicendis habetur,
 quæ ad nominis huius etymologiã per-
 tinent: cum præterea omnes actus ipsius
 Caroli scriptis Philomenæ contradicant,
 in quorum plurimis de hac nostra regio-
 ne Carolus loquens nomine Hispaniæ
 eam semper designat: adduci cogimur,
 vt existimemus, neq; regum, neque co-
 mitum, neq; procerum decreto vlllo fa-
 ctum, vt pars hæc Hispaniæ vocata sit Ca-
 talonia

talonia. fortuitam igitur, temerariamq; a-
 liquam causam, cum aliam adferre ne-
 queamus, par est, vt indicare solerti quo-
 dam inuento annitatur. Et verò duæ
 videntur inter omnes potissime statuen-
 dæ causæ, altera quidem nostrorū homi-
 num, altera vero externorum. Etenim
 cum Emporitani tractus solos haberet
 in initio Catalaunos, eosq; cum nullis a-
 lijs permixtos, aliæ vero partes huius no-
 stræ prouinciæ Gotos multos haberent
 ex Narbonensi Gallia huc præfectos, ali-
 quos Prouinciales, aliquos Sardos, aut
 Sardanos, a quibus traditur progressu
 quodam temporis denominata Sarda-
 nia ea, quæ prius Ceritania vocabatur: A-
 liquos item antiquos Hispanos, aliquos
 Germanos, aliquos tandem gentium æ-
 liarum: fieri videtur ex eo potuisse vt Ca-
 talani soli nomen proprium inter om-
 nes tum haberent, & proinde regio eo-
 rum Catalaunia diceretur primum, & de-
 inceps Catalonia. Hoc verò nomē cum
 semel receptum fuerit, & Catalauni sen-
 sim sese per vniuersam hanc Hispaniam
 effude

effaderint, & suum sermonem dissemina-
uerint: effectum videtur, vt peculiare no-
men cuiusdam partis commune esset to-
ti huic prouinciæ. Altera item est causa
in Gallis ipsi in Aquitania relictis consi-
derâda: vt cum tam multos Catalaunos
ab Aquitania huc venisse viderent, illi au-
tem ad eos visendos, aut ad viuendū cū
illis huc se conferre vellent, experint di-
cere sese ad Catalaunos ire, non autem
ad Hispanos, atq; inde enenisse videtur,
vt illi ipsi experint regionem appellare
Catalauniam, ex illorumq; Gallorū ser-
mone prima ratio nominis huius facien-
di sit profecta. Et quod de huiusmodi
quæstionis discussione dicendum nobis
occurrit, tantum est.

C A P V T. 17.

 Voniã autẽ ex duabus supradic-
tis causis cõsiderari potest, vtrã
mihi verisimilior appareat de-
clarati: non verebor illud asse-
rere ab ipsis in Gallia relictis Aquitanicis
videri

videri potius, qã ab vllis alijs hominibus
factū hoc nomen Catalaunice fuisse. Ete-
nim hac nostra tempestate cum vna Ca-
taloniam putetur esse hæc nostra regio: A-
quitani tamen homines in plurali illi
quidem numero Catalonias appellant,
vulgo nimirū dicentes, Las Catalunyas.
Id autẽ cū alibi nō fiat argumẽto maxi-
mo fuerit nomen id ab illis Aquitanicis
nã factū fuisse regioni. Etenim cū illi vi-
derūt post primã Cataloniã, quẽ sese dif-
fundeat è saltu Pyreneo ad flumẽ vsq;
Rubricatū, adiectã fuisse alteram Catalo-
niã è Rubricato fluuio extentã, vsq; ad
Atagoniam, ac Valẽriam: hanc totã pro-
uinciam Catalonias perpetuo vocarunt
Les Catalunyes vulgari suo sermone eas
appellentes. Hoc autem cur illi soli face-
reat, nisi factores primi nominis Catalo-
niæ illi ipsi extitissent? sed iam his valere
iussis de comitibus, vt propotimus, per-
tractemus. Et comites quidem nouem-
re sint a Carolo Magno creati cum toti-
dem Vicecomitibus & Vassalforibus:
quẽadmodum Petrus Tomicus nobis
suis

suis in Historijs ex quamplurimorum aliorum nostratium scriptorum opinione, & sententia exposuit, venire sane potest maximam in controuersiam. Illud tamen extra omnē procul dubio dubitationem est, nouem comites ætate Caroli Magni nunquam in Catalonia extitisse. Primum quoniam illius regis ætate Catalonia non ultra flumen Rubricatū protendebatur: quā mobrem Tarracōnēsis comes nullus vsquam gentium extare poterat. Bisuldunēsis porrò Comes nullus vsquam tum legitur fuisse, cum præsertim Ermengaudus comes Emporitani & Rostagnus Gerundēsis comes vniuersum tractum episcopatus Gerundensis occupasse tum videri possint Et cū Rostagnus hic comes Gerundæ fuisse regnante Carolo Magno in Gallicis historijs legatur: in numero verò illorum nouem comitum non a Petro Tomico recensetur: manifestū profecto sit omnibus Petrum nostrum Tomicum in hac parte, vt in alijs multis, fuisse hallucinatum. Iam in Ceritania nullus videtur comes potuisse

tuisse eo tempore extare. Etenim si Ermengaudus a Montecatheno, queniadmodum noster ipse Tomicus asserit, Vergellensis comes erat, vtpote dux, princepsq; omnium Catalaunorum saltum Pyrenæum occupantium, Sardaniā verò seu Ceretaniā in eo saltu occupatā quoq; tum fuisse a Catalaunis Tomicus idem ait: ea tempestate manifeste constat vnum eundemq; fuisse Vergelli, & Sardaniæ comitem, quin etiam & ipsarum, vt alias dictum est a nobis, Emporiarum, & tractus totius Emporitani. Cumq; in libris Gallicarum historiārum comes Aufonæ Borrellus tradatur Carolo rege, at que etiam Imperatore adhuc superstitē fuisse: Rostagnus verò Gerundæ: Ermengaudus autem Emporiarum, & Baraille Gotus, seu Bera Barcinonis: & præter hos nulli alij (etenim & de Palearisium comite valde obscurum est, an eo tempore vllus vsquam fuerit, propterea quod Palearenses videntur tum ad Ermengaudum illum principem Catalaunorum pertinuisse) quæ a Tomico no-

stro traduntur de nouem comitibus tū a Carolo Magno Imperatore creatis in Catalonia videtur quidem in quam maximam quandam venite questionem. Et quamquam Tomicus non auctor huius esse hystorix videatur, sed Philomena ille, qui sese a secretis Carolo Magno adfuisse ait nihilominus tamen vterque maximopere contradicentia libris scriptorum etiam historiographorum aliorum dixisse reperitur. Et quoniam de his fusiore oratione hic nobis disputare nō licet: id summum maneat potuisse quidem Carolum Magnum in nouem comitatus hanc nostram regionem distribuisse, quemadmodum Philomena ille nobis apud Tomicum tradit, verū enim uerò rerum successus hanc distributionem numquam deprehendetur admississe. An autem consequentium regū Francorum aetatibus id euenerit, ut nouem fuerint Episcopi, nouem Comes, totidem Procomes, totidem Comitores, ac totidem Vasallos: id hoc loco tractandum non recipimus: dabitur alio tempore commodior id faciendi oportu-

nitias. Quamobrem ad ea, quæ huius propria sunt loci, recurramus. Quoniam ergo constat Caroli magni æuo Ermengaudum fuisse comitem Emporiarum, Rhostagnum comitem Gerundæ, Borrellum Aufonæ, & Beram seu Beran comitem Barcinonis: Ludouici verò tempore Bernardum Barcinonis fuisse comitem primum post ipsum Beram, & deinde quendam Vulfredū, quæ gens nostra Guifre appellat nonnulli Iaufredum nominandum putant, aliqui Godofredum: quæramus, hi fuerint ne Catalauni, an alterius nationis. Et de Ermengaudō quidē Emporiarū comite aliud primū omnium querendū videtur, fueritne is Ermengaudus ille a Montecatheno Arnaldi comitis filius, quæ Tomicus ait comitē Vrgellensem extitisse, & sine prole vlla supersite decessisse. Nā, si idē fuerit, facile erit aperire, cuius nationis sit fuisse existimandus. Et quoniam multum nostra refert eundem fuisse demonstrare; primū omnium id videtur esse expediendū. Etenim si idē nō est, & Catalauni hunc Ermengau-

dum a Monte Catheno ducem, principē comitemq; Vrgelli, vt afferit Tomicus, habebant: ille alter Ermēgaudus temporibus Caroli Magni, atq; etiam Ludouici filij huius, qui potuit cum Catalaunus Emporitanum tractum occupantibus comes Emporitarum existere? Quamobrem cum ex fama antiquissima a maioribus nostris ad nos vsq; perseuerante cōstet, post Augerium illum principem, & eius obitum in ipsa vrbe Emporitarum obsidione ducem creatum Catalaunorum quendam hercōem familiæ illius, cui a monte quodam Catheno factum fuit nomen, atq; huius filium, aut nepotem Ermengaudium a Monte Catheno nominatum comitem Vrgellensem dictū imperium eorūdem Catalaunorum habuisse: negari ratione nulla potest, si totus Emporitanus tractus ad aduentum Francisci exercitus in potestatem Catalaunorum venerit, hunc eundem Ermēgaudum a Monte Catheno cognominatum comitem tum Vrgellensem, comitem quoq; Emporitanorum factum extitisse

extitisse. Quod quidem si datum fuerit, quemadmodum dandum proculdubio videtur: hunc Ermengaudum Emporitarum comitē a rege Carolo Magno creatum haud verebimur Catalaunum nominare. Etenim inter Catalaunos natus, ac nutritus, & ex Catalauna matre genitus, atq; etiam fortassis & ex Catalauno patre cur nō Catalaunus habeatur? Esto, Germanus fuit ille, qui cū Augerio principe aduenerat. Esto, ex Boiaria, hoc est Bauaria profectus ad oppidum Catalaunum venerat: filius huius, nepos, atq; alij posterij cur non Catalauni habeantur? Et de hoc Ermengaudio quidem non video cur non Catalaunum fuisse debeamus iudicare: De Rhostagno verò Gerūde comite plane, quid loquar, haudquam habeo. Sic & de Borrelio Aufonę comite potuere illi quidem Goti Gallię Narbonensis esse. Bara autem seu Bera comes Barcinonis, atq; Bernardus in eiꝰ locum postea suffectus mihi Goti fuisse ex Narbonensi Gallia apparent. At Vulfredus alterius Vulfredi Pilosi pater pro

guldubio mihi Catalaunus videtur esse appellandus. Et per eum quidem factū dixerim, vt Catalauni, qui in solo tractu Emporitano confidebant, & saltu Pyrenæo, sese per vniuersam Cataloniam sensim sparserint, & tandem nomen Catalauniæ vniuersę dederint regioni. Vuisfredum igitur illum omnes dant incolam fuisse confluentanę regionis dominum Castri Riani. Confluens autem cum nō ad Rossellionenses, sed ad comitem Sardinia, seu Ceritanę pertinet, qui comitatus Catalaunorum, non Gotorum Gallię Narbonensis erat: dicere iure possumus, cum Catalauni confluentis regionem occupatam sibi habuisse dicantur, Vuisfredum illum Confluentis incolam Catalaunam quoq; extitisse. Hęc si vera non essent, lingua illa Catalaunorum quomodo in hanc urbem, in huncq; tractū Barcinonensem peruenisset? Sed quoniam Catalaunus ille erat, sic Barcino facta fuit Catalaunorum. Et cum multos hic annos in suo comitatu egisset, occisusq; fuisset in Gallia iuxta oppidum Po-

dium

dium vocatam, occupassetq; hunc comitatum quidam Salamo vel Francus, vel Britannicus: non difficile fuit Vuisfredo Piloso illius Vuisfredi filio Salamonem occidere, comitatumq; hūc recuperare, Catalaunis nimirum Catalauni comitis proli magis, quā externo homini fauentibus.

C A P V T. 18.

Quoniam autē Catalaunus comes Emporitani Ermengaudus, Catalaunus etiam comes Barcinonensis Vuisfredus in causa esse potuerit, vt Catalauni saltū Pyrenæi montis tenentes primum in agrū Emporitani descendissent, deinde verō in urbem venerint Barcinonem, vnde illis facile fuerit per vniuersam deinceps regionem se sensim diffundere: id qua ratione illis euenire potuerit, vt magis manifestum reddatur, ex historijs comitum Catalonia nonnulla adijciamus. Et quidē qui fuerint Ermengaudō illi a

L 4 monte

Monte Catheno cognominato comiti Vrgellensium, & Emporiarum successores in prædictis comitatibus: non omnino certum est a nostris historiographis redditum. Tomicus enim comitem Vrgellensem cum fuisse tantum, & sine prole diē suum extremum tradit clausisse. Petrus autem Carbonellus hunc Ermēgandum plane ignorasse videtur. Primū enim comitem Vrgellensem nobis proponit Suniarium Vuifredi Pilosi filium, atq; ante hunc nullum ait fuisse aliū comitem constitutum. De Emporitanorū autem comitatu vterque nihil scriptum reliquit. Neutri plane visus est Ermen-gaudus hic comes Emporiarum extitisse. At verò Gallicæ historiæ id attestatur Caroli Magni temporibus, & Ludouici eius filij comitem Emporiarum Ermen-gaudū fuisse. Annonius enim libri quarti cap. 99. de hoc Emporiarum comite Ludouico Caroli Magni filio rerum tum potentia, & facinus quoddam præclarū patrante sic est loquutus: Mauris & Cor-gica ad Hispaniam cum multa præda redeuntibus

deuntibus Irmingarius comes Emporitanus in Maiorica insidias posuit, & octo naues eorum cepit, in quibus quingētos, & eo amplius Corsos captiuos inuenit. Id autem nostri Ermēgaudi facinus Blōdus quoq; referens his verbis nobis exponit: Interim Saraceni Affricā ad Cartaginem incolentes cum Italiae insulas, per Ambulach Hispani gentis suæ regis pacem quiescere molesto ferrēt animo, Corsicam inuaserunt. Hos facta ingenti præda onustos Hispaniam versus nauigantes Ermengarius comes Emporitanus, qui Maioricam pro rege Italico gubernabat aperto aggressus mari fudit, & nauibus eorum octo interceptis quingētos Christianos, qui capti ducebantur, liberauit. Et quidem quem hi Ermengarium, vel Irmingarium nominant, nostri appellant Ermengaudium, vulgò Ermengou. Cumq; a Carolo Magno creatus comes Emporiarum longo tempore postea vixerit sine prole obiisse credendus est, quē admodum nos ter tradit Tomicus. Etenim, qui deinceps post Ermē-gaudium

gaudū factus comes Empotiarum fuit, neq; filius, neq; cognatus huius fuisse asseritur? Sed Vgo Pontius quidem fuisse traditur, cuius posterii nomina hæc longo tempore retinuerunt. Sic & comitatus Vrgellensis, quem Tomizus eidem Ermengaudō tribuit, & verisimile quidē est illum ante comitatum Emporitānū hunc Vrgelli comitatum habuisse: non ad prolem vllam, neq; ad cognatum aliquem huius Ermengaudi peruenit. Etenim Suniarius Vuisfredi cognomento Pilosi filius comes factus post mortem huius Ermēgaudi a nostro Petro Tomico dicitur. Quod quidem verisimile appareret. Etenim, cum duo huic Suniario faciant ex filio suo Bōrrello nepotes, minori natu comiti Vrgellensi creato Ermengaudi factum fuit nomē in memoriam scilicet primi comitis Vrgellensis Ermēgaudi: Et cum natu maior Raymundus Bōrrellus comes creatus fuerit Barcinonis: hic natu minor Ermengaudus nominis huius secundus omnem posteritatem in comitatu succedentem habuit nomi-

ne Ermengaudi nuncupatam. Et si quis nunc roget, cur, cum primus Ermengaudus ex eorum familia erat, quæ nomen habebat a monte quodam Catheneo, idem Ermengaudus, tametsi prole orbatus, ad suos tamen gentiles, & agnatos hos comitatus redire non curarit: respōsum Petri Tomici consideret asserentis Comitatum Vrgellensem, cum Ermengaudus sine prole ex viuis excederet, ad comitem Barcinonis Vuisfredum cognomento Pilosum pertinuisse. Verum nō deerunt, qui id pernegent, sed potius ad regem Francorum asserentius creandum comitem spectauisse. Etenim si ius Vuisfredi ipsius fuisset, comes Emporitānus ad eundem modum factus aliquis ex liberis Vuisfredi extitisset. Hoc autem haud quaquā ad eum euenit modū. Etenim Hugo Pontius, qui reperitur post Ermengaudū comes Emporitānus, forte quia proles alia præter comites constitutos illi non fuit, nihil cognationis deprehenditur cum hoc Vuisfredo habuisse. Præterea Phridericus Bernardi il-

lius, qui ante Vulfredum comes Barcinonis extiterat, filius cur Petrelatensis comes creatus a Carolo Caluo fuisse, si ius omne comitatum prædictorum ad Vulfredum cognomine Pilosum iure illo pertinuisset? Creabat certe francorum rex comites: sed cum Vulfredus multum apud francorum regem posset, facile obtinuit, ut ad suos filios hi comitatus bona ex parte redirent. Qui verò de familia erant Montis Catheni, cognati nimirum Ermengaudi huius comitis, cum tantum apud illos reges non valerent, suis præfecti castris, aut oppidis titulum baronis longo tempore habentes inter nouem barones primum locum dignitatis obtinuisse sunt semper existimati. Et verò comitatus quando fuerint nouem facti non facile dixerim. Etenim variatum fuisse inter scriptores nostros antiquos hunc numerum comperio. Nam liber manuscriptus inter libros bibliothecæ templi maximi Barcinonensis repertus constanter asseuerat non comites nouem, sed duodecim potius in Catalonia excelluisse.

Princi

Principatus autem non regnum, non ducatus, non Marchionatus Cataloniae propterea fuit dictus; quoniam comites quotquot erant, principes Cataloniae omnes erant, omnes potestates esse dicebantur, pares erant, vnus in alterum nihil habebat imperij, ab vno ad alterum non erant appellationes, non erant recursus, sed potius ipsum ad Francorum regem. Quam obrem hi comites concordēs esse et inter se vnam potissimam rem spectabant, Saracenos ut quam maxime procul a se abigerent, ut se inuictos contra hostes præstarent qualescunq; Barcinonensem ergo comitem in bellis summum imperatorem habebant: pacis verò tempore horum quisque suo in comitatu supremus erat princeps. Catalonia ergo, quæ primum pars quædam erat regni Aquitanici, & Marchia Hispanica regis Aquitanorum vocata, principum horum, ac comitum vocatorum facta prouincia nomen principatus ex eo quidem obtinuisse est existimanda, & per se pedetentim a regibus Francorum neglecta, propter

pter concordiam principum consequi
ta fuit, vt comitem Barcinonensem ha-
bēs quoddam veluti caput vnum quod-
dam per se esset corpus, vna quædam re-
spública, quæ generale Cataloniae est a-
quam longissimo tempore vocata. Sic
ergo comes Urgellensis, comes Palearē-
sium, comes Sardanig, comes Bisulduni,
comes Emporiarum, comes Rossellio-
nensis, cum comite Barcinonēsi, cumq;
suis Vicecomitibus, Comitoribus & Va-
suatoribus, ac militibus, necnon & cum
inclytis Baronibus cōcordi animo prin-
cipes Cataloniae effecti aduersus omniū
hostium impetum instrūctissimi Dei op-
timum maximi beneficio maximopere vi-
guerunt. Erat autem vniuersa hæc pro-
uincia, & initio cum solum vsq; ad flu-
men Rubricatum extendebatur, & cum
postea ad fines vsq; Valentia, ac Arago-
niae ampliata fuit; erat, inquam, illa qui-
dē vniuersa vna ratione in episcopatibus
suis diuisa, erat & ratione altera in suos
distributa comitatus. De his autem distri-
butionibus cōsequenti libro prolixius a
nobis

nobis est agendum. Quamobrem nunc
comites, qui floruerint in hoc principa-
tu, annotasse contenti ad alia præstringē-
da properemus. Horum autem vnum vi-
detur maxime dignum explicatu, cur sit
familia comitis huius Ermengaudi cog-
nomen consequuta a monte quodā Ca-
thenco. Et quoniam a monte illo Cathenco
cognominata in initio, a monte Catheno
postea fuit nuncupata, deinde verò a
Monte Cathano, & tandem de Monca-
tha, & nunc vulgo, de Moncada. Et mōs
quidem Catheneus in Germaniane fue-
rit, an alibi, dicere non habeo. Castrū ta-
men extructum super quēdam bene ex-
celsum collem distans a Barcinone vr-
be per millia passuum septem in regio-
ne Vallensium nomen hoc a longissi-
mo tempore obtinet vt castram mon-
tis Catheni dicatur. An verò castrum
hoc nomen habuisse sit existimandum
a comitis huius cognato aliquo, an iam
olim Gotorum, & Saracenorum tem-
pore illi colli huiusmodi fuerit nomen,
nos plane latet. Quod si in Germania
hic

hic monserat, nomēq; huc delatum est per primum illum, qui cum Angerio veniens princeps, & dux omnium in obsidione vr̄bis Emporiarum Catalaunorū factus fuit. Sed cur non credemus hunc mōtem Catheneum in Pyrenæo aliquādo saltu vocatum fuisse? Cur non existimabimus Catalaunorum dūcem Cathenis quibusdam contra impetus hostium montis quasdam partes muniuisse? cum præsertim extent adhuc armillæ quædā ferreæ in collibus quibusdam, vt ex eo propugnandi, & muniendi montis genere huic familiæ factum sit nomen. Et verò hæc habeant sese quocunq; libuerit modo: familię tamen nomen semper celeberrimum extitit, & extat etiam nostra ætate omnium familiarū celeberrimū. Sed cur cum in Pyrenæo fuerint Pōpeitrophæa, & armillæ ferreæ ex eo adhuc in rupibus appareāt, & cathenis trophæa indiguerint quibus in illis armillis conseruarentur, cum constet Catalaunos cū suo dūce in Pyrenæo confedisse: cur, inquam, dux ille a monte illo Catheno no-

men

men su missi non existimabitur?

CAPV T. 19.

DE reliquis autem familijs nouem herorū qui in Catalonia Barones sunt dicti, disputari etiam ad eūdem possēt modū: vtrum monti, ac castro inibi extructo baro nomen Pinosij dederit, alibi item Ceruilionis, alibi Herilij, alibi Ripellorū, alibi Angulariæ, alibi Ceruariæ, alibi Ma raplanæ, Alibi Alemani: an vero cū hæc nomina antiqua iam fuerint ante Saracenorum aduentum, Barones illi domini facti horum castrorum ex illis suas accepere cognominationes. Et quidem familia Alemani rem hanc videtur facere omnem extra controuersiam. Etenim primus auctor huius familiæ Petrus Alemanus neq; nomen vlli castro à suo fecit nomine, neq; ipse ab vlllo castro nomen accepisse cognoscitur. Nullum enim castrum, nullus locus Alemani nomen habere, aut habuisse in vniuersa Catalonia

M

inuenitur

inuēitur. Et Petrus ille Alemanus dominus fuisse legitur oppidi Guimerani, Castri ferrantis, & Populæ ferrantis. Præterea traditur ab eisdem nostris historiographis, qui eum venisse ante cum Augerio dicunt, profectum ex Alemania in Galliam aduenisse cum illis, qui suppetias latum venire Vuisfredo cognomento Piloso, cum venit Vuisfredus ex Gallia ad recuperandam a Saracenis Cataloniam. Quamobrem non videntur omnes hi barones cum Augerio aduentasse ac nomina sua castris quibus præsidebāt dedisse. Quaquidem de re cum alibi sit a nobis exactius disputandum: satis fuerit hæc præstrinxisse hunc in modū. Et verò, vt ad negotium nostrū regrediamur, ex his baronibus, aut ex nouem primis auctoribus harum tam celebrium familiarum Petrum Alamanium, cum primū huc venerit, non facile dixerim Catalanicum fuisse. Nomen enim illius id me facere omnino prohibet. De reliquis vero potest in vtrāq; partē ex æquo copiosa institui disputatio. Sed vndecunq; pri-

mī illarū familiarū sōtes emanarint: progenies certe quidē, & familiæ sese Catalaunorū cognomine maximopere nobilitarunt. Etenim cū prouinciales alicubi in Catalonia nomē locis fecerint, alicubi Sardi, illę familię non alio quā in Catalaunorū nomine, eminuerunt. Sed obijciēt fortassis hoc loco quispiā: si Catalauni Pyrenæū saltum solū habebant, & Emporitaniū tractū, Goti autem Galliæ Narbonensis reliquas Cataloniae partes: qui fieri potest, vt barones Ceruarix, Angularix, Ripellarū, Ceruilionis, Mōtis catheni, Pinosij, Mataplanæ, quæ loca neq; saltus Pyrenæi erant, neq; tractus Emporitani, sese in nomine Catalaunorū tam magnifice redderēt apud omnē posteritatem cōmendabiles? Cur non potius id factū fuisse putabitur in Gotorū nomine ac proinde Gotalanorum? Respōdemus Gotos plerosq; defecisse a rege Fræcorū Ludouico, cū rebellauit Visigot⁹ ille Ayzo, præter Bernardū comitē Barcinonē. Catalaunos verò Pyrenæi saltus, & Rhostagnū Gerundę comitē cū Ermēgaudo.

& toto tractu Emporitano in fide vsq; perseverasse: vnde Catalauni nomē perpetuum fidelium conseruasse tradūtur. Et ex ea re euenit, vt ab alijs Cataloniæ partibus exturbatis infidelibus Gotis Catalauni sese per totam Cataloniam effunderent, & vniuersæ huic prouinciæ Cataloniæ nomen darent: in hocq; proinde nomine sese illi barones tam laudabiles efficerent. Verum enimvero declarandum hoc loco, notumq; reddendum videtur, cur hi barones, alij comites, alij vicecomites, alij comitores, alij vassallos, alius magnus comes stabularius, alij magnus senescaldus sint in Catalonia olim vocati. Id enim, si non aliunde, quā ex Aquitania profluxerit, maxime notū videtur factum nostros maiores nō fuisse alios quam Aquitanicos Catalaunos. Et quidem Baronis nomen negari non potest latinam vocem esse, verum quæ apud M. T. Ciceronem in hac significatione non accipi soleat. Quid autem vere Baro sit apud illum Romanæ eloquētiæ fontem facile dici non potest: vulgo

tamen

tamen baronis nomē præclaro cuilibet viro accommodatur. Et duplex est huius dictionis significatio, vna quidem communis, altera verò particularis. Et verò communi vocis huius significatu duces, comites, vicecomites, marchiones, & alij viri primarij Barones vocantur: idq; duplici modo, altero quidem, quo Baro nihil aliud esse creditur, quam vir alicuius excellentis dignitatis, altero verò quo subditos respicit. Atque ita quicumque imperium in subditos exercet, vassallos vulgò dictos, Baro ille quidem solitus est appellari. Hoc igitur imperium cum in suos clientes vassallos vocatos, & duces, & comites, & vicecomites, & Marchiones, quin & reges exercent: Barones propterea dicuntur omnes hi esse. Locus autem in quo imperium hoc exercetur siue castrum sit, siue oppidum, siue vicus, seu pagus Baronia dictione generaliter appellatur; particulari verò aut ducatus, aut comitatus, aut marchionatus. At verò particulari significatione baroniæ nomē titulus est quidam inferior

titulis comitis, vicecomitis, Marchionis,
 & ducis. Cū enim imperiū, & iurisdic-
 tionem habet aliquo in loco quispiā in cliē-
 tes aliquos, vassallos vulgo dictos, parti-
 culari vocis huius significatu, cum neq;
 sit dux, neq; marchio, nec comes, nec vi-
 cecomes, baronis titulum obtinet, & ter-
 ritorium, seu locus huius imperij Baro-
 nia particulari significatione quoq; ap-
 pellari solita est: præsertim si regis, aut im-
 peratoris, aut alterius principis diploma-
 te hunc titulum, aut dignitatem est con-
 sequutus, aut alioqui id a rege princepe-
 ue alio traditum alicui, emptum aut do-
 natum, aut ratione alia fuerit acquisitū.
 Sic habere videmus sacrum imperium
 suos duces, suos marchiones, suos comi-
 tes, suos barones, ac suos etiā milites, vt
 dignitas & titul^o intelligatur militis quo-
 que esse. Sic regnum Aquitanix ducatus
 interdum nomen obtinēs suos illos no-
 uem habuit comites, suos vicecomites,
 & suos barones. Quare cum Catalauni
 ex Aquitania profecti pari dignitate pro
 suis præclaris factis fulgere cuperent: a
 franco

Francorum rege consequerentur, alij qui-
 dem vt comites crearentur, alij verò vt
 baronis solum ferrent titulum. Et illud
 quidem inter comitatum, & Baroniam
 particulari significatu acceptam inter-
 est: quod baronia intra fines sit alicuius
 comitatus, comitatus verò non sit intra
 fines baroniæ vilius. Etenim cum sit tota
 Catalonia vel in nouem, vt plerique au-
 tumant, vel in plures, aut pauciores co-
 mitatus a Regibus Francorum distribu-
 ta: Baroniæ intra fines aliquorum comi-
 tatum continebantur, & propterea ge-
 neralis iurisdictio comitum erat, parti-
 cularis verò baronum. Quare nō baro im-
 perium habebat in comitem, sed comes
 in Baronem: & Baronem in bellum eun-
 tem non comitabatur comes, sed e con-
 trario comitem Baro comitari teneba-
 tur. Hoc autem titulus baronis illis præ-
 stabat, vt loci tellus vniversa nullam præ-
 staret seruitutem, sed prædium liberum
 esset. Iuris consulti autē francum alodiū
 id genus prædium vocāt. Seruitutes porrò

duplicis sunt generis, aliæ enim sunt Emphiteuses, aliæ verò fæuda. Barones ergo ipsi, vt barones, neque Emphiteutæ cuiuspiam erant, neq; fæudi ratione cuiquam seruiabant. Baronibus verò multi erant Emphiteutæ, multi etiam (vt vulgus loquitur) feudatarij. Et Emphiteutæ quidem census præstant: clientes verò, seu feudatarij bellicas quasdam seruitutes. Vt igitur principes, & potestates Catalonia, hoc est comites illi antiqui, quorum Catalonia principatus erat, in francum allodium, seu allodium suos comitatus obtinebant: sic & Barones sua prædia, hoc est suas baronias. An verò hic titulus Regis Fræcorum munificentia antiquis, & nouem illis decætatis heroibus sit tantum concessus, an verò comitum quoq; aliquorum largitionibus incertū plane est nobis, tametsi Tomicus Carolo Magno largitiones huiusmodi tribuat. Vt enim falsus fuit in eo, quod dixit pares factos barones potestatibus: sic & falsus mihi videtur in creatione baronum horum, cum dicat eam soli Caro-

lo Magno esse acceptam ferendam. Petrus enim Alemanijs ab ipso Tomico vnus ex nouem fuisse traditur. At hunc tempore Vuifredi Pilosi venisse dicunt, atq; huius comitis beneficio factus baro est existimandus. Quod vero hi barones pares potestatibus non fuere manifestū est. Atrocijs enim criminum punitio comitum tantum fuit, vt nostrę leges antiquę declarant. Et verò num initio Barones per sese criminum puniendorum potestatem habuerint vllam, venire potest in controuersiam. Etenim Guillelmus Raymundus a Monte Catheno in suo territorio, seu baronia beneficio comitis Barcinonensis potestatem fuerat consequutus criminum puniendorum vique ad mutilationem membrorum. Id autem diploma penes nos aliquādo fuit. Quod, cum in primo horum baronum deprehendatur, nō erit difficile in reliquis simile fuisse existimare. Et in comitatu quidem Vrgellēsi fuere barones Ripellarum, Angulariæ, & Ceruaniæ: in Barcinonensī verò barones Ceruilionis & Montis

& Montis Cateni: in Palearensi verò Baro Herillij: baro verò Mataplaz ad comitatum Sardanix pertinet. Baro autem Pinosij in initio ad Vrgellensem spectavit: sed quoniam Baro quoq; Mataplaz factus non multos post annos fuit is ipse Pinosij baro, comitem Sardanix solitus est sequi. Petras verò Alemanius si Baro Guimerani tantum fuit, comitē sequutus fuit Vrgellensem, nisi malumus sequutum fuisse Barcinonensem: id enim non omnino nobis est certum. Neque etiam illud constat satis bene, quando reges Aragoaum aliquibus horum baronum imperium omne, omnemq; iurisdictionem vel vendiderunt, vel sunt elargiti. Etenim ex eo tempore quo reges hoc facere cœperunt, qui loca emerunt cum omni iurisdictione se pro baronibus habere sunt soliti: cū alioqui veri barones non sint, nisi qui titulum hunc regia largitione id expresse designante consequuntur. Sed num præter novem illos alij vlli olim extiterint, non erit abs re quærere. Et vero publica quædã acta perantiqua

depre

deprehensa sunt, quæ ostendunt in familia eorum, qui vocantur a scintillis primum auctorē eius familix a Carolo Magno dominū fuisse creatū castri de Scintillis. Et in familia eorum, qui cognominantur a Crucillis reperitur Gilabertus quidam dominus multorum locorū vel tempore Caroli Calvi, vel Caroli Magni extitisse. Qui porro sunt de familia Iosa, dominium dicuntur consequuti fuisse iam a tempore Caroli Magni Castri Iosæ, quod castrum nunc est eorum, qui dicuntur Pinosij; Castrum vero Pinosij, vnde hoc nomen fuere illi consequuti, est hoc tempore ipsorum Iosarum propter quandam permutationē olim inter eos contractam, & peractam. Quare non fuerit piaculum opinari præter novem illos inclytos barones aliquos alios olim extitisse. Et d̄ baronibus quidem hæc pro argumentum huius loci sufficiant: alibi reliqua tradentur.

CAP V T, 20.

Ve

V notum autem factum a nobis est, quid sibi baronis velit nomen: sic & nomen comitis venit excutiendum ad eundē modum hoc loco. Et comes quidem apud Latine loquentes is est, qui it cum aliquo, quasi comiens, id est simul iens, & alium vt ducem sequens. Dux porro is est, qui aliquem ducit. Ducere autem, & trahere differunt, vt volentes, & sponte sequentes ducamus: trahamus autem inuitos, & sequi nolentes. Sed hæc duo nomina ducis, & comitis in alia significata abierūt. Dux enim exercitus est, qui omnibus imperat militibus: Comes autem alicuius oppidi potestas est, aut alicui generi hominum, aut negotiorum ius dicēs. Sic enim potestas Tolosæ comes aliquādo dictus fuit; sic comes stabuli est, qui ius dicit in bello equitibus; & comes sacri palatij is erat, qui negotijs palatij præfectus erat. Et comes quidē ad ducē refertur: refertur & ad principē qualēcunq;. Quoniam igitur comites, iudiciū legati, præfecti, quæstores cum magistratibus

tibus missi in prouincias ius dicebant: sic euenisse creditur, vt, cui committitur iurisdicō ab aliquo principe, comes sit cæptus cum honorifico quodam titulo appellari: id autem contigisse maxime deprehenditur Imperatorum iam Constantinopolim habentium pro sede sua temporibus: quorum ad exemplū multi deinceps reges suos comites fecisse dicuntur. Sic Theodoricus rex Romanorum tempore Leonis imperatoris, & consequentium imperatorum apud Cassiodorum multos comites habuisse in urbibus reperitur. sic & Reges alij vel Francorum, vel Gotorum & in Gallia, & in Hispania suos habuisse comites in magnis urbibus a nobis leguntur. Ducis vero titulus ad eundem modum supremæ cuiusdam dignitatis introduci cœpit. Etenim cū Imperatores Constantinopoli confidentes suos Exarcos crearunt, reges in sui regni partibus præcipuis, suos duces constituebant. Et ducum quidem erat militare supremum imperium: comitum verò munus erat iudicādi, & pacis opera exequēdi.

di. Quamobrem dux vnus comitibus
cōpluribus solitus erat imperare. Et cū
regna in aliquot ducatus distribui sole-
rent: ducatus ipsi in comitatus diuidebā-
tur: comitatus porro in vicecomitatus,
Senescalias, ac baronias, ac hañalias. Du-
catus igitur Aquitanix cum Regis no-
mē accepisset: placuit, vt Catalonia pars
regni Aquitanix facta suos comites ha-
beret, & tota in comitatus esset distribu-
ta. Hi vero nouem fuisse dicuntur: An au-
tem pauciores fuerint incertū est. Et ex
comitibus alij quidem temporarij erant
hoc est ad tempus quoddam constituti:
alij vero dum vita comitum superstes es-
set: alij autem, & in vitam suam, & poste-
rorum omnium, atq; in perpetuum co-
mites fiebant. Et ex his comitibus perpe-
tuus alij in seruili quodam fæudo consti-
tuebātur: alij vero in fæudo quodam ge-
neroso, ac nobili, quale fæudum dicunt
fuisse comitis Vulfredi cognomento Pi-
losi. Qua quidem in re non videtur au-
diendus esse noster Petrus Tomicus, qui
asserit a Carolo Caluo Francorum Re-

ge dono accepisse nostrum comitē Vui-
fredum vniuersam Catalonia, eiusque
factum dominum perpetuum, ac supre-
mum. Quod si verum esset, nō ille comi-
tis titulum, sed regis sumpsisset: Neq; per-
misset, vt in actis tabellionum tempus
regum Frācorum semper apponeretur.
Etenim longo tempore, quæ fiebant in
Catalonia, regum Francorum annis desi-
gnabantur. Neq; præterea ad Francorū
reges factæ fuisset ab vllis Catalanis pro-
uocationes, seu appellationes. Præterea
cui oportuisset tres fieri concordias, &
transactiones inter Barcinonensem co-
mitem, & Francorū regem, qui ius feu-
di a comite Barcinonensi requirebat: si
non in fædali iure vllō Barcino regum
erat: Sed Petro Carbonello fidē habea-
mus. Hic enim Vulfredum cognomen-
to Pulosum lege fæudi generosi, ac nobi-
lis comitatum Barcinonensem a Caro-
lo Caluo in perpetuū accepisse & tradidit,
& quo instrumento publico id constat,
ostendit. Et cum Barcinonenses hūc pri-
mum comitē comitū suorū constitunt:

de reliquis comitibus Barcinonensibus illud solum videtur adiendum, eos ex nutu Francorum regum solitos fuisse dependere, non aliter atq; nunc dependēt hi, qui dicuntur proreges, locumtenentes, generales, ac gubernatores. Quamobrē quomodo se habuerint illi primi comites Emporiarum, Aufonæ, Gerundæ, Petrelatæ, Paleariensium, Vrgelli, Ceritanæ seu Sardonæ, Rossilionis, Bisulduni, haud certo quidem possum definire. Crediderim tamen primos comites ex nutu regum Francorum dependisse. Mox adductos fuisse reges illos, vt lege nobilis fæudi hos comitatus tradiderint. Tametsi ex his aliquos dixerim cum aliis alijs à comite ipso Barcinonensi iam fere vniuersę Catalonię dominatę creatos fuisse. Comitatus enim Bisuldunensis a comite Mirone videtur institutus: is enim filium suum Olibanum cognomento Cabretam traditur creasse comitem Bisuldunensem, ac Ceritanū. Olibanus verò ex filijs Bernardum maiorem natu comitem reliquit Bisuldunensem:

nensem: Vulfredum verò aut Vulfredū minorem natu comitem creasse dicitur Ceritanæ. Id tamen an per Regem Francorum impetrauerint, an verò ipsi per se egerint, nō est nobis adhuc certum, atq; exploratum redditum. Nihilominus tamen cum Bergadanum comitem, cum Minorisensi creatum postea legimus a Barcinonensi comite, & a comite Ceritano: cur non & illos quoq; creatos a comite Barcinonensi tum existimabimur? Certe, si coniecturis in hac re vllus est locus, vidētur comites Catalonię caput habentes Barcinonensem comitem sic se habuisse, vt regem Francorum potissimum respexerint, quamdiu bene in Gallia inter filios regum conueniebat. Verū cum turbati res Francorum ceperunt, Catalauni comites vnam rempublicam habentes, & concordī animo commūne bonum Catalonię principatus prouidentes facile obtinuerunt, vt veluti reguli quidam absoluti suis in comitatibus singuli horum essent. Et comes quidem Barcinonensis inter hos maximopere eminerebat

minebat, cum propter vrbis Barcinonis excellentiam, tum verò propterea quæd vrbis Minorisa comitatus Aufonæ, & Gerundæ eius comitis erant. Comites vero Bisulduni, Ceritanæ, & Vrgelli ex comitis Barcinonis cognatione, & familia prodierant. Comes autem Palearensiu, Rosellionis, & Emporiarum si non eandem cognationem, & sanguinis vinculum cū hoc comite habebant, a concordia reipublicæ Catalaunicæ gubernatione non recedebant. Quamobrem Borrellū comitem Suniarij filium, cum vrbem Barcinonem amisisset, ad eam recuperandam illi suppetias omnes tulerunt: Et Raymūdam Berengarium huius nominis primum ad tam præclaras res gerēdas, quas ille cum tanta laude gessisse traditur, nō desituerunt. Et quanquam reperiantur frequenter causæ Catalaunorum olim in Galliam, hoc est in Aquitaniam adductæ fuisse: comites obtinere postea, vt nulla causa extra suum comitatum egredieretur. Vbi verò rex Francorum cum Barcinonensi comite contendere cepit,
& tran

& transactionibus quibusdam euicit Barcinonensis comes, vt ius omne regum francorū ipse deinceps obtineret, ex eo tempore causæ ex alijs comitatibus ad comitem Barcinonensem per prouocationem adductæ fuerunt: sic multa iura regia, quæ regalæ vocantur, ad hunc ipsum comitem pertinuerunt. Ita tandem Barcinonensis comes totius Cataloniæ princeps, & potestas suprema euasit. Et de singulis quidem Cataloniæ comitatibus nunc non est locus agendi: Quæ verò in communi dicenda erant, hæc quidem possunt satis multa videri. Quamobrē ad vicecomitū tractatū accedam⁹.

C A P V T. 21.

Vicecomes, & proprator; sic procomes dicendus erat: sed euicit loquēdi vsus cōmunis, vt vicecomes dicatur is, qui comes nō est, sed vices gerit comitis. Et verò cū in Aquitania comites suos vicecomites haberēt, ad illorū exēplū Catalani

comites vicecomites quoq; habuere. Et tempore quidem quo ex nutu regio comites urbibus dabantur, vicecomites ab eisdem francorum regibus verisimile est solitos fuisse creari. An verò a Carolo cognominæ Magno nostri nouem vicecomites tum sint facti, quãdo factos Petrus Tomicus tradit, venire potest in disputationem. Nam cum ex fama prisicorum hominum in hanc opinionem nostræ gentis homines adducti sint, vt fidè his, quæ narrat Tomicus, habeant: videtur satis firma hæc de nouem vicecomitibus sententia. At verò cum ex illis nouem procomitatibus, vicecomitatus, scornalbouis nullo vmquam tempore extitisse deprehendatur: procomitatus vero Agerensis multis sæculis post traditur ab ipso Petro Tomico institutus esse post hoc nouem Caroli ipsius Magni: reliqui etiam vicecomitatus prædictorũ nouem, si fundationes ipsorum in actis antiquis spectantur, multò post Carolũ Magnum reperientur cõstituti: certe quidem non est, cur vereri debeamus in cõ

trariam

trariam sententiam accedere. Quamobrem liberam facientes potestatem opinandi vtrum libuerit: solum, quæ in vtrâque partem adferantur adnotare constitimus. Et initio quidẽ ex publicis scripturis vicecomites eorundem oppidorũ reperivntur fuisse facti, quorum oppidorum comites aliqui creati erant. Quamobrem filij comitum natu maximi vicecomites aliquando fuere, si Vicecomes alius nullus extabat oppidorum eorundem, quorum oppidorum comites parentes erant. Prouidisse enim videntur reges Francorum, cum alicui oppido comitem creabant, vt vicecomes etiam illi eidem oppido adesset. Quamobrem Barcinonensis Vicecomes antiquis frequenter in scriptis legitur: Vicecomes itẽ Gerundæ, necnon & Vicecomes Tarracônæ. Udulardus autem Vicecomes Barcinonensis fuisse reperitur in nostris antiquis legibus illis, quæ vsatici Barcinonæ vocantur: Pontius autem Vicecomes Gerundæ: Tarracônæ verò Vicecomes Berengarius quidam, & Vicecomes Bar

cinonis quidam Arnaldus Mironis fuisse etiam leguntur in donatione Berengarij Raymundi Tarracenis vrbis, qua eã dono dedit Berengario Vicensi episcopo creato Tarraconensi ab Urbano secũdo pontifice maximo. Quare tamen non a lia nobis publica instrumenta hæcenus occurrerint; quæ tamen reperienda spero, non verebor ad eundem modum Vicecomites fuisse olim Emporiarum, Bisulduni, Rossellionis, Vrgelli, & Palcarẽsium asserere. Et titulus hic omnia vicecomiti tribuebat, quæ erant comitis, cõite tamen absente: præsentem verò comite multa quædam vicecomitis erant ipsius iura. Nam in bello præsentem ipso comite id erat comiti Vicecomes, quod regi magnus comes stabularius. Quare vicecomes Cardonæ cũ Barcinonensis comes Rex Aragonum factus fuit, magnus comes stabularius vocatus semper nostris in Historijs deprehenditur, cum alioquin per sese aliud nō esset ipse, quam Cardonæ Vicecomes. In eadem autem vrbe Barcinone præter comitem, & Vicecomitem

mitem quidam alius erat Magnus Senescallus, seu (vt nostriloquebantur) Senescalcus nominatus. Et hũc id esse vrbi credimus, quod extra vrbem erant oppidis vicisq; illi, qui a baiulãdo quodam baculo baiulini, Baiiui, seu baiuli nominati fuere. Iudex enim, seu præfes ordinarius in vrbe hic erat Senescallus, vt in oppidis, vicisue baiuli, ab hisq; prouocationes erant ad comitem, & eo absente ad Vicecomitem. Senescallus autem Barcinonensis ille baro erat, qui dominus castri Montis catheni existerat. Castrum autem nouum Barcinouis vrbis ad hũc pertinebat, & ad Baiulinum huius, seu baiulum, vt castrum vetus ad Vicecomitem, & ad Vicarium eius. Hæc autem constant ex his, quæ in regio Archiuo continentur. Et inter alia munera Senescalli hoc vnum, & valde insigne inter cætera fuisse reperitur, quod in singularibus certaminibus (quæ Græce dicuntur Monomachia duella vulgo) ad Senescallum pertinebat ius habendi, &

præstandi solum certaminis tutum viri-
que certatori: solum autem ipsum campū
certaminis vocare soliti sumus. Vox
autem Senescalli, cuius linguæ primum
omnium extiterit haud scimus, sed ab A-
quitania venisse ad nos Gallicę Historię
demonstrant. Aquitanix enim comites
suos vicecomites habuisse, ac Senescal-
los in vrbe, extra verò urbem in oppidis,
ac vicis suos baiulinos: **Quin** etiã & **Vas-**
si in Aquitania creati a Carolo Magno
leguntur. **Vassi** autem dictio cum dictio-
ne Senescalli **Gotorum**, & **Alanorum** vo-
cabula fuisse nobis apparent. Et **vassi** qui
dem illi videntur intelligendi, qui equi-
tatu præfecti erant, non quidem omni-
nam **Vicecomes**, aut **Magnus comes** sta-
lularius id munus obtinebat. Sed cum e-
quitatus in aliquot partes præcipuas, nẽ-
pe turmas distributus esset: unicuiq; par-
ti, seu turmæ **Vassi** ipsi præfecti erant, du-
ctoresq; proinde equitum sunt intelligẽ-
di. Cum ergo **duces**, **Marchiones**, **comi-**
tes, **vicecomites** **reges Francorum** crea-
bant in Aquitania, **Vassos** quoq; consti-
tuebant

tuebant. Horum autem alteri regij dice-
bantur, alteri vero dominici. Et regij qui
dem **vassi** erant, qui fidem regi dabant se
se in bello regi numquam cum suis equi-
tibus defuturos: dominici verò, qui non
regi, sed alicui domino hanc dabãt fidẽ,
nimirum aut comiti, aut vicecomiti, aut
alij cuius. Et verò ex vasso factus est **vaf-**
fallus. Is autem est, qui alicui dat fidẽ se
promptum semper fore ad militandum
cum suo domino, siue is comes sit, siue
Buro, siue alius dominus. Et **vassi** quidẽ
in Aquitania sic sunt intelligendi: in Ca-
taloniam verò comitores olim, & **Vassi**
fuere appellati. Sed comitoris nomẽ ma-
gis frequens fuit. **Vassi** autem per se non
audiebãtur nominari, sed in nominibus
tantum **Vassuassorum**. Erant enim **Vas-**
uassores **vassorum** id est comitorũ **Vas-**
si. Ex **vassis** **vassorũ** namq; dicti sunt cor-
ruptis dictionibus **Vassuassores**, quasi **vaf-**
si **vassorum**. **Comitores** enim, qui veri
vassi erant, id est equitum ductores, suos
habebat subditos alios **vassos**, id est equi-
tum particulares duces. Etenim decem
equites

equites ad vnum Vassum Vassorum, vassorem vocatum pertinebant; & multi Vassallos vnum comitorem, & vassum (superiorem habebant: Multi verò comitores vnum Vicecomitem observabant. Sumus ergo Imperator omnium in bellis in Catalonia post comitem Vicecomes erat. Præfæcti verò alii, aut equitum turmis comitores dicebantur in Catalonia: Vassi dicti in Aquitania. Vassi autem vassorum, & voce corrupta vassallos appellati decem equitibus præfæcti fuisse sunt intelligendi, vel saltem, ut minimum, quinque equitibus, ut leges nostræ antiquæ vssatici Barcinonis appellatæ manifeste demonstrant. Sic enim inquit leges hæ: Si quis interfecerit Vassallos, si quidem Vassallos ille quinq; milites habuerit multetur quintuplo eius, quo multandus est is, qui militem peremerit: quod si plures milites ille Vassallos habebat pro numero militum, quos habebat, maior debet multa ipsa esse: Militis autem occisor vnciarum auri costi duodecim multam patietur.

Si

Si quis autem occiderit comitorem duplam, multam soluat eius, quam solvere debet Vassallos interceptor. Occidens verò vicecomitem multam duplam numeret eius, multam, quæ ab interceptore comitoris est exigenda. Manifestum reddunt hæ quidem leges vassallos id esse apud maiores nostros quod in exercitu Romano erat Decurio. Apud illos enim pedes suos habebant Centuriones, & Centuriones suos præfæctos cohortis, & præfæcti cohortium iuos tribunos militum legionibus præpositos: Equites verò suos habebant decuriones, decuriones suos præfæctos turmarum, & præfæcti turmarum equitum suum magistrum. Et propter hanc rationem nominum dicebatur milites centuriani, & decuriani. Centuriani quidem cum per suos Centuriones pedes distinguebantur: decuriani vero cum equites distinguebantur per suos decuriones. Denique ergo equites plus minus clientes, seu vassalli erant, si sic mihi fas est loqui vni⁹ vassallos, id est decurionis. Duo 3. 4. aut plures vassallos vassalli erant seu clientes

clientes vnius comitoris. Comitor autē erat vnius seu turmæ, seu alæ præfectus. Duo verò aut plures comitores pro magistro equitum habebant ipsum vicecomitem. An autem cliētes, seu vassalli fuerint comitores vicecomitis, an comitis: certo dicere haudquaquam habeo. Mea tamen fert opinio & comitores, & vicecomitem clientes seu vassallos, seu fæudatarios, siue beneficiarios comitis omnes esse existimādos: quin etiam & interdum ipsos Vasuaffores. Vt enim dari possint comitores aliqui, quorum Vasuaffores clientes, seu vassalli extiterint: plerisque tamē Vasuaffores crediderim comitis ipsius clientes, beneficiarios, ac fæudatarios esse habendos. Milites verò haudquaquam: omnes enim cliētes erant suorum Vasuafforum, præter aliquos custodiae comitis, vicecomitis, aut comitoris destinatos. Est ergo Catalonia intelligenda olim sic fuisse distributa: vt tamquam principes & potestates supremas suos ipsa haberet comites. Quare tota in comitatus certos erat distributa, nihilq; prop-

terea

terea erat in Catalonia, quod non ad alium quem illorum comitatum pertineret. Comites deinde suos habebant Vicecomites seu procomites: ad hos autem aliqua bona pars comitatus pertinebat ratione fæudali, vt dici solet, a comite illis assignata. Præter vicecomitem autē habebant etiam comites suos comitores, quibus etiam pars comitatus alia eadem ratione tribuebatur, & ultra hos habebant quoq; suos vasuaffores suas partes habentes dicti comitatus. Sed hi omnes in bellis ductores erant suorum ordinū: Ordines verò horum ex equitibus constabant: equites autem non erant ab alijs regnis quærendi, sed potius in comitatu nutriendi. Quamobrem qui volebat dignitate fulgere Vasuafforis, eum habere oportebat equites decem, aut plures, & vt minimum quinq;. Hi porro equites vel Castellani erant Vasuafforum, vel aliqua prædia habentes in fæudali lege a Vasuafforibus, vel stipendium a Vasuaffore accipiebant, vt se, suosq; equos alerent quā commodissime. Sic audimus in multis

locis

locis aliqua prædia vocari Cauallarias. Sed nõ soli vaſſallos huiusmodi equites habebant. Nam & comitores, & vice comites & comites ipſi ſuos quoq; equites ſæudetarios, ac clientes, ſeu vaſſallos prædijs, aut caſtellis honorificis donatos nutriebant. Quin & ex illis inſtytis baronibus pleriq; ſuos aiebant equites ad bella, ſua illis prædia ſeu fæuda tradêtes. Sed dixerit quiſpiam hoc in loco comitores ipſi nonne dicēdi ſunt illi barones inſtyti, quemadmodum Petrus Tomicus aſſeuerat? hic enim ait, nouē barones, quia pares erant poteſtatibus, & comites dici non poterant, quia non habebant ſufficientem agrum, qui poſſet comitatus vocari, vocati fuere, propterea quod haberent parem cum comitibus poteſtatem, comitores. Id ſi placet cuiſpiam Tomici inuentum non relictabor, neq; quemquam morabor, quin, ſi volet, ſequatur. Verum enim uerò me magis mouet noſtrorū iuriſconſultorum ſententia, & auctoritas, qui aſſerūt comitores olim nõ fuiſſe barones, ſed eos ipſos, quos nunc

nobiles

nobiles vocatos fuiſſe audimus. Quare nobilis a Scintillis, nobilis a Mōteclauſo, uulgò de Mōclus vocatus, Nobilis a ſanta pace, & reliqui, quos Tomicus ipſe nobis enumerauit nobiles, comitores fuiſſe ſunt intelligēdi. An hi ſoli? haudquidē, ſed hi cum multis, qui olim extitere, alijs. Sed quid cauſæ eſt, cur comitores prius dicti, nobiles poſtea maluerūt appellari? Id unde euenerit, facile cognouerit, qui animaduertet ante vnionē Catalonia, & Aragoniæ viguiſſe nomina comitorū: poſt vnionē uerò illam in itā, de ſiſſe pedentim celebrari nomen comitorum, & introduci nomē nobiliū. Cauſa enim ſic in promptu erit. Nam facile eſt videre apud Aragonenſes Nobiles id fuiſſe in bello, & in præſectis Alarum, ſeu turmarum ducibus, quod erant in Catalonia comitores. Mixti ergo Catalani Aragonenſibus nomen Aragonenſium maluerunt, quam ſuum obtinere: nam ſi privilegia nobilium Aragonenſium quam magna erant ſpetentur: mirū nõ uidebitur, quòd nobilis

nomen

nomen, comitoris sit nomini prælatum. Cum præsertim Nobilis ipsum nomen per se magis sit plausibile, & honorabile. Sed occurrit, quod rogem: nouem barones erāt ne olim maioris dignitatis, quā comitores, aut nobiles, an minoris præheminentia? Respondeo difficile esse id definire. Interdum enim barones reperiuntur fuisse in aliquibus bellis comitores, interdum tantum auxiliares. Et cum leges nostræ antiquæ id omnino non definiant: nobis non videtur præscribendum. Quamobrem quæ vox sit comitoris, unde potuerit emanare ostendamus. Et verò Græcū etymō a nobis adferri non poterit multis, (at scio, placere: nihilo tamen secius græcam adducam etymologiam. Cum enim in exercitibus Græcorum, qui ordines ducebant, Cosmitores reperiuntur appellati; quare a cosmitoribus non dicam dictos fuisse nostros comitores, id est nostrarum turmarum ductores? Sunt autem turmæ terdeni equites. Vassallos ergo decē equitum ductores: comitores autem triginta equitū,

& trium

& trium Vassallos rectores sunt intelligendi. Hi porrò in initio dicti Vassi in Aquitania, cosmitores, & deinde comitores maluerunt apud nos in initio nominati: quemadmodum postea relicto nomine comitorum Nobiles vocari etiam eis fuit libitum. Sed qui malū, inquit quispiam, nomen Græcum Cosmitoris nostris maiorib⁹ placere potuit? Quoniam innumera sunt vocabula aliæ græca in nostro sermone huiusmodi, quod alias D. O. M. bene iuuante sumus demonstraturi. In Aquitania enim idioma Græcum olim viguisse ex optimis auctoribus fiet quam manifestissimum.

C A P V T. 22.

Vorum autem gratia hæc tam multa a nobis proximè enarrata fuerunt. sunt huiusmodi, vñ nostri nimirum maiores alitūde quam ab Aquitania huc demonstratur non transmigrasse, & non alij existimentur

O

mentur fuisse, quam Catalauni Aquitanici. Hæc autē ita se habere nomina vassorum, Vassuassorum, comitorum, Senescalliorū, Baiulorū possunt quā apertissime ea ostendere, & confirmare. Vnde enim Vassi, vnde Vassuassores, vnde comitores, Senescalli, baiuli peruenire, quam ab Aquitania ad nos potuerit? Rursus si ab Aquitania, qua ratione, quæso, alia, quam si maiores nostri Catalauni Aquitanici putentur extitisse? Quod autē ad nomen vassorum attinet, a quo & nomē profuxit vassalli, vt intelligatur in Aquitania id nomen vigens ad nos peruenire potuisse: operæpretium esse duco verba historiæ Annonianæ li. 5. ca. 1. animaduertere, quæ sunt huiusmodi: sciens porro rex sapientissimus, atq; perspicacissimus regnum esse veluti corpus quoddā & nunc isto, nunc illo incōmodo iactari nisi consilio & fortitudine, velut quibusdam medicis sanitas accepta tutetur: episcopos quidem, modo quo decuit, sibi deuinxit. Ordinauit autē per totā Aquitaniam comites, abatesq; necnō alios pluri-

mos, quos vassos vulgò vocant, ex gēte illos quidem francorum, quorū prudentiæ, & fortitudini nulla calliditate, nulla vicuiare fuerit tutum: eisq; cōmisit curam regni, prout vtile iudicauit, finitū tumē, villarumq; regiarum ruralem provisionem. Et bituricę ciuitati primò Vmbertum, paulò post Sturmum præfecit comitē. Porro Pictauis Abbonē, Petragoricis autem Vuidbodum: Sed & Auernis Iterium: necnō Vallagiæ Bullū. Sed & Tolosæ Corsonem (Hunc autem alij Tarcinum nepotem ex sorore Caroli Magni vocatum volunt) Burdegalis signinum, Albigenſibus verò Haimonē, Porro Lemouicibus Rotgerium. In his quidem historiæ Annonianæ verbis illi plurimi vulgò vassi vocati nobis argumento sunt Vassuassorum nomen illinc ad nos emanasse. Cumque Catalonia pars esset regni Aquitanici: distributio nouem comitatum in Aquitania a Carolo Magno facta credita est a nostris hominibus in Catalonia esse intelligenda. Vnde manifeste deprehen-

dimus, a quo fonte emanarit hæc nouenarij numeri tam celebris historia. Quæ quidē nouenarij historia si falsa est: magnam tamen occasionem accepisse ab Aquitania videtur. Si autē vera est illa: ita se potuit res habere quoq; in Catalonia, vt se habuisse in Aquitania deprehenditur. Cum enim res nostræ ab Aquitania huc sint putandæ esse perductæ: necessarium videtur fuisse, vt quoniã illinc nostri maiores Catalauni huc venire, distributiones agrorum, & præfecturæ, ac comitatus, cæteraq; alia ad Aquitanorum formam sese haberent, ad eandemq; rationem omnia instituerentur. Quamobrem quia comites nouem creari illic cõtigerat: ideo & in Catalonia nouem videntur potuisse in initio instituti existimari. Et quoniam in Aquitania vicecomites comitibus aderant, necnon & Vassu, vt Annoniana demonstrat historia: propterea Catalauni Aquitanici illi quidem existentes prius, postea vero incolg facti huius Hispanicæ portionis ad exemplum suorum Aquitanorum & comites

& vice

& vicecomites, & vassos vassorum, Vassuiores dictos habuerunt. Quæ quidem res cum aliunde prouenisse in Catalonia quam ex Aquitania non reperitur: manifeste videtur illa quidem ostendere nostros maiores non aliunde huc, quam ab Aquitania trãsmigrauisse. Verum enim uerò vt ex Annoniana historia nomen Vassorum maximè cum nostris Vassuoribus conueniens demonstrare videtur illud quidem nostros maiores, & huius nostræ regionis liberatores Aquitanicos fuisse Catalaunos: ita nomen Senescalli, nomenq; vicarij, & baiulinorum cū sexcentis alijs nominibus ex libris Gallorũ scriptorum, ac potissimum Aquitanorũ possunt id ipsum reddere magis confirmatum. Nicolaus igitur Bertrandi in libris quos edidit de rebus Tholosanis in ea parte, in qua Tholosæ comitatũ præcelluisse inter nouem Aquitanicæ comitatus ostendere nititur, sic de comitatibus, vicecomitatibus, & Senescallis comiti Tholosano subiectis est eloquutus: Postquam vero Tholosæ comitatus, in-

Francisci Calça

quit, per manum summi Pontificis ad regiam Franciæ domum peruenit: vltimo de comitatu Tholosano extracti sunt in frascripti octo comites, scilicet Armenia ci, Fuxi, Fesenciaci, Pardiaci, Conucnarū Insiuæ Iordani, Castrensis, & B. goræ cū suis terris, ac Baronijs. Vicecomitatus itidem cum suis amplis territorijs, nimirū Narbonæ, Vtiensis, de Lautreco, de Cara magno, Conseranensis, de Paulino, de Monteclaro, & de Villamuro. Vltimus & de prædicto comitatu Tholosano remanserunt, & sunt ad regiā manū, ac mēsam coronæ domus regiæ Franciæ spectantes quinque; magnæ Senescalliæ, nempe Tholosana, Carcassonæ, Bellicadri, Agenensis, & Ruthenensis. Et in prædictis quinque Senescallijs sunt viginti egregiæ ciuitates pontificali sede honoratæ, quarum duæ sunt metropolitanæ, videlicet Narbonensis, & Tholosana: reliquæ sunt Aniciensis, Mimatenensis, Viuariensis, Nemaufensis, Magalo, Agathensis, Biterrensis, Condomiensis, sancti Pontij Thome riarum, Carcassonensis, Electensis, Mira picensis

de Caralonia lib. I. 108

picensis, sancti Pauli, Vaurenensis, Albien sis, Riuenensis, Lombariensis, Agenensis. Alibi autem & de baiulij, seu balliuijs est sic eloquutus. Verum de exhinde prouenientibus emolumentis nostri receptores, & thesaurarij ordinarij Senescalliarum, & balliuiarum faciebant, tenebantque facere receptas, atque computa quæ admodum de alio dominio nostro. Et verò ex his hunc in modum Nicolai Bertrandi scriptis manifestum redditur Senescallos, & Senescallias, & Balliuias, seu baiulias nomina deprehēdi esse, quæ ab Aquitania sint ad nos olim perducta. Quid mirum? dixerit quispiam, si pars regni Aquitanici erat Catalonia, si Regi Francorum parens, si armis Francorum exercituum maurozum infidelium è potestate recuperata? Nihil verò horum id cogebat fieri in nostra regione, nihiloque magis propterea mores, & instituta Gallorum nostram in hanc Cataloniam fuere transferenda. Etenim leges Goticas, non leges Gallorum, non Aquitanorum nostri maiores Q 4 fuere

fuere in initio amplexati. Quamobrem si multa traducta fuisse ab Aquitania in hanc regionem ad nos videntur: nō ob aliam causam transportata ea fuisse credere par est, quam propterea quod sint nostri maiores ex Aquitania huc olim traducti. Nam si leges Francorum, Gallo- rumue nostri maiores in initio despexerūt, quid aliud poterat maiores nostros postea permouere, vt cætera ab Aquitania huc transferrent; nisi cognatio, memoriaq; suæ primæ originis. Et quidem Senescallus comiti adfuit Barcinonensi, Baro nempe montis Catheni, aut ex familia eiusmodi profectus aliquis. Quam obrem in Platea sancti Francisci ante ædes eorum qui cognominati sunt a Mōte Catheno mos est, vt Rex, Regina, aut eorum primogenitus in primo in hanc urbem ingressu magna quadam cum solemnitate ab vniuersis ordinibus huius urbis recipiatur, vt pote ante ædes Senescalli. Qui verò aliorum principatus Catalonia comitum Senescalli extiterint, eum nondum legerim, haudquaquam

inte

integrum mihi fuerit dicere. facile autē adducar, vt existimem singulis Catalonia principibus, hoc est comitibus illis p̄fiscis suos Vicecomites, suos Senescallos adfuisse. Necnon & ipsorum vicecomitum vicarios, & baiulos ipsorum Senescallorum. Vt enim apud Aquitaniã in Vicecomitatibus sui fuere vicarij, & n Senescallijs sui baiuli seu bayliui; sic ego putarim in Senescallijs, & Vicecomitatibus principatus Catalonia suos baiulos, & suos Vicarios olim quoq; extitisse: vicarios inquam vicecomitum, & baiulos Senescallorum. Nam, qui nunc dicuntur apud nos Vicarij, & baiuli, locum obtinent antiquorum Vicecomitum, & Senescallorum. Qua de re in libro quarto Deo bene iuuante abunde pertractabitur. Sed Tholosanos Senescallum & Vicarium habuisse animaduertamus, atq; ex verbis eiusdem Nicolai Bertrandi cognoscamus: dominus noster rex, inquit, Carolus intravit Tholosam 26. Februarij, anno 1442. cum magno exercitu, & recessit octaua Aprilis sequentis: introiuit

etiam

etiam dominus Delphinus nomine Ludouicus filius regis Frãciã: successiue regina Frãciã, eorumq; tempore prolatum fuit arrestum per modum prouisionis a curia parlamenti Tholosã, vt omnes officarij regij villã, & Senescalliã Tholosanã indistincte dẽptis Senescallo, & viguerio Tholosã solum & dumtaxat in futurum haberent cõtribuere tallijs omnibus, & subsidijs regijs pro eorũ bonis, quã possident de antiqua contributione. Cum omnes igitur ministros, seu (vt ille loquitur) officarios regios tradat Nicolaus hic contribuere iussos, præter Senescallum in vrbe Tholosa vicariũ quoque institutum fuisse. Senescallũ autem ait idem Nicolaus in capite de doctoribus præsidem esse prouinciã ad quem pertinebat, præter alia multa, exequi sententias a consulis pronunciatas. Iam ergo cum vnde ad nos venire potuerint Vicecomitum nomina, Vassorum, seu Vassafforum, Senescallorum, & vicariorum intelligimus: non parum

manife-

manifestum ex eo redditum credimus vnde sint existimandi prodijisse nostrĩ maiores Catalani. Etenim si non alium fontem hæc habuisse possunt, atque ipsam Aquitaniam: cur verã in hac parte Petri Tomici, nostrãque gentis historiã non iudicabimus esse, vbi maiores nostrĩ traduntur cum illo Augerio huc trãsmigrasse ex Aquitania? Verum enimvero cum in Aquitania nouem creatos fuisse comites a rege Carolo Magno Annonius & Nicolaus Bertrandi tradiderint, atque permulti: quem nõ tacita pulsant cogitatio, & percussio, Catalaunĩ Aquitanici quem ad comitatum illorũ nouem pertinuisse sint existimandi? Cur etiam, cum tanta gens esset, vt foras colonias mitterent, Catalaunorum ipsorũ oppidum iuxta Tholosam situm suum comitem per se se non sit visum dignũ obtinere? Responsum huic percussio ni facile fuerit reddere. Etenim vicinia vel Tholosã vrbis, vel lemouicũ, aut aliterius cuiuscunq; magni oppidi Catalaunos ad se pertraxit, vt per se hi comitẽ

non

non sint visi digni habere. Præsertim cū
 Colonia hinc deductæ minores hos po-
 pulos reddidissent. Etenim ante tempo-
 ra Caroli cognomēto magni Augerius
 noster Gotlantes 2500 Catalaunorum
 illinc huc deduxerat, vnde antea dedu-
 cta etiam fuerat Colonia Caralaunorū
 Belgicæ Galliæ. Ad quem tamen comi-
 tatum sint relati, qui hoc tempore super-
 stites erant, liquido non constat: nos ta-
 men ad comitem Lemouicum eos perti-
 nuisse autumamus. Etenim Limosinus
 sermo noster antiquissimus id demon-
 strat, si modo a Limosinis Lemouicibus
 noster ille sermo nomē accepit. Qui verò
 & campos Catalaunicos, & Catalau-
 num oppidum vicina Tholosæ vrbi ani-
 maduertet, non verebitur ille quidem fa-
 cile adduci, vt existimet ad comitē Tho-
 losanum Catalaunos spectauisse. At vero
 Catalauni campi mensuris vulgo Leucis
 dictis distare ab vrbe Tholosa septē tan-
 tum a Nicolao Bertrandi tradūtur. Sed
 in longum exporrecti esse dicuntur & a
 Roberto Senali, & ab eodem Nicolao
 pluribus

ribus quam centum ex iisdem mensuris.
 Quamobrem eorū pars aliqua ad Tho-
 losanum comitem, pars verò alia ad Le-
 mouicas pertinuisse potuere. Et illud
 certe non prætermittendum apparet pri-
 mum Lemouicum comitem Rogeriū
 fuisse vocatum. Quāobrem non fictus
 noster Augerius seu Ogerius Gotlantes
 credendus est, quem Laurentius Vaila
 Rogerium non Ogerium nominat. Ete-
 nim Rogerius Lemouicum factus fuit
 comes a Carolo Magno: Rogerius vel
 Ogerius, aut Augerius, vel Otgerius do-
 minus oppidi Catalauni a Carolo Mar-
 tello factus cur non poterit existimari?
 Certè vicinia & propinquitas Catalau-
 norum, & Lemouicū, quod vno in po-
 pulo reperitur euenisse, in altero euenire
 potuisse maximopere coarguit. Et nes-
 cio an Rogerij seu Ogerij Gotlantis no-
 men Catalauns vicinis Lemouicibus im-
 perantis in causa fuerit, vt idem nomen
 comiti illi Lemouicum Rogerio pone-
 retur. Me quidem non mediocriter no-
 men comitis Lemouicum Rogerij nun-
 cupati

cupati permouet, vt existimem Catalaunos ad Lemouissē. Hic autem cum dimi-
nuti admodum fuissent per expeditionē
illam Augerij Gotlantis. non mirum pro-
pterea videri debet, si digni visi non sint
qui remanserant perpuci per e comitē
in suo oppido Catalauno habere. Hoc
autem oppidum vbi existerit, nobis non
certo constat: locus vero pugnae illud A-
thilæ regis Hunnorum des Catalanes e-
tiam nunc vocari dicitur a Nicolao Ber-
trandi, & ad Abbatem Noysiaci pertine-
re. Quæ cum ita sese habeant manifestū
quo tammodo nostra opera factum pu-
tamus, cur distributiones nostræ Catalo-
niæ in comitatus, vicecomitatus, Comi-
torias vulgo Condorias appellatas, Vas-
taflorias baronias, senescallias, Vicarias,
& baiulias sint fallæ, curq; eiusmodi no-
mina in Catalonia, minime vero in Va-
leantia, in Aragonia, & in alijs Hispaniæ
partibus reperiantur. Per Catalaunos
enim maiores nuestros hæc ad nos per-
uenisse ab Aquitania deprehenduntur.

CAPVT. 21.

Non enim à Carthaginensibus,
non à Phenicibus, non à
Persis, seu Aramæis illis pri-
mis Hispaniæ incolis, non à
Latinis, non ab antiquis Gothis, non à
Vandalis, non à Sueuis, non ab Alanis
Hispaniam obtinentibus, non à Sarace-
nis, qui post hos omnes nostram hanc
regionem complures annos occupatam
tenere, pro facta hæc videntur: sed ab
ipsa Aquitania Catalaunos illos maiores
nostros in la huc transfuisse Gallicæ Hi-
storiæ demonstrant. Demonstrare etiã
videntur aliarum gentium Historiæ, in
quibus nostra non sic consentire cum re-
bus gentium aliarum Inuenientur, vt
in historijs Gallicis reperuntur congrue
re ad amissim cum Aquitanicorum po-
pulorum rebus omnia. Quid porro de
vsibus seu ysaticis nostris, & consue-
tudinibus

rudinibus Cataloniae loquitur? Vnde credemus ea initium suum primum habuisse? A Gothicis incolis antiquis Hispaniae? At horum leges in initio nostri maiores per aliquot annos sequuti repudiarunt, postmodum despexerunt, antiquarunt. Iuris autem distinctiones, & æqua iudicia in usibus, & consuetudinibus suis commodissime, ad suamque naturam quam maxime conuenienter posita videntes Gothicis legibus prorsus abolitis, usus & consuetudines suas, quas vltimos appellarunt in codicem quendam relatas pro sacrosanctis Cataloniae legibus habendas esse statuerunt. Estque operæ prætium animaduertere consuetudinum illarum nonnullas antiquissimas Catalanorum consuetudines nominari. At verò quorū quæso Catalanorum? Etenim si non magnum spatium temporis effluxit a recuperatione regionis ad Raymundum Berengarium, cuius opera vim iuris scripti consuetudines ille Gothicis legibus abrogatis obtinere cæperunt: Catalanorum certe quidem regionis huius incolarum antiquissime

simæ consuetudines vocari haud quaquàm merebantur. Nam si post Vulfredum cognomento pilosum consuetudines ille sensim vigere inter Catalanos cæperunt propter centum annorum cursum, aut his non omnino multo plurius, antiquissimæ non erant appellandæ. Quamobrem Catalaunorū potius Aquitanorū consuetudines illas antiquissimas fuisse cōuenit existimare. Catalaunorum inquam illorū qui in Aquitania ex Sueuis, & Catis & Alānis coalescentes inter Gotos considere iussi vsus quosdam suos, suasque consuetudines quasdam inter se habere studuerant, tamen legibus Gotorum gubernarētur. Erat autem horum Catalaunorū in Aquitania non prorsus obscurum nomen. Quamquam enim inter Gotos positi, & Gotici iuris essent participes: nihilominus tamē Rempub. suam ipsi non inglorij administrabant, suaque iura priuata, & peculiaria habebant. Hi autem in multis Gallorum, aliorumque historijs si non Catalauni semper: Alani tamen interdum, & interdum Cati nominabantur. Id vero ex Michaele

Ritio, & præcipue ex Ioâne Picardo Truteriano facile deprehēdet, qui apud illius quinctum librum Priscæ celtopædiæ legit Pipinum Caroli Martelli filium Alanos in Aquitania subiugauisse, eius autē hæc sunt verba: Nos Caroli Martelli virtutem suspicimus, cuius armis tres potētissimi Hispanorum, Afiorumque reges, Abdiramus, Amorrhæus, Athinusque occubuere: cuius filius Pipinus virtutis paternæ imitator Alanos in Aquitania subiugauit. Michaelis vero Ritij verba in lib. I. de regibus Hūgarix sunt huiusmodi: Eodem duxit Ethius, qui (præter legiones Romanas auxilia Catorum, regisque Theodorici) Meroueam regem Saponum, Sarmatasque, & Britones, aliosque præterea multos in castris habuit. Auxilia porro Catorum, auxilia Alanorum quorum Rex erat singibaris intelligit. Quos quæso Alanos Ioannes Picardus Truterianus designat? Eos nimirum, quos cū Suenis, & Catis ostendimus ex Blondi historia cum rege singibere municipiū in campis Catalaunicis obtinuisse. Hi vero propter circūfusus Gotos Gotalani ab a-

liquibus creduntur dicti: ab alijs vero a Catis cū his cōmixtis Catalani, seu Catalauni sunt nūcupati. Vitiū enim illorū populorū Aquitanorū fuisse cognoscimus, vt Catalanos dixerint Catalaunos, sic enim apud Iuliū Cæsarē lib. 7. belli Gallici Vergagillanus Vergagillaunus pronūciatur. Et vero ab Aquitania innumeri ex Catalaunis illis in hāc partē Hispaniæ cū dūce Augerio Gotlāte, & postea cū Ayzone traducti: vbi Goti erāt aduc per multi & Hispani vetusti, qui Saracenis seruiērāt, cōplures præterea Goti alij, qui ex Gallia Narbonēsi huc trāsmigrauerāt cū alijs aliarū nationū hominibus quā plurimis: primis quidē tēporibus legibus Gothicis causas dirimi vniuersē permiserūt. Verū enim vero rædō legū illarū nō multa post sæcula affecti Catalauni legibus Gothicis valere iussis, ac prorsus explosis suos se ad vsus, suasque ad consuetudines totos conuerterunt. Quæ quidem res maxime verisimilē nobis reddit nostros illos maiores, qui primi omnium nomē Catalonig huic nostræ regioni pepere-

runt, oriundos fuisse illos quidē ex Gallia Aquitania. Etenim si Gota petrus fuerat illi, & Alani, vt Blondus ait, in hac ipsa nostra regione iam a quamlongo tempore in vnam gentem hic coalescentes, ante Saracenorum aduentum legibus vsi Gothicis, cur liberati de potestate eorum, iugum etiam cum iam excussissent regū francorū, leges Goticas sic excussifuerūt? Natura, inquit, nouas in dies properat edere formas. Cur igitur si nostri maiores Gota erant, & Alani legibus Gothicis nouas alias leges addere non curarunt? Cur nomen maluerit, & vim omnem legum Gothicarum tollere, & nouū nomen legum suarum superinducere, vsi ticos nimirum illas nouas leges appellantes? Enimvero Cati & Alani, hīq; oriūdi ex Aquitania illi nostri maiores erāt, nullo vero modo in Hispania facti Gota, & Alani. Hi vero, quando huc transmigrarunt, varium quoddam genus hominum secum cohabitare compererunt. Etenim ad fuisse Hispani vetustissimi cum ex Phœnicibus, alijsq; antiquioribus populis oriūdi,

ditum ex Carthaginensibus, latinisq; progenti. Præterea non defueret veteres complures Gota superstitēs, aut prognati ex Gota illis, qui ante aduentum hostiū florentes sese in seruitutem redigi passi fuerant. Aduenierant etiam noui Gota Gallie Narbonensis, qui sese cum Francis exercitibus huc contulerant. Tandem ex Germania Italia, vniuersiq; Gallijs transtulerat sese huc in initio variarum nationū homines quam plurimi. Quamobrē primis illis quidem annis leges illas Goticas quarum vltus antea in hac regione maximus fuerat, oportuit omnino ab omnibus obseruari. Verum enim vero gens nostra Catalaunorum eorum, qui ex Aquitania huc tranſimgrauerant, numero longe reliquis nationibus superior vbi tandē nomen, & imperiū suum per vniuersam diffusam prouinciam vidit, omnesq; iam huius regionis incolas Catalaunos, seu Catalanos nuncupari: Gotorum leges odio habere cepit, ad suos vsus, & consuetudines sese conuertens. Id autem cum

Raymundo Berengatio inclyto Barci-

nonis comiti obscurū non esset: indicēs
 Catalanis comitia de consilio prudentis
 simorum virorū Goticas abrogauit, pror
 susq; aboleuit leges; & vsus, cōsuetudines
 q; Catalanorū scriptis mādās pro legibus
 habēdas proposuit, quæ vsatici Barcino
 nis fuerūt appellatæ. Et nomē quidē vsa
 ticorū id manifeste arguit, ac demōstrat,
 ea, quæ vsu, & cōsuetudine aliquādo fue
 rāt alicubi obseruata, deinceps perpetuo
 ab omnibus obseruāda proponi. Obser
 uari vero vbi hæc Cœpisse sunt putāda, nī
 si in Aquitania, vnde Gallicę historię ostē
 dunt venisse ad nos & Idioma, & rerū ple
 rarūq; præcipua instituta? Quæ res, quis
 nō videt, quā validū nobis præbere videa
 tur argumētū, vt maiores nostros Cata
 launos factos ex Catalaunis Aquitanicis
 audacter asseramus? Hoc autē si propte
 rea minus recipiendū iudicatur, quoniā
 præclarorū authorū testimonijs nō po
 tuit a nobis certius demōstrari: nihilomi
 nus tamen id nos proferre in mediū de
 cuit, multisq; de eo verbis disputare, do
 ctos vt viros extimularem, vel ad per
 uesti

uestigāda huiusmodi testimonia, vel ad
 magis probabilia tradēda, vt quoquomo
 do tandem ad veriora, certioraque, quā
 nunc apud nos extāt, perducamur.

C A P V T. 24.

ET vero illud valde mirādū no
 bis prorsus esse videtur potuisse
 vlla ratione fieri, vt primis tem
 poribus vim omnē legibus Go
 ticis obtinētibus in hac nostra regione
 vsus vlli, aut cōsuetudines Catalanorū e
 xorirētur, radicesue vllas agerēt, ac tandē
 leges ipsas Goticas prorsus ab ipsis Cata
 lanis eliminarēt, & malā in crucē iuberēt
 facessere. Etenim vsus, & cōsuetudines le
 ges scriptæ nō sunt illæ quidē, sed a trib⁹,
 & exemplis aliquorum hominum intro
 duci incipiunt, & pedetentim vim conci
 pere alijs hominibus ea exempla imitan
 tibus. Id vero qui potuisset contingere si
 Goti erāt, & Alani ipsius Hispaniæ nostri
 primi maiores Goticas ipsas leges, mini
 me vero frāctas, aut Gallicas mordicus

amplexati? quid quæso potuisset facere, ut Goti suas Gothicas leges sic fastidirent? Alani fortassis ab ingenio Gotorū diuersi? At vero Gotalani ex Gotis coalescentes, & Alanis, ut Blondus contendit, leges Gothicas gratas, & charas non minus quā alij Goti habuisse sunt iudicandi. Quomobrem non Gotos, sed Catos, & Alanos arguit fuisse nostros maiores ab Aquitania huc profectos illa vsuum, & consuetudinum sic introducta, sic radices firmas agens contra Gothicas leges nomothesia. Etenim Cati cum Sueuis, & Alanis iussi considere inter Gotos in Aquitania Gothicas leges seruabant illi quidē, verum suos vsus, suasq; consuetudines, ut ipsorum potestabat natura, & ingenium, & in Aquitania, & in hac nostra regione, in quam transmigrauerant, introducere numq; cessarunt. Etenim cum aliud ingenium esset Alannorum, Catorum, & Sueuorum, aliud vero ipsorum Gotorum: ex eo factum videtur proculdubio, ut contra Gothicas leges Catalani ex Catis, Sueuisq; facti, & Alanis in Aquitania, deinde vero huc tradu-

cti,

cti, tam valide sese erexerint, ut Gothicis legibus prorsus antiquatis suos vsus, & consuetudines pro legibus perpetuis nobis custodiendas obtruderint. Quid enim aliud potuit esse in causa, ut cum regū Francorum exercitibus domiti sint Saraceni, & a dominio huius regionis deturbati, ij autē, quibus tradita fuit ea regio ad incolendum non Francorum leges, non Aquitanorum aliorumue Galorum seruare voluerint, sed ad leges Gothicas respexerint in initio, deinceps vero non multas post annorum decades illis legibus prorsus antiquatis, vsus, & consuetudines vim omnem iuris obtinuerint? Nihil aliud sane adferri vlla ratione poterit. Non enim Franci, qui ad expugnanda oppida huius tractus veniebant, incolæ, & habitatores huius regionis fiebant: sed illi ipsi qui Saracenis seruierant, seruire Gotis Galliarum Narbonensis, & Catalanis, qui in saltu Pyrenæo diu dilituerant, cogebantur. Horum autem Catalanorū multitudo cum Emportitanum agrum, ut demonstrauimus in initio Bellorum Galicorum, seu Francorū exercitum

exercitum occupasset : ad urbem autem Barcinonem non tam magnus numerus eorum confluxisset , pluresque propterea Goti Gallix Narbonensis , & ex reliquijs Gotorum Hispanorum , quam Calalani Barcinonem urbem incolerent : necesse fuit in hac vrbe leges Goticas propterea prioribus annis tãquã sarta tecta custodiri . Verum enim vero quando Catalani sese paulatim per vniuersam prouinciam effuderunt , in nomenque suum cunctos abire viderunt , dederunt operam illi quidem , vt leges Goticæ protinus antiquarentur , vsus autem , & consuetudines ipsis magis gratæ , ipsorumque ingenio magis conuenientes vim omnem in Catalonia obtinerent . Quod quidem euenire numquam potuisset , si Catalani non ex Catis , & Alanis in Aquitania coalescentibus , sed ex Gotis & Alanis in Hispania ipsa commistis prodijissent . Quambrem cum ex ingenio Catorum , & Alanorum diuerso , ac differenti a natura Gotorum prouenisse appareat , vt pro legibus

bus illis Gothicis vsus , seu vsatici Barcinonis vim omnem iuris in vniuersa Catalonia haberet , atq; etiã nũc habeat , pro ueri simili statui a nobis videtur posse , quod hactenus demonstrare tam longo sermone cõtēdimus primos maiores nostros , atq; adeo illos ipsos , qui nomen regioni huic dederũt , vt Catalonia nũcuparetur , Catalaunos extitisse huc ad nos traductos olim ab Aquitania . Quod ipsum demonstrat verba quã plurima ipsorũ vsũ , seu vsaticorũ : more enim meæ gētis me loqui nũc oportet , quæ manifesteprehenduntur cũ sexcētis alijs huc profecta fuisse ex illa ipsa Gallia . Ea vero sunt vsatici ipsi Bausia , Bausator , fellonia , reptamentum , reptare , guidaticum , guidare , acuydare , diffidare , aguayt , setgium , missaticum , sagio , Missaticus , Aliscara , canlera , batalla , purgare se perbatallam , aut per iudicium aquæ frigidæ aut aquæ calidæ , aut de caldera , seu de cauleta , vassus , vassallus , vassaticũ , vassallaticũ , manibus suis cõmẽdare se alicui in vassaticum seu in vassallaticum , alicui fidelitatem

ratem iure iurando promittere præstare homagium alicui, accipere aliquem in seniores suum, esse iuniorem alicuius senioris, dare alicui domino potestatem emparare, empara realis, firmate de iure, fati ca, faticare, domicelli, senioraticum, fæudum, fæudetarius, feuataris, homo proprius, homo solidus, homo ignis, homo afflocatus, casatus, amafatus, mansuarius, mefouerius, bordarius, mansus, mansita, borda, pernata, hæreditagium, honor, ha uere, bouaticum, herbaticum, terraticum, carnaticum, pontaticum, pedaticum, lez da, monetaticum. Deus bone quæ monstra verborum, & his alia innumera consimilia! Horum autem verborum quæ sit vis, quæ propriæ significationes, qui uolet pernosse libros consulat scriptorum Aquitanicorum. Exeorum sane lectione qui sibi hæc uerba ueliat ille quidem cognosceret, & unde ad nos deuenerint, intelliget quam manifestissime Quæ cum ita sint, & tantus consensus verborum nostrorum vsuum, & cōsuetudinum reperitur cum Aquitanicorum moribus, & legibus:

bus: cumq; noster antiquissimus sermo cum sermone Limosinorum, qui sunt Aquitani, conueniat, inde q; apud eos acceptum nomen, nec præterea aliunde: non leuibus argumentis permotivideri possumus, ut suspicemur nos non aliunde fuisse dictos Catalanos, quam a Catalaunis Aquitanicis, id quod fama cōstans gentis nostræ perpetuo asseruit, tamen si in principe Catalone fuerint illi quidē in hoc decepti, cum ex maioribus nostris plerique a Catalone Cataloniam dictam fuisse sint arbitrati, ut pote quibus nō tanta aderat bonorū litterarū cognitio. Quamobrem in quamplurimis hallucinati veram historiam nobis tradentes eam innumerabilibus erroribus, & falsis opinionibus contaminatā reliquerūt: nihilominus tamē ab Aquitania transmigrasse huc cū duce Augerio maiores nostros constantissime semper tradiderunt: a Catalaunis autem factū regiōni Cataloniæ nomē, unde profluxit nomen Catalonia, nō animaduertentes ab Augerio Catalone Cataloniā, & quia ille omnium princeps erat, principatum nomina

nominatum Cataloniae hanc nostram regionem ex eo sunt arbitrati. Nos vero famam antiquissimam gentis nostrae sequentes ab opinione virorum eruditorum non recedimus. A Gotis enim, seu Catis, & Alanis dictos nostros fuisse maiores Catalanos confitemur, atque asserimus, & testimonium doctorum virorum amplectamur, atque magnificamus. Catalanos vero non ipsa in Hispania coaluisse ex Gotis, seu Catis, & Alanis, sed in ipsa potius Aquitania contedimus. Quae quidem omnia sic a nobis disputata esse volumus, non ut pro certis, & indubitatis accipi ab omnibus postulemus, efflagitemus: sed ut veritatis inuestigandae prebeant alijs maiorem occasionem. Stimulos enim quosdam putamus fore has nostras disputationes, quibus doctissimi quique nostrae gentis maximopere ad alia magis probabilia perquirenda permouebuntur. Nobis autem, quantum per Dei operam benignitatem concessum fuerit, curae erit labor omnem operamque ponere in hoc studio, ut quam certissima argumenta, si possint

sint usque cooperiri, aliquando in medium eruatur. Atque haec quidem habuimus de Catalonia, quae in hoc primo nostrae chorographiae libro diceremus. In quattuor autem reliquorum librorum vno totius provinciae situm, figuram, spatium, longitudinem, latitudinemque, ac distributiones praecipuas tradituri sumus: In tertio vero totius operis nostri volumine diageses, hoc est distributionem per episcopatus factam exponemus: In penultimo autem libro divisionem Cataloniae per praeturas, propaeturas, ac baiulias, ut sic loquar, traditam explicabimus: ac tandem in ultimo volumine montes, valles, campes, etque regiones, quales ubique sint, aperiemus: nec non fontium descriptiones, amniumque, & spatiorum, quae inter amnes sunt ob oculos omnium subiciemus. Quibus ex omnibus futurum speramus, ut haec nostra provincia apud omnes, qui latine norunt, non minus, quam aliae orbis regiones, possit vbi libet illa quidem innotescere.

L A V S D E O.

BARCINONE

Cum licencia ex Typhographia Iacobi
Cendrat Anno Domini. 1588.

